

internationalising education

Jaarverslag 2015

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	10
2	Kennis- en expertisecentrum	14
2.1	Projecten en studies	15
2.2	Publicaties, presentaties, netwerken	15
2.3	EP-Nuffic Academy en LINE	16
2.4	Vernieuwingsthema's en - projecten	16
2.4.1	Indonesië-initiatief	16
2.4.2	Programma Make it in the Netherlands! (MiiN)	16
2.4.3	Besteding incidentele middelen voor extra Neso-activiteiten	17
2.4.4	Dienstverlening mbo	17
2.4.5	Innocap (innovatieruimte capaciteitsopbouw)	18
2.4.6	Doorlopende leerlijnen/Onderwijsbrede agenda	18
2.4.7	Profielenberaad	19
3	EP-Nuffic-diensten	20
3.1	Positionering Nederlands hoger onderwijs in het buitenland	21
3.2	Beurzen- en subsidieprogramma's	24
3.2.1	VIOS (Verankering internationale Oriëntatie en Samenwerking)	24
3.2.2	OCW programma's voor het hoger onderwijs	25
3.2.3	Holland Scholarship	26
3.2.4	Netherlands Fellowship Programmes - NFP	27
3.2.5	Capaciteitsopbouw (NICHE)	28
3.2.6	Erasmus+	30
3.2.7	Overige beurzenprogramma's	32
3.3	Onderwijsvergelijking	33
3.3.1	Generieke diplomawaardering en informatie	33
3.3.2	Diplomawaardering in opdracht van derden	34
3.3.3	Medegefinancierde projecten en netwerken	34
3.4	Mobiliteit en communicatie	35
3.4.1	Nieuws en informatievoorziening	35
3.4.2	Bevordering inkomende mobiliteit	36
3.4.3	Bevordering uitgaande mobiliteit	36
3.4.4	Pers- en publieksvoorlichting	36
3.4.5	Pathfinder (voorheen Rode Loper B)	37
3.5	Netwerken en relaties	37
3.5.1	Platforms en netwerken	37
3.5.2	Relatiebeheer	39
3.6	Bureau Nationale UNESCO Commissie	40
4	Bedrijfsvoering	42
4.1	Algemeen	43
4.2	Inkoop	44
4.3	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO)	44
4.3.1	Sociale normen	44

5	Financieel beeld	46
5.1	Financiële resultaten	47
5.2	Terugblik op de financiële ontwikkelingen in 2015	48
5.2.1	Ontwikkelingen in de baten en lasten	49
5.2.2	Ontwikkelingen in de programmamiddelen	50
5.3	Vooruitblik: Financiële ontwikkelingen in 2016 en daarna	52
5.4	Risico's	52
6	Jaarrekening EP-Nuffic 2015	54
6.1	Balans	55
6.2	Staat van baten en lasten	56
6.3	Kasstroomoverzicht	57
6.4	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	58
6.5	Toelichting op de balans	63
6.5.1	Vaste activa	63
6.5.2	Programma-uitvoering	64
6.5.3	Vlottende activa	66
6.5.4	Eigen vermogen	68
6.5.5	Voorzieningen	68
6.5.6	Programma-uitvoering	69
6.5.7	Kortlopende schulden	69
6.5.8	Financiële instrumenten	72
6.5.9	Niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa	73
6.6	Toelichting op de staat van baten en lasten	74
6.6.1	EP-Nuffic-programmamiddelen	74
6.6.2	Baten EP-Nuffic-organisatie	74
6.6.3	Lasten EP-Nuffic-organisatie	75
6.6.4	Belastingen	79
6.7	Toelichting op het kasstroomoverzicht	80
7	Overige gegevens	82
7.1	Bestemming resultaat	83
7.2	Controleverklaring	84
Bijlage 1	Lijst met afkortingen en verklaringen van gebruikte termen	86

BERICHT VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

Voor u ligt het jaarverslag 2015 van EP-Nuffic. Het is het eerste jaarverslag van EP-Nuffic als zodanig, nadat het Europees Platform en de Nuffic op 1 januari 2015 zijn samengegaan.

2015 was het eerste jaar van de gefuseerde organisatie EP-Nuffic. Het samengaan van de beide organisaties is goed verlopen, onder meer dankzij de inzet en betrokkenheid van alle medewerkers. Organisatorisch is er al sprake van eenheid. In de komende periode wordt deze eenheid vertaald in een herkenbare identiteit, die tot uiting zal komen in een passende huisstijl en uitstraling.

In 2015 presenteerde EP-Nuffic zijn strategische agenda, waarin vijf thema's te onderscheiden zijn. De strategische agenda vormt het uitgangspunt voor de organisatorische inrichting van EP-Nuffic. Enkele denkrichtingen hierin zijn dat de organisatie meer zou kunnen met dezelfde middelen, verantwoordelijkheid – waar mogelijk – beter gedeeld kan worden en ontwikkelingen in een doorlopende leerlijn versterkt zouden moeten worden.

In 2015 verlieten Ron Bormans, Miriam van Dongen en Ton Wallast de raad van toezicht van EP-Nuffic. Het vertrek van Ron Bormans vloeide voort uit het governance-model van EP-Nuffic. Hierdoor was zijn functie als

vicevoorzitter van de raad van toezicht van EP-Nuffic onverenigbaar met zijn andere functies. Wij bedanken Ron Bormans, Miriam van Dongen en Ton Wallast voor hun inzet voor de organisatie.

Per 1 januari 2016 is Jos Leenhouts toegetreden tot de raad. In het komende jaar zal de raad van toezicht extra aandacht besteden aan de gewenste expertise van de leden. In het bijzonder zal aandacht gegeven worden aan expertise in het primair en voortgezet onderwijs.

We danken in het bijzonder het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, het Ministerie van Buitenlandse Zaken, de Europese Commissie, de basis- en middelbare scholen, mbo-instellingen, hogescholen en universiteiten voor de goede samenwerking.

Tot slot zijn we alle medewerkers van EP-Nuffic dankbaar voor hun grote inzet en willen we de organisatie complimenteren met de wijze waarop de medewerkers met de fusie zijn omgegaan.

Namens de raad van toezicht,

Arie Nieuwenhuijzen Kruseman

voorzitter

RAAD VAN TOEZICHT

De raad van toezicht van EP-Nuffic heeft een toezichthoudende en adviserende rol naar de directie omtrent het algehele functioneren van de organisatie op het terrein van bedrijfsvoering, strategie en beleid.

Voorafgaand aan elke vergadering met de directie vindt een besloten vooroverleg van de raad van toezicht plaats.

De voorzitter van de raad van toezicht en de bestuurders hebben periodiek overleg. Daarbij bespreken ze de follow-up van de vergadering van de raad van toezicht, de voorbereiding van de volgende vergadering en de algemene gang van zaken van de organisatie.

Vergaderingen raad van toezicht

De raad van toezicht heeft in 2015 viermaal plenair vergaderd. De volgende onderwerpen kwamen daarbij onder meer aan de orde:

- jaarverslag, inclusief jaarrekening 2014 en accountantsverslag;
- activiteitenplan 2016-2020, inclusief begroting 2016;
- (on)verenigbaarheid functies leden raad van toezicht;
- regeling bestuur & toezicht en bezoldiging toezichthouders;
- treasury;
- strategische agenda en organisatieontwikkeling EP-Nuffic.

De raad van toezicht sprak in 2015 met de ondernemingsraad.

De raad van toezicht heeft via een zelfevaluatie stilgestaan bij zijn eigen functioneren.

Commissies

De raad van toezicht kent twee commissies: de auditcommissie en de remuneratiecommissie. Beide commissies bestaan uit twee leden. De auditcommissie vergadert met de directievoorzitter en met de accountant. Naast de behandeling van het jaarverslag (en de jaarrekening), de kwartaalrapportages en de begroting wordt in de vergaderingen van de auditcommissie onder andere aandacht besteed aan de verdere verbetering van de planning- en controlcyclus en het risicomanagement. De remuneratiecommissie vervult de rol van werkgever ten opzichte van de bestuurders. Het functioneringsgesprek met de bestuurder heeft in november 2015 plaatsgevonden.

De auditcommissie heeft driemaal vergaderd. In de vergaderingen van de auditcommissie zijn de accountantsbevindingen van KPMG en Deloitte, het auditplan (en de realisatie ervan), het weerstandsvermogen van EP-Nuffic, de treasury, de harmonisatie van arbeidsvoorwaarden, de mandaatregeling en de verbetermonitor bedrijfsvoering besproken.

Samenstelling

De samenstelling van de raad van toezicht was in 2015 als volgt:

De heer prof. dr. A.C. (Arie) Nieuwenhuijzen Kruseman (voorzitter)

Emeritus hoogleraar inwendige geneeskunde Universiteit Maastricht, voormalig decaan Faculteit der Geneeskunde en rector magnificus Universiteit Maastricht, voormalig voorzitter Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst (KNMG).

Nevenfuncties: voorzitter raad van toezicht Stichting Elisabeth Strouven, lid reviewcommissie hoger onderwijs en onderzoek, lid bestuur QANU, voorzitter bestuur Observant, lid raad van toezicht Stichting Gezondheidscentra Eindhoven, voorzitter college van toezicht Nederlands Studenten Kamerorkest (Nesko), voorzitter van bestuur Stichting Historia Medicinae.

De heer R. (Ron) Bormans (vicevoorzitter)

Voorzitter College van Bestuur, Hogeschool Rotterdam

Nevenfuncties: Bestuurslid van de Vereniging Hogescholen (VH) met de portefeuille lerarenopleidingen, Voorzitter raad van toezicht Gymnasium Leiden, Voorzitter Stuurgroep Integrale Veiligheid Hoger Onderwijs.

Mevrouw drs. M.R. (Miriam) van Dongen (RvT-lid EP-Nuffic en voorzitter auditcommissie tot 8 december 2015)

Voormalig CFO Achmea/Eureko – Divisie Zorg

Nevenfuncties: lid raad van toezicht, voorzitter auditcommissie Nierstichting Nederland, lid raad van commissarissen, voorzitter auditcommissie CB Logistics, lid raad van commissarissen, voorzitter auditcommissie PGGM, lid raad van commissarissen, voorzitter auditcommissie, lid riskcommissie, lid benoemings- en remuneratiecommissie Vivat.

De heer G.H. (Gert) van den Berg

Voormalig voorzitter van de directie van AkzoNobel Nederland BV.

Nevenfuncties: lid van de raad van toezicht van Tilburg Innovation Center, adviseur van de directie van zes kleine en middelgrote Nederlandse en internationale ondernemingen, onder andere op het gebied van olieraffinage en waterzuivering, jurylid van de RAAK-award (een initiatief van Regieorgaan SIA), penningmeester van de Stichting Sociaal Fonds Amersfoort en lid van het verantwoordingsorgaan van de Stichting Pensioenfonds APF, Voorzitter Stichting Meesterwerk in Concert, interim-manager van de firma EFC (Eutectic Freezing Concentration) Rotterdam.

De heer dr. A.H. (Anne) Flierman

Voorzitter van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO).

Nevenfuncties: lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, voorzitter van de raad van toezicht van het streekziekenhuis Koningin Beatrix in Winterswijk, lid van de raad van commissarissen van Cogas NV, lid van de Hochschulrat van de Technische Universität Hamburg-Harburg.

De heer H. (Heim) Meijerink

Voorzitter Kwaliteitsraad bij de stichting Kwaliteitsnetwerk mbo. Voormalig hoofdinspecteur voortgezet onderwijs en o.a. voorzitter geweest van de Taakgroep Vernieuwing Basisvorming, de commissie die de regering heeft geadviseerd over de inrichting van de onderbouw van het voortgezet onderwijs.

Mevrouw C. (Cathy) Spierenburg

Adviseur kindermidde en founder/programmamanager bij My Book Buddy.

Nevenfuncties: voorzitter van de raad van toezicht van de ASKO (33 basisscholen in Amsterdam), lid van het bestuur van de Landelijke Ouderraad, lid van het bestuur van Stichting Lezen.

De heer A.C. (Ton) Wallast

Als directeur/bestuurder actief geweest bij onderwijsinstellingen en een HRM-organisatie. Organisatieadviseur.

Nevenfuncties: lid van de raad van toezicht en voorzitter van de auditcommissie van Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO) in Enschede en lid van de raad van toezicht en lid van de auditcommissie van DAK Kindercentra.

Benoemingsschema raad van toezicht tot 31 december 2015

Naam	Eerste keer aangesteld op	Huidige termijn eindigt op
Gert van den Berg	8 februari 2013	8 februari 2017
Ron Bormans	1 januari 2008	31 december 2015
Miriam van Dongen	8 december 2011	per 8 december afgetreden
Anne Flierman	1 januari 2014	1 januari 2018
Heim Meijerink	14 oktober 2008	14 oktober 2016 (2e termijn)
Arie Nieuwenhuijzen Kruseman (vz)	19 augustus 2011	19 augustus 2019 (2e termijn)
Cathy Spierenburg	30 september 2011	30 september 2019 (2e termijn)
Ton Wallast	30 september 2011	per 31 maart afgetreden

1 INLEIDING

1 Inleiding

1 januari 2015 was de fusie van Europees Platform en de Nuffic een feit. Met continuïteit van de dienstverlening voorop is EP-Nuffic het Huis van internationalisering gaan inrichten. Daarbij hadden we bijzondere aandacht voor een stevige verankering van het primair en secundair onderwijs en de toekomstige activering van ons werk voor het mbo. We spraken met al onze stakeholders over hoe zij het Huis van internationalisering graag zouden zien en zijn direct begonnen onze activiteiten en producten hierop af te stemmen. We hebben de deuren en ramen opengezet.

Strategische agenda

Met de input van onze klanten en opdrachtgevers, onderwijsinstellingen en overheid stelden we een strategische agenda op. Die geeft de komende jaren richting aan de activiteiten van EP-Nuffic. In de rol van Huis van internationalisering zijn we er voor alle sectoren van het onderwijs, als dienstverlener en als makelaar. En we inspireren hen vanuit onze expertise.

We legden in onze strategische agenda – naast het versterken van de bestaande dienstverlening – drie extra accenten: we werken aan een onderwijsbrede internationaliseringsagenda; we richten ons op capaciteitsopbouw die aansluit bij internationaliseringsambities, en we verbinden de internationalisering van het onderwijs met die van de arbeidsmarkt.

Om deze ambities waar te maken en invulling te geven aan onze missie en visie gaan we onze organisatie verder ontwikkelen. Begrippen als slagkracht, flexibiliteit en innovatievermogen staan daarbij centraal.

Vernieuwing

In lijn met onze ambities en de strategische agenda hebben we in 2015 diverse nieuwe activiteiten ondernomen. We organiseerden voor het eerst een jaarcongres voor alle onderwijssectoren. Tijdens dit succesvolle evenement kenden we onze internationaliseringsprijs, de Orange Carpet Awards, toe aan projecten in po, vo, mbo en ho.

We leverden een stevige bijdrage aan de Onderwijs2032-discussie. De resultaten die dit proces tot nu toe heeft opgeleverd, vormen een goede basis om internationalisering verder te verankeren in zowel het kerncurriculum als in door de scholen in te vullen specialisaties.

EP-Nuffic werkte ook mee aan de nieuwe initiatieven voor de opvang van de grote stroom vluchtelingen in het Nederlandse hoger onderwijs, onder andere door deelname aan de Taskforce HO. Door diplomawaarderingen in een vroeg stadium aan te bieden en een simpele methodiek te bedenken voor het beoordelen van vluchtelingen zonder documenten kan de toelating tot studie en arbeidsmarkt worden bespoedigd.

Ruim 5.000 internationale studenten en alumni hebben geleerd over gelijkheidsthema's in Nederland en over de positie van vrouwen en LGBT'ers (Lesbians, Gays, Bisexuals, Transgenders) in Nederland en daarbuiten. Binnen dit emancipatieproject zijn bovendien 'ambassadeurs' getraind om een beter bewustzijn te creëren onder internationale studenten en alumni over gelijkheid, emancipatie en seksuele en genderdiversiteit.

En er was meer innovatie: we hebben de online tool Mobility Statistics opgeleverd. Hiermee kunnen hogeronderwijsinstellingen zelf analyses maken van onze data over wereldwijde mobiliteitsstromen. We richtten de EP-Nuffic Academy in, ons online leerplatform, en we openden twee nieuwe Neso-kantoren: in Zuid-Afrika en in Turkije.

Kernopdrachten

In 2015 was een groot deel van onze activiteiten gericht op vooruitkijken, vernieuwen en naar buiten treden. Maar we hebben ook onze voornaamste taken opnieuw gedefinieerd. En uitgevoerd.

Voor primair en voortgezet onderwijs hebben we onze dienstverlening verder ontwikkeld, met de ambitie dat uiteindelijk elke leerling internationale ervaring opdoet. Die ambitie hebben we ook voor elke mbo-leerling; de eerste stappen voor verwezenlijking daarvan zijn in 2015 gezet.

In het hoger onderwijs bevorderen we inkomende en uitgaande studentenmobiliteit gericht op de *international classroom* en binding van internationaal talent. We hebben het beurzenprogramma Holland Scholarship gelanceerd om internationaal talent aan te trekken. De app Hoi Holland! helpt studenten wereldwijd om de eerste stapjes te zetten in het leren van de Nederlandse taal.

Het duurzaam en gezaghebbend waarderen van diploma's behoort al lange tijd tot onze voornaamste taken. We hebben een hoge productiviteit en dankzij deze prestaties behoren we op dit gebied wereldwijd tot de top. Daar zijn we erg trots op!

2015 luidde het tweede jaar in van het alom bekende Europese programma Erasmus+ in zijn nieuwe vorm. Het Nationaal Agentschap, waar EP-Nuffic penvoerder van is, kende de eerste subsidies toe voor mobiliteit met landen buiten de EU.

We ondersteunden capaciteitsontwikkeling van het onderwijs in zich ontwikkelende en opkomende landen. Maar we keken ook vooruit en startten het project Innocap: innovatie in capaciteitsopbouw.

Het bureau van de Nationale Unesco Commissie vindt sinds jaar en dag onderdak bij EP-Nuffic. Met een nieuwe voorzitter en secretaris is de commissie klaar voor de toekomst. En met EP-Nuffic als onderwijsbrede organisatie is er meer synergie dan ooit.

In 2016 bouwen we verder aan het Huis van internationalisering!

Namens de directie,

A handwritten signature in dark ink, consisting of a stylized 'F' followed by a long, sweeping horizontal line that ends in a small upward flick.

Freddy Weima

2 KENNIS- EN EXPERTISE- CENTRUM

EP-Nuffic is zowel kennis- als dienstencentrum op het gebied van internationalisering van het onderwijs. Gezien de vele ontwikkelingen en de snelgroeiende behoefte aan inhoudelijke en praktische ondersteuning op dit gebied is het van belang dat EP-Nuffic haar kennis- en innovatietaken verder uitbouwt, steviger neerzet en intensiever beschikbaar stelt aan haar stakeholders: scholen, instellingen, organisaties, departementen, studenten, docenten, bedrijven en overige belanghebbenden.

Na de fusie van Nuffic en Europees Platform is er in 2015 stevig geïnvesteerd in verdere prioritering en verdieping van de belangrijkste internationaliseringsthema's in de hele onderwijskolom, inclusief het middelbaar beroepsonderwijs. De afdeling Kennis en Innovatie vervulde daarbij een spilfunctie in het vormgeven van werkagenda's voor de specifieke onderwijsdoelgroepen (po, vo, mbo, ho, capaciteitsopbouw) en het ondersteunen van deze plannen met kennis- en adviseringsactiviteiten. Voor alle doelgroepen zijn accountplannen geformuleerd en activiteiten ontplooid. Hieronder wordt verslag gedaan van de specifieke projecten, studies en andere voorbeelden van interne en externe dienstverlening.

Volumegegevens en kosten	2014	2015: planning	2015: realisatie
Apparaatskosten	€ 2.036.000	€ 3.139.000	€ 2.741.000

2.1 Projecten en studies

EP-Nuffic was in 2015 betrokken bij een aantal grote projecten en studies, waaronder de hieronder genoemde.

- In oktober 2015 is de tool 'Mobility Statistics' opgeleverd. Hierin zijn internationale mobiliteitsgegevens van de Nuffic online toegankelijk gemaakt en is 15 jaar ervaring met onderzoek naar internationale mobiliteit gebundeld. Gebruikers kunnen via een website hun eigen zoekopdrachten formuleren, waarna de resultaten grafisch overzichtelijk worden gepresenteerd. Het instrument wordt in 2016 doorontwikkeld met de toevoeging van gegevens uit andere onderwijssectoren en andere thema's binnen internationalisering.
- In mei werd door EP-Nuffic het rapport opgeleverd van de externe evaluatie van het Scientific Programme Indonesia – Netherlands (SPIN). De evaluatie was een opdracht van OCW-OWB. De evaluatie was voor EP-Nuffic aanleiding om een initiatief te starten om de onderwijs- en onderzoekssamenwerking met Indonesië beter af te stemmen, intern en extern. Dit wordt toegelicht onder 2.4.
- MINT – Mapping Internationalisation: de continuering en verdere ontwikkeling van dit monitoringsinstrument voor hogeronderwijsinstellingen, waarbij uitbreiding naar andere EU-landen wordt onderzocht en waarbij een project is gestart om méér instellingen beter te ondersteunen.
- Vanuit de afdeling Kennis & Innovatie is een Tenderdesk ingericht. De Tenderdesk brengt expertise samen en biedt zo de mogelijkheid om vroeg in het tenderproces een weloverwogen keuze te maken om al dan niet in te schrijven op een tender. De Tenderdesk biedt waar mogelijk administratieve ondersteuning bij het daadwerkelijk schrijven van de tender. Naast procedurele ondersteuning, heeft de Tenderdesk ook belangrijke documenten ter beschikking die vaak vereist zijn bij de verschillende procedures.

2.2 Publicaties, presentaties, netwerken

- In 2015 werden door de afdeling Kennis & Innovatie 25 publicaties verzorgd, 4 blogs en 62 presentaties. Een van de publicaties, "Joint programmes from A to Z – A reference guide for practitioners", vormt de afsluiting van het JDAZ-project en tevens een bijdrage hierover aan het Handbook Internationalisation of Higher Education van de EAIE. Als voortvloeisel van dit project is een aantal trainingssessies georganiseerd voor ho-stafleden in Georgië. Meerdere artikelen werden geschreven over Internationalisation at Home. Over dit thema organiseerde Kennis & Innovatie ook twee succesvolle bijeenkomsten in Utrecht om kennis te verspreiden en te delen, en om geïnteresseerden de gelegenheid te geven te netwerken. In 2016 wordt dit traject verder vormgegeven.
- Voor de afdelingen Capaciteitsopbouw en Beurzen & Subsidies voerde de afdeling Kennis & Innovatie interne midterm reviews uit van de uitvoering van de programma's NICHE II, NFP II en MSP II. De finale rapporten werden in december 2015 opgeleverd. De reviews vormen een opmaat voor de externe evaluatie van de programma's die voor 2016 gepland staan.

- Begin 2015 is EP-Nuffic lid geworden van het digitale Platform 'Ondernemen in Ontwikkelingslanden' dat het Nederlandse mkb met advies en informatie helpt bij het opstarten van activiteiten in ontwikkelingslanden. Bij het platform zijn ministeries, medefinancieringsorganisaties en ngo's aangesloten. EP-Nuffic heeft een eigen pagina ingericht op het platform waarop zij haar expertise en programma's etaleert met teksten en video's.
- Jaarlijks neemt EP-Nuffic het voortouw bij de organisatie van een bijeenkomst van zusterorganisaties die capaciteitsopbouwprogramma's uitvoeren of financieren (Donor Harmonisation Group). In 2015 vond de bijeenkomst in Brussel plaats. De bijeenkomst van 2015 was sterk gericht op de programma's van de Europese Commissie en de samenhang daarvan met de programma's van andere bilaterale donoren. De Commissie financierde de bijeenkomst.
- In 2015 ondersteunde EP-Nuffic Interactum (een samenwerkingsverband tussen vijf monosectorale pabo's) bij de verdere ontwikkeling van zijn internationaliseringagenda, aansluitend bij het beleid van de individuele hogescholen.
- Medewerkers verzorgden presentaties voor nationale en internationale fora (NAFSA, EAIE, Nederlandse ho-instellingen) en bij veel Nederlandse ho-instellingen – onder meer over stafprofessionalisering en Internationalisation at Home. Ook werden trainingen en cursussen verzorgd voor medewerkers van ho-instellingen. Verder is EP-Nuffic betrokken bij een aantal nationale en internationale netwerken, zoals Neth-ER, de EAIE, het ENIC-NARIC-netwerk en de Donor Harmonisation Group.
- De afdeling Kennis & Innovatie heeft accountplannen opgesteld voor het po, het vo en het ho.

2.3 EP-Nuffic Academy en Line

Het trainingsaanbod van EP-Nuffic als kennis- en expertisecentrum is een belangrijk instrument om kennis over te dragen, uit te breiden en interactie met het veld te garanderen. Uit klantonderzoek blijkt dat een grote groep klanten in alle sectoren van het onderwijs behoefte heeft aan training en opleiding op het gebied van internationalisering. Om EP-Nuffic als opleidingsinstituut te profileren, is eind 2015 begonnen met de ontwikkeling van de EP-Nuffic Academy. In de loop van 2016/2017 wordt de EP-Nuffic Academy verder ontwikkeld en met het Line-platform samengevoegd. Line is de online leeromgeving over internationalisering voor het gehele onderwijsveld. Het is de plek om aan de slag te gaan en verder te komen met internationalisering door middel van modules op maat via www.internationalisering.nl. In 2015 is het platform vernieuwd, uitgebreid en geactualiseerd, en is ingezet op groei van het aantal gebruikers. Dit resulteerde in een groei van 100 geregistreerde gebruikers naar 624. Er zijn 28 modules beschikbaar: 6 modules voor het primair onderwijs, 9 voor het voortgezet onderwijs, 1 module voor het mbo, 6 voor het hoger onderwijs, 1 voor de Unesco-leerlijn en 5 voor profielscholen en excellentie in het onderwijs.

2.4 Vernieuwingsthema's en -projecten

2.4.1 Indonesië-initiatief

Medio 2015 nam EP-Nuffic naar aanleiding van de uitkomsten van de SPIN-evaluatie (zie 2.1.) het initiatief om tot betere afstemming te komen in de brede samenwerking die er met Indonesië bestaat op het terrein van onderwijs, onderzoek en innovatie. Dit in goede samenwerking met de betrokken ministeries, instellingen en andere stakeholders in Nederland en Indonesië. Om over dit onderwerp van gedachten te wisselen en tot afspraken te komen, zijn twee seminars (één in elk land) georganiseerd. Het eerste seminar vond op 9 december in Den Haag plaats en mocht zich verheugen in grote belangstelling. Het tweede seminar, in Jakarta, werd gepland voor 21 april 2016. Dit project steunt op een goede interne samenwerking tussen de afdelingen Kennis & Innovatie, Promotie, Beurzen & Subsidies en Capaciteitsopbouw.

2.4.2 Programma Make it in the Netherlands! (MiitN)

MiitN kent een looptijd van drie jaar, van 2014 tot en met 2016.

Eind 2015 zijn de MiitN-activiteiten, zoals omschreven in het Plan van Aanpak, grotendeels afgerond en zijn concrete resultaten gerealiseerd. De app voor het leren van de Nederlandse taal Hoi Holland! is gelanceerd en Holland Career Ambassadors zijn getraind om internationale studenten en alumni te steunen bij het starten van een carrière in Nederland of bij een Nederlands bedrijf in het buitenland. Gedurende twee regiodagen (in Wage-

ningen en in Maastricht) wisselde de triple helix good practices uit op het terrein van binding en verkende zij de mogelijkheden voor regionale samenwerking. Het Mobstacles-team ontwikkelde de Employer Toolkit. Dat is een hulpmiddel waarmee bedrijven kunnen bepalen welke stappen zij moeten zetten om een buitenlandse student te kunnen aannemen voor stage of werk.

2015 werd afgesloten met twee publicaties: EP-Nuffic verrichte een kwantitatieve meting naar de Stayrate van internationale studenten uit het cohort 2008-2009. Bureau Blaauwberg uit Leiden publiceerde Welkom, aan het werk!. Deze kwalitatieve studie geeft een beeld van de tussenstand van binding van internationale studenten aan de Nederlandse arbeidsmarkt.

In het kader van verduurzaming van resultaten voert EP-Nuffic in 2016 onder regie van de afdeling Positionering de volgende bindingsactiviteiten uit bij verschillende EP-Nuffic afdelingen:

- Holland Alumni-programma en binding met Nederland (Positionering)
- Rode Loper (Netwerken & Relaties)
- Onderzoek arbeidsmarkt (Kennis & Innovatie)

Volumegegevens en kosten	2014	2015: planning	2015: realisatie
Apparaatskosten	€ 515.000	€ 562.000	€ 715.000

2.4.3 Besteding incidentele middelen voor extra Neso-activiteiten

Met het begrotingsakkoord 2014 zijn tijdelijk aanvullende middelen beschikbaar gekomen voor het Neso-programma. Deze extra middelen bieden grote kansen voor vernieuwing en verbreding van dit programma. In 2015 heeft EP-Nuffic daarvoor de volgende activiteiten uitgevoerd:

- In maart 2015 is de Neso(-pilot) in Zuid-Afrika geopend, gevestigd in het Nederlandse ambassadegebouw te Pretoria. Het doel van de Neso is om de kruisbestuiving tussen onderwijs, economie en capaciteitsopbouw in de Nederlands-Zuid-Afrikaanse samenwerking te bevorderen.
- In oktober 2015 is de Neso(-pilot) in Turkije geopend, gevestigd in het gebouw van het Nederlandse Consulaat-Generaal te Istanbul. Doel van deze Neso is de studentenmobiliteit tussen beide landen te vergroten, het Holland Alumni Netwerk in Turkije te ondersteunen (ook in relatie tot het bedrijfsleven) en de samenwerking in het mbo te bevorderen.
- Promotie van het Nederlandse hoger onderwijs in Spaanstalig Latijns-Amerika op studentenfairs in Colombia, Chili, Ecuador en Peru alsmede online Study in Holland-promotie via www.nesolatinamerica.org
- De aanstelling van liaison officers bij de Neso's in Brazilië, Rusland, China, Thailand en Indonesië om de studie- en stagemogelijkheden voor Nederlandse studenten in deze landen in kaart te brengen.
- Organisatie van het Sino-Dutch Forum, samen met het Ministerie van OCW, waarbij nauwere samenwerkingsverbanden zijn aangeknoopt met China op het gebied van hoger en middelbaar beroepsonderwijs. Dit betreft afspraken over onder andere Living Lab Hospitality & Tourism en een shadowing-programma.

2.4.4 Dienstverlening mbo

In 2015 heeft EP-Nuffic een programma voor internationalisering in het mbo opgezet. Door middel van een veldverkenning bij mbo-instellingen en gesprekken met stakeholders is geborgd dat dit programma aansluit op de behoeften van het mbo-veld en de kaders van onze opdrachtgever OCW.

Het programma richt zich op vijf pijlers, die de versterking van internationalisering in het mbo ten doel hebben. De mbo-projecten dragen bij aan het promoten van stage of studie in het buitenland voor mbo-studenten, het openen van mogelijkheden voor samenwerking buiten de EU en het verankeren van internationalisering in het curriculum, onder meer door tweetalig onderwijs. Ook bouwt EP-Nuffic aan goede communicatie met en voor het mbo en gaat expertise worden verworven, vooraleerst op het gebied van inkomende mobiliteit en de meerwaarde van internationalisering in het mbo.

Het mbo is door deze ontwikkeling een volwaardige doelgroep van EP-Nuffic geworden. Dit vertaalt zich ook in andere activiteiten, zoals het shadowing-programma met China en Innocap.

Door de zorgvuldige voorbereiding hebben EP-Nuffic en de mbo-instellingen en -organisaties kennis met elkaar kunnen maken. Het mbo verschilt in aard en structuur van de andere onderwijssectoren die EP-Nuffic bedient. De veldverkenning heeft diverse inzichten opgeleverd over hoe EP-Nuffic de dienstverlening voor deze sector het beste kan ontwikkelen. In 2016 zal het goed uitvoeren van de diverse projecten, en het verder uitbouwen van de dienstverlening van EP-Nuffic, centraal staan.

2.4.5 Innocap (innovatieruimte capaciteitsopbouw)

Het doel van het project Innocap is nieuwe aanbiedingswerkvormen te exploreren waardoor er beter kan worden aangesloten bij het nieuwe beleid op het terrein van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, de doelstellingen ervan en de behoeften van diverse stakeholders. Versterking van de academische infrastructuur gekoppeld aan versteviging van handelsrelaties en ondersteuning van het Nederlandse bedrijfsleven vormt hierbij een belangrijk uitgangspunt. Daarvoor zijn middelen beschikbaar gemaakt die in 2015 en 2016 ingezet worden voor enkele pilotprojecten in Afrika (Zuidelijk en Oost-Afrika). Bij het project, dat inmiddels de startfase voorbij is en de tweede fase is ingegaan (de ontwikkelfase), zijn verschillende afdelingen betrokken, te weten Capaciteitsopbouw, Beurzen & Subsidies, Positionering en Kennis & Innovatie. Het project loopt van medio 2015 tot medio 2017 en kent drie doelstellingen:

1. Experimenten in gang zetten, ervan leren en vertalen naar nieuwe instrumenten
 - o Inmiddels zijn circa 30 projecten en experimenten in beeld gebracht en 2 nieuwe modaliteiten ontwikkeld.
2. Ontwikkeling nieuwe visie – o.a. in lijn met Aid & Trade én de Sustainable Development Goals (SDG's) – en een voorstel voor bijpassende modaliteiten/programma's
 - o De ontwikkeling van de nieuwe visie is gaande: er is in 2015 een conceptversie ontwikkeld en het eindproduct wordt verwacht in Q2 van 2016.
3. Toekomstige rol EP-Nuffic voor capaciteitsversterking definiëren: inhoudelijk en organisatorisch (positie in bestel, competenties, structuur, functies, etc.)
 - o In april 2015 heeft een Innocap-dag plaatsgevonden waaraan koepels, kennisinstellingen en andere belanghebbenden deelnamen en tijdens een bestuurlijke bijeenkomst in november 2015 werden centrale vragen rondom het optimaal organiseren van een vernieuwde vorm van capaciteitsversterking op een rij gezet.

Opkomende landen zijn actief op zoek naar samenwerking met kennisinstellingen in Europa om hun economie van de beoogde kennis te voorzien. Ze zijn geïnteresseerd in institutionele samenwerking en het gezamenlijk aanbieden van onderwijs en uitvoeren van onderzoek. Binnen een moderne invulling van capaciteitsopbouw zullen de opgebouwde netwerken strategischer worden ingezet om nieuwe opdrachten binnen te halen.

Een voorbeeld is het nieuwe liaisonkantoor van EP-Nuffic in Zuid-Afrika, dat sinds 2015 een belangrijke rol speelt in het verduurzamen van relaties die in de afgelopen decennia van capaciteitsopbouw zijn opgebouwd. Gezien het feit dat Zuid-Afrika tot de afbouwlanden van het NICHE-programma behoort, zijn eerste initiatieven genomen om kennisinstellingen te ondersteunen bij het ontwikkelen van plannen voor de periode 'na' NICHE. De landendag over Zuid-Afrika in 2015 was een opmars voor dit streven en wordt in 2016 met een evenement in Zuid-Afrika voortgezet. Ook de samenwerking met het Neso-kantoor in Indonesië is in de loop van 2015 geïntensiveerd. Tijdens een bezoek in oktober 2015 en de Indonesiëdag in Den Haag in december 2015 zijn er eerste stappen gezet om NICHE-projecten beter aan te laten sluiten op andere, innovatieve EP-Nuffic-activiteiten in Indonesië. Dit gebeurt via Innocap maar ook in het kader van projectbeheer.

2.4.6 Doorlopende leerlijnen/Onderwijsbrede agenda

EP-Nuffic heeft in Den Haag en Leiden met partijen in het veld (wethouders, gemeenteambtenaren, scholen) gesprekken gevoerd over doorlopende leerlijnen en de onderwijsbrede agenda. Deze gesprekken hebben tot het inzicht geleid dat EP-Nuffic meer kennis over, ervaring met en een verdere visie op de onderwijsbrede agenda moet ontwikkelen.

Dit betekent dat het project enerzijds meer nadruk zal leggen op het verzamelen en analyseren van goede voorbeelden uit de praktijk om zo tot instrumenten en tips te komen die onderwijsinstellingen kunnen gebruiken. Anderzijds zal EP-Nuffic met experts uit het veld een visie op een onderwijsbrede internationaliseringsagenda ontwikkelen. Deze visie zal ook de dienstverlening van EP-Nuffic vormgeven.

2.4.7 Profielenberaad

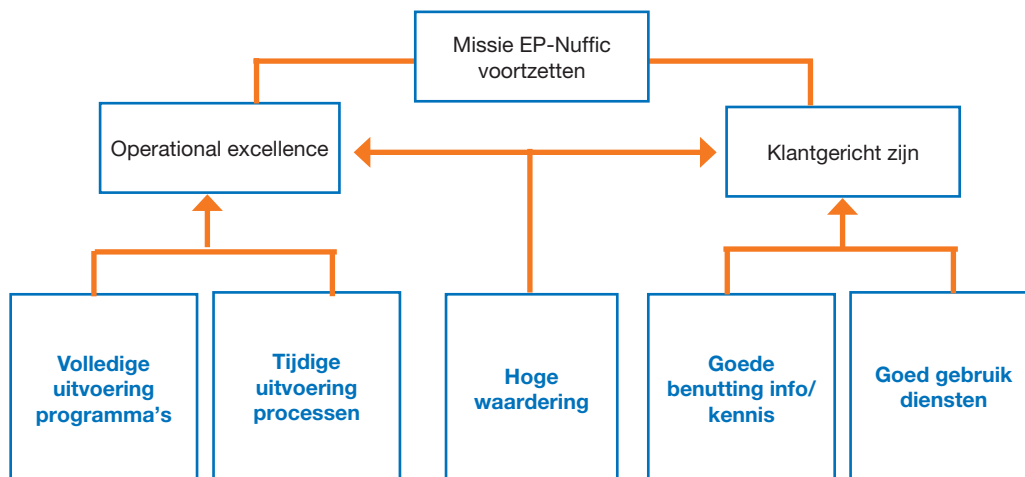
Het Profielenberaad is de overlegstructuur van verenigingen van profielen op het terrein van (meervoudige) talentontwikkeling in het voortgezet onderwijs. Het beraad vertegenwoordigt vele honderden scholen in Nederland. EP-Nuffic verzorgt het secretariaat van het Profielenberaad. Het netwerk organiseerde in 2015 twee evenementen over creativiteit, kwaliteit en effectmeting. EP-Nuffic faciliteerde vijf vergaderingen van de stuurgroep van het Profielenberaad.

3 EP-NUFFIC-DIENSTEN

De diensten van EP-Nuffic bestaan uit het uitvoeren van taken in opdracht van ministeries en voor het Nederlandse hogeronderwijsveld. Bij deze diensten komt de expertise van EP-Nuffic en haar intermediaire rol ten opzichte van derden tot uiting. In haar dienstverlening legt EP-Nuffic nadruk op excellentie. We willen onze opdrachten volledig, op tijd en naar volle tevredenheid van belanghebbenden uitvoeren. Daarnaast wil EP-Nuffic via haar diensten in verbinding staan met het veld. Dit betekent in de eerste plaats dat onze doelgroepen onze diensten goed afnemen en onze (online) aangeboden expertise goed benutten.

Deze overkoepelende doelen komen tot uitdrukking in onze activiteiten. EP-Nuffic monitort en evalueert deze doelen via een set kritische prestatie-indicatoren die voor de verschillende diensten binnen de hele organisatie worden gemeten. De betreffende diensten worden in dit hoofdstuk afzonderlijk beschreven.

Prestatie-indicatoren	Streefwaarde 2015	Realisatie 2015
Kwaliteit van de uitvoering	>80% (zeer) tevreden gebruikers	Niet gemeten in 2015
Tijdige uitvoering	>95% binnen de termijnen	91%
Volledige uitvoering: - Benutting kasmiddelen - Benutting verplichtingenruimte	>95% >95%	96% 98%
Goed gebruik van diensten (ontwikkeling ten opzichte van 2014)	Stabiel (0%, diverse diensten)	+18% (deelwaarneming)

In bovenstaande cijfers zijn de diensten van het voormalige EPF nog niet verwerkt over 2015. Herijking van de KPI's loopt in 2016. De tijdige uitvoering van gestandaardiseerde processen is lager dan beoogd. Dit vindt zijn oorzaak grotendeels in het programmabeheer (NA Erasmus+, NICHE, kleinere beurzenprogramma's) en het EP-Nuffic Certificaat. De output van de verleende diensten ('goed gebruik') stijgt vooral door de extra aangevraagde diplomawaarderingsadviezen.

3.1 Positionering Nederlands hoger onderwijs in het buitenland

Volumegegevens en kosten	2014	2015: planning	2015: realisatie
Apparaatskosten	€ 6.035.000	€ 6.512.000	€ 6.580.000

Kernactiviteiten positionering Nederlands hoger onderwijs in het buitenland

Positionering Nederlands hoger onderwijs in de Neso-doellanden

Het studiejaar 2015-2016 laat een recordgroei zien wat betreft het aantal studenten uit de landen waar een Netherlands Education Support Office (Neso) is gevestigd. De groep internationale studenten van in Nederland bekostigd hoger onderwijs is in 2015 (vergeleken met 2014) gestegen met 1.256 (14,8%) naar in totaal 9.749 studenten uit de Neso-doellanden. Meer dan de helft van die groei is afkomstig van studenten in het vakgebied engineering, waar op de Nederlandse arbeidsmarkt ook grote vraag naar is.

De Neso's van EP-Nuffic hebben veel promotieactiviteiten verricht, zowel online (via websites en social media) als offline (via studentenairs, Dutch Placement Days, student counseling, Living Labs). Het aantal bezoeken aan de Neso-websites is in 2015 met 19% gestegen ten opzichte van 2014. Van alle bezoeken aan Studyfinder is 37% (238.627) afkomstig uit de Neso-doellanden. Studyfinder is de Nederlandse database met meer dan 2.100 studieprogramma's voor internationale studenten. Zonder twijfel dragen de Neso-activiteiten (online en offline) hieraan bij. Bovendien staan alle Neso-doellanden in de top 25 van landen van waaruit Studyfinder het meest wordt bezocht. Vooral positief is het aantal bezoekers uit Indonesië. Met circa 98.000 bezoekers betekent dit een stijging van 39% ten opzichte van vorig jaar. Ook de bezoekersaantallen uit Thailand, Vietnam, India en Zuid-Korea zijn aanzienlijk toegenomen. Daarentegen is er een daling van de bezoekersaantallen uit Brazilië (-4%), China (-13%) en Mexico (-17%). Daarbij zij vermeld dat het bezoekersaantal uit Brazilië met 53.881 nog steeds vrij hoog is. Dat hangt samen met het Braziliaanse scholarshipsprogramma Science without Borders. Neso Brazilië promoot dit programma voor het Nederlandse hoger onderwijs.

Hogeronderwijsmissie Canada

Van 27 tot 29 mei 2015 heeft een succesvolle Nederlandse hogeronderwijsmissie naar Canada plaatsgevonden. De missie onder leiding van minister Bussemaker van OCW was in het kader van de herdenking van 70 jaar bevrijding en gekoppeld aan een staatsbezoek van koning Willem-Alexander en koningin Máxima aan Canada. In opdracht van OCW organiseerde EP-Nuffic de hogeronderwijsmissie, in nauwe samenwerking met de Nederlandse diplomatieke vertegenwoordigingen in Canada. Twintig Nederlandse hogeronderwijsinstellingen namen deel. Doel van de missie was het promoten van het Nederlands hoger onderwijs in Canada en de samenwerking met Canadese onderwijs- en onderzoeksinstituten te intensiveren. Van Canadese kant deden in totaal dertig universiteiten en colleges mee aan de verschillende programmaonderdelen. Uit een evaluatiebijeenkomst met de Nederlandse instellingen die deelnamen bleek dat de missie veel spin-off in de vorm van nieuwe of verdergaande samenwerking in onderwijs en onderzoek heeft opgeleverd.

Holland Alumni Network

In 2015 steeg het aantal inschrijvingen in het Holland Alumni Network met 9.459 (een toename van 20%). Het totaal aantal registraties in het netwerk kwam daarmee op 56.782. Om de groei van het netwerk te bevorderen, heeft EP-Nuffic Nederland diverse online en offline activiteiten uitgevoerd.

Het was voor EP-Nuffic van belang de in Nederland verblijvende internationale studenten tijdig op het bestaan van het Holland Alumni Network en de career portal (www.careerinholland.nl) te wijzen en hen te stimuleren om zich vast aan te melden. Zo boden we, ter promotie van het Holland Alumni Network, de hogeronderwijsinstellingen en internationale studentenverenigingen in Nederland een welkomstgeschenk dat zij tijdens de introductieweken konden verspreiden en zijn er Facebookadvertenties geplaatst om internationale studenten ('pre-alumni') in Nederland te bereiken.

De lokale Holland Alumninetworks in de Neso-doellanden hebben in 2015 een veelheid aan evenementen georganiseerd, bijvoorbeeld op het gebied van carrière en Nederlandse taal en cultuur. Naast de inzet van alumni bij pre-departure briefings, organiseerden verschillende Neso's welcome back events om terugkerende Holland Alumni te ondersteunen bij het opbouwen van een professioneel netwerk in het thuisland. De alumni-evenementen en promotieactiviteiten hebben in bijna alle Neso-landen bijgedragen aan een stijging van het aantal aanmeldingen. Vooral de netwerken in Brazilië en India zagen een flinke stijging van aanmeldingen. Dat is ook wel voor de hand liggend, aangezien de studentenaantallen uit deze landen in Nederland de afgelopen jaren procentueel het meest zijn toegenomen. In China was er een daling zichtbaar vanwege correctie van de gegevens in de databank.

Behalve activiteiten in de Neso-landen werden ook nieuwe Holland Alumni-verenigingen opgezet in onder andere Canada ter gelegenheid van de Nederlandse hoger onderwijsmissie en in de Verenigde Staten (in Boston, en nog in oprichting is het netwerk in New York). In 2015 ontvingen 250 geselecteerde internationale studenten en alumni trainingen om hun vaardigheden te vergroten op het gebied van het promoten van Study in Holland, het NFP-programma, gendergelijkheid/emancipatie en Career in Holland. Deze 'Holland Ambassadors' zetten zich in voor de promotie van Nederland op verschillende gebieden. De evaluatie hiervan vindt in 2016 plaats. Voorts organiseerde EP-Nuffic in 2015 bijeenkomsten voor Alumni en Career Officers van de Nederlandse hogeronderwijsinstellingen. Doel daarvan was een update te geven van de activiteiten bij EP-Nuffic en good practices uit te wisselen. Via driemaandelijks nieuwsbrieven werden zij voorts op de hoogte gebracht van relevante evenementen en ontwikkelingen. Ook op internationale conferenties zoals de NAFSA-conferentie in Boston (mei 2015) en de EAIE in Glasgow (september 2015) gaf EP-Nuffic internationaal gewaardeerde sessies over alumni.

In juli 2015 heeft EP-Nuffic, met de vaststelling van het Holland Alumni-programma 2016-2021, de basis gelegd voor het intensiveren van de alumniactiviteiten. EP-Nuffic heeft hogeronderwijsinstellingen, ambassades en bedrijven geconsulteerd om de doelen van het programma verder aan te scherpen en draagvlak te creëren. Het programma beoogt meer synergie tussen de verschillende alumniactiviteiten, een klantgerichter alumninetwerk en effectievere matchmaking tussen Holland Alumni en haar stakeholders, waaronder het Nederlandse bedrijfsleven.

Promotie van Career in Holland

De primaire doelgroep van www.careerinholland.nl zijn de internationale studenten en alumni in Nederland die zich (willen) oriënteren op carrièremogelijkheden in Nederland. De bezoekersaantallen van deze career portal vertoonden in 2015 een piek rondom promotiecampagnes en evenementen (NL4talents). De portal trok in 2015 gemiddeld 860 bezoekers per week, uit de hele wereld maar voornamelijk uit Nederland. Veelal waren dat studenten en alumni die een loopbaan in Nederland nastreven. EP-Nuffic heeft in 2015 de content op de portal uitgebreid met een overzicht van carrière-evenementen, informatie over de kansen op de Nederlandse arbeidsmarkt, nieuwe testimonials van internationale studenten die werkzaam zijn in de topsectoren en een toolkit voor bedrijven die internationale studenten in dienst willen nemen. De informatie over de wet- en regelgeving voor het starten van een loopbaan in Nederland is geactualiseerd door het inbouwen van de Pathfinder-applicatie, die zorgt voor gegarandeerde up-to-date informatie over onder meer de regels betreffende verblijfs- en werkvergunningen.

EP-Nuffic heeft 27 Holland Career Ambassadors getraind om internationale studenten te ondersteunen bij het starten van hun carrière in Nederland. De ambassadeurs promoten het starten van een carrière in Nederland door deel te nemen aan carrière-evenementen op hun voormalige instellingen, regionale en nationale carrière-evenementen, (video)testimonials en uitingen op sociale media. Ze zijn ook beschikbaar voor individuele vragen per mail, telefoon of Skype. Internationale studentenverenigingen en international, career en alumni offices ontvingen materiaal ter promotie van Career in Holland. EP-Nuffic was, behalve op NL4Talents, ook aanwezig op diverse carrière-evenementen in het land waar loopbaanmogelijkheden voor internationale studenten in Nederland volop onder de aandacht zijn gebracht.

Emancipatieproject

In 2015 voerde EP-Nuffic een pilotproject Emancipatie uit in opdracht van de directie Emancipatie van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De doelstelling van dit project luidde: verhoogd bewustzijn creëren onder internationale studenten en alumni over thema's op het gebied van gelijkheid, emancipatie en seksuele en genderdiversiteit in Nederland. Voor de uitvoering van het project stelde OCW een bedrag van € 91.800 ter beschikking. Van dit bedrag werden 491 uren van EP-Nuffic-medewerkers bekostigd en werd € 62.588 besteed aan materiële lasten.

Het project zette in op de internationale student in Nederland en op Holland Alumni wereldwijd. EP-Nuffic informeerde deze doelgroepen via het Holland Alumni Netwerk over emancipatie en gelijkheidsthema's in Nederland om verhoogd bewustzijn te realiseren. Het ontsluiten van deze informatie leidt mogelijk ook tot meer begrip en daarmee tot een grotere acceptatie van homo's, lesbiennes, biseksuelen en transgenders. Het project resulteerde in de ontwikkeling van online modules (gender equality, sexual diversity en gender diversity) en promotiematerialen, waaronder videotestimonials, een online test en een film ter promotie van de online modules. Ruim 5.000 internationale studenten en alumni hebben via dit project kennis opgedaan over gelijkheidsthema's

in Nederland en over de positie van vrouwen en LGBT'ers in Nederland en daarbuiten. Twaalf internationale studenten ontvingen van EP-Nuffic een Emancipation Ambassador-training. Deze studenten fungeren als ambassadeur voor gelijkheid en emancipatie in hun sociale omgeving.

Specifieke diensten

In 2015 voerde het Neso-kantoor in Jakarta een aantal specifieke diensten uit. Het Dutch Training & Exposure Programme Rotterdam-Jakarta (2014-2016), een uitvloeisel van de samenwerking tussen de zustersteden Rotterdam en Jakarta, draaide voor het tweede jaar. Gedurende het programma krijgen 24 ambtenaren (in 4 groepen) uit Jakarta de gelegenheid om kennis te verwerven op het gebied van integrated urban water management. Verschillende stakeholders (gemeente Rotterdam, waterschap Delfland, provincie Jakarta en Nederlandse ambassade) dragen financieel en in natura bij aan dit project. EP-Nuffic is via het Neso-kantoor penvoerder en zorgt voor de algehele projectcoördinatie, selectie, en pre-departure-arrangementen. De Hogeschool Rotterdam biedt voorzieningen voor de samenwerking in Nederland.

EU Support to Higher Education in the ASEAN Region (SHARE)

Met een consortium van British Council, de DAAD, Campus France, de EUA en ENQA voert EP-Nuffic het EU-SHARE-programma in de ASEAN-regio uit. SHARE, dat van 2015 tot en met 2018 zal lopen, draagt bij aan de harmonisering van het hoger onderwijs binnen de tien landen van ASEAN en ondersteunt de studentenmobiliteit. De activiteiten binnen SHARE richten zich op Qualification Frameworks, Quality Assurance en Credit Transfer. Het systeem van credit transfer wordt getest middels een beurzenprogramma. EP-Nuffic implementeert namens het consortium dit beurzenprogramma vanuit het Neso-kantoor in Indonesië, ondersteund door expertise vanuit EP-Nuffic in Den Haag. In 2015 zijn, in samenspraak met de stakeholders binnen ASEAN, stappen gezet om het beurzenprogramma in te richten. Volgens planning zullen in september 2016 de eerste studenten met een beurs mobiel worden.

3.2 Beurzen- en subsidieprogramma's

EP-Nuffic beheert diverse beurzen- en subsidieprogramma's voor bedrijven, stichtingen en (inter)nationale overheden. Deze programma's vormen een belangrijk instrument om mobiliteit te bevorderen waardoor iedereen, van leerling tot docent, internationale ervaring opdoet die bijdraagt aan zijn wereldburgerschap. Ook na het afstuderen in Nederland houden wij contact met studenten door regionale en thematische alumni-conferenties te organiseren. Het afgelopen jaar hebben deze in Zuid-Afrika en Indonesië plaatsgevonden.

In 2015 heeft EP-Nuffic het O&O-team (Ontwikkeling & Ondernemerschap) opgericht om nieuwe en bestaande programma's te ontwikkelen en te acquireren. Hieruit zijn onder andere de programma's NN Future Matters, Liberation Scholarship Programma, Holland Scholarship en EU-SHARE voortgevloeid. Als doorontwikkeling van de Netherlands Fellowship Programmes (NFP) is in 2015 een pilot met cofinanciering voor het Tailor-Made Training (TMT) Programma gestart en hebben voor het eerst twee TMT's voor het MENA Scholarship Programme (MSP) plaatsgehad.

Om onze processen en data efficiënter te monitoren en flexibeler op nieuwe kansen in te spelen, is EP-Nuffic in 2015 begonnen met het doorontwikkelen van de applicatie Atlas II. De applicatie zal niet alleen het programma-management van alle beurzen- en subsidieprogramma's digitaal beheren, maar ook fungeren als elektronisch aanvraagloket in het kader van de customer journey van de diverse doelgroepen. Dit loket vermindert de administratieve last van programmabeheer, bedient onze klanten en doelgroepen beter en optimaliseert het ontsluiten van business intelligence. De verwachting is dat de vernieuwde applicatie in de loop van 2017 volledig in gebruik zal zijn genomen.

3.2.1 VIOS (Verankering Internationale Oriëntatie en Samenwerking)

In de eerste helft van het jaar zijn bestaande werkprocessen en procedures van het subsidieprogramma VIOS meer op efficiëntie ingericht en zo veel mogelijk gedigitaliseerd. EP-Nuffic heeft ook ingezet op een eenjarige verlenging van de regeling met enkele wijzigingen om het programma nog toegankelijker voor de doelgroepen te maken. De verlenging is in de Staatscourant gepubliceerd op 9 februari 2016 en er wordt inmiddels aan een regeling met een meerjarig karakter gewerkt.

Binnen de VIOS-regeling stelt het Ministerie van Economische Zaken jaarlijks € 78.000 beschikbaar ten behoeve van de Agrarische Opleidingscentra (AOC's) en de lerarenopleidingen. Het gerealiseerde bedrag aan toegekende programmamiddelen ligt ieder jaar rond € 30.000. Door de inzet van extra promotionele activiteiten verwacht EP-Nuffic meer programmamiddelen te kunnen toekennen in 2016.

Volumegegevens en kosten	2014: realisatie	2015: planning	2015: realisatie
Aantal aanvragen	1.114	1.000	1.252
Aantal toekenningen	745	800	1.048
Bedrag programmamiddelen			
-OCW	€ 1.230.000	€ 1.600.000	€ 1.495.500
-EZ	€ 33.000	€ 78.000	€ 31.500
Apparaatskosten			
-OCW po/vo	390.000	€ 462.000	€ 264.000

3.2.2 OCW programma's voor het hoger onderwijs

- In 2015 zijn 75 aanvragen voor Culturele Verdragbeurzen ingediend en 21 toegekend. Dit lagere aantal in vergelijking met vorig jaar had onder andere te maken met het terugtrekken van beurzen door enkele buitenlandse overheden.
- Voor 2015 stelde het Europees Universitair Instituut (EUI) 10 beurzen beschikbaar. Er zijn 54 beursaanvragen binnengekomen. Uiteindelijk heeft EP-Nuffic 8 bursalen een EUI-beurs toegewezen.
- 2 bursalen van het Huygens Scholarship Programme (HSP) zijn afgestudeerd in 2015, waarna ook de beursperiode is geëindigd. Eind 2015 studeerde er nog 1 kandidaat met een Huygens-studiebeurs (einddatum na verlenging december 2016).
- Voor het Libertas Noodfonds staan alleen nog vervolgaanvragen open. In 2015 zijn 8 vervolgaanvragen toegekend.
- Ook in 2015 zijn voor de instroombeurzen (Chinese kandidaten) van het Sino-Dutch Bilateral Exchange Scholarship Programme (voorheen MoU China) alle beschikbare beurzen (25) toegekend. Voor de uitstroomb beurzen (Nederlandse kandidaten) zijn meer dan de verwachte 25 beurzen toegekend, namelijk 28.

Volumegegevens en kosten	2014: realisatie	2015: planning	2015: realisatie
Aantal aanvragen	CV: 65 EUI: 46 Libertas: 12 Sino-D in: 25 Sino-D uit: 25	CV: 70 EUI: 55 Libertas: 8 Sino-D in: 25 Sino-D uit: 25	CV: 75 EUI: 54 Libertas: 8 Sino-D in: 25 Sino-D uit: 52
Aantal toekenningen	CV: 31 EUI: 5 Libertas: 12 Sino-D in: 8 Sino-D uit: 25	CV: 35 EUI: 10 Libertas: 8 Sino-D in: 25 Sino-D uit: 25	CV: 21 EUI: 8 Libertas: 8 Sino-D in: 25 Sino-D uit: 28
Bedrag programmamiddelen (kas)	€ 1.268.000	€ 1.148.000	€ 1.109.000
Apparaatskosten			
- OCW	€ 414.000	675.000	€ 468.000

3.2.3 Holland Scholarship

Op 16 februari 2015 is Holland Scholarship als gericht positioneringsinstrument gelanceerd om Nederland als kwalitatief hogeronderwijsland te promoten. EP-Nuffic voert het programma uit in opdracht van OCW, VH en VSNU.

Om nieuw talent voor een studie in Nederland te enthousiasmeren, zijn jaarlijks 768 beurzen à € 5.000 beschikbaar. Het voorlopige aantal uitgegeven beurzen is op 466 blijven steken. Dit heeft onder andere te maken met de korte aanmeldperiode en onvolledige en gebrekkige aanvragen, maar bovenal bleek een struikelpunt dat de kandidaat de financiering niet rondkreeg.

Ook dient het Holland Scholarship om studenten aan Nederlandse hogeronderwijsinstellingen te stimuleren een deel van hun studie in het buitenland te volgen. Hiervoor zijn 768 beurzen à € 1.250,- beschikbaar. Voor dit onderdeel bepalen de instellingen zelf welke deadline(s) zij hanteren zolang de beurzen voor 1 april 2016 worden toegekend.

Volumegegevens en kosten	2014: realisatie	2015: planning	2015: realisatie
Aantal aanvragen	n.v.t.	500	HS in: 1.209* HS uit: 266*
Aantal toegekende beurzen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Aantal lopende subsidies	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bedrag programmamiddelen**	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Apparaatskosten	n.v.t.	€ 165.000***	€ 140.000

* Zoals door de instellingen is bijgehouden en doorgegeven op 13 november 2015. Definitieve cijfers worden 1 april 2016 vastgesteld.

** EP-Nuffic is niet verantwoordelijk voor het beheer van de programmamiddelen.

*** In het activiteitenplan 2015-2020 staat het bedrag van € 165.000 vermeld. Dit bedrag is sindsdien aangepast en vastgesteld op € 200.000 in de Bijlage bij het Besluit subsidieverlening 2015 aan Stichting EP-Nuffic van het Ministerie van OCW.

3.2.4 Netherlands Fellowship Programmes – NFP

De Netherlands Fellowship Programmes (NFP) dragen bij aan de capaciteitsopbouw van organisaties en worden uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. De kernactiviteit van NFP betreft beursverlening aan individuen (voor masteropleidingen, korte cursussen en PhD's) en aan groepen medewerkers (opfriscursussen en zogenoemde Tailor-Made Trainingen) van organisaties in 51 landen.

Het beheer van NFP loopt door tot 1 juli 2017. 2015 was het eerste jaar waarin de verschillende beurzen volgens het vernieuwde aanvraag- en selectieproces zijn verlopen.

Het alumniplan is doorontwikkeld. De dit jaar in Zuid-Afrika en Indonesië georganiseerde alumniactiviteiten hebben meer vorm en inhoud gekregen. Deze evenementen richten zich op het faciliteren van nationale en regionale alumni en kennisnetwerken om zo een bijdrage te leveren aan de capaciteitsversterking in de regio en verbindingen te leggen tussen de alumni en het Nederlandse bedrijfsleven.

Realisatie 2015									
	nov 2014 deadline		april 2015 deadline		aug 2015 deadline		nov 2015 deadline		Totaal toegekend
	Eligible aanvragen	Toegekend	Eligible aanvragen	Toegekend	Eligible aanvragen	Toegekend	Eligible aanvragen	Toegekend	
MA	-	-	1.123	404	85	20	-	-	424
PhD	124	37	-	-	-	-	-	-	37
SC	1.739	578	1.500	387	676	179	-	-	1.144
TMT ¹	-	-	246	69	-	-	86	16	85
RC ²	44	20	-	-	-	-	-	-	20

In 2015 zijn de relaties met de onderwijsinstellingen geïntensiveerd. De in 2014 opgerichte klankbordgroep werd gecontinueerd en zorgde voor een meer constructieve samenwerking met het oog op het beheer van de programma's. EP-Nuffic en de klankbordgroep hebben samen de processen en het beleid verder vormgegeven.

Eventuele verbeteringen of knelpunten worden in samenspraak met de instellingen opgepakt of nader toegelicht. Ook op andere vlakken is gewerkt aan het verbeteren van de communicatie en de zichtbaarheid van het programma. Dit leidde onder andere tot de ontwikkeling van infographics en een verhoogde frequentie van de nieuwsbrieven. De instellingen waarderen de verbeterde communicatie zeer.

In 2015 zijn verschillende evaluaties en monitoringsinstrumenten ingezet om de programma's zo veel mogelijk bij de doelstellingen te laten aansluiten. Dit heeft geleid tot verbeteringen in het programma. Zo is de beoordelingsprocedure van de ambassades intensiever gevolgd en begeleid, en daarmee geoptimaliseerd.

1 Er zijn 75 TMT-trainingen geselecteerd voor een subsidie. Gemiddeld nemen 20 personen aan één training deel (1125 individuele deelnemers).

2 Voor de uitvoering van RC-cursussen in 2015 is de oorspronkelijke deadline van december 2014 verplaatst naar februari 2015 i.v.m. een externe evaluatie.

Volumegegevens en kosten	2014: realisatie	2015: planning	2015: realisatie
Aantal aanvragen	9.521*	9.350	5.623
Aantal toegekende beurzen	1.784**	1.725	1.710
Bedrag programmamiddelen (kas)	€ 30.484.000	€ 30.220.000	€ 32.378.000
Apparaatskosten	€ 2.886.000	€ 1.779.000	€ 1.938.000

Er zijn meer programmamiddelen uitgegeven dan in eerste instantie begroot was. Dit komt door het toegenomen aantal extra toekenningen van Tailor-Made Trainingen aan het einde van het jaar.

* Betreft het aantal geschikte aanvragen (eligible) van MA, SC, PhD, TMT en RC.

** Betreft het aantal toegekende beurzen voor MA (424), SC (1144), PhD (37), TMT (85 x 15 deelnemers) en RC (20 x 20 deelnemers).

MSP

Realisatie 2015						
Atlas		Atlas		Atlas		Atlas
April 2015 deadline		Augustus 2015 deadline		November 2015 deadline		
Eligible nominaties	Toegekend	Eligible nominaties	Toegekend	Eligible nominaties	Toegekend	Totaal toegekend
148	96	82	30	174	46	172

Volumegegevens en kosten	2014: realisatie	2015: planning	2015: realisatie
Aantal eligible nominaties	457	450	404
Aantal toegekende beurzen	143	150	172
Bedrag programmamiddelen	€ 840.000	€ 950.000	€ 995.000
Apparaatskosten	€ 52.000	€ 65.000	€ 86.000

3.2.5 Capaciteitsopbouw (NICHE)

Evenals in voorgaande jaren is het NICHE-programma ook in 2015 efficiënt en effectief uitgevoerd. Het programma richt zich vooral op de door de ambassades gekozen prioriteiten. Hoofdzakelijk zijn dit de vier Nederlandse beleidsprioriteiten water, voedselzekerheid, veiligheid en rechtsorde, en reproductieve gezondheid. Belangrijke focus blijft de aansluiting van opleidingen op de arbeidsmarkt en het stimuleren van leren tussen organisaties. Het programma legt meer nadruk op de link met de beleidsagenda 'Van hulp naar handel'.

27 nieuwe projecten worden ontwikkeld en gestart en 179 lopende projecten gemonitord. 20 monitoringsreizen worden ondernomen en zes landenbijeenkomsten georganiseerd waar alle Nederlandse partners die in een land NICHE-projecten uitvoeren bij elkaar komen om over projecten te spreken, ervaringen uit te wisselen en programmagerelateerde informatie ontvangen.

Volumegegevens en kosten	2014	2015: planning	2015: realisatie
Bedrag programmamiddelen	€ 27.850.000	€ 36.640.000	€ 28.210.000
Apparaatskosten	€ 2.545.000	€ 2.296.000	€ 3.177.000

Het in de tabel genoemde geplande bedrag voor apparaatskosten is na het gereedkomen van het activiteitenplan opgehoogd met budget voor Innocap en WIRE. Het totaalbedrag van de bijgestelde planning is € 3.026.000 aan lasten. De realisatie is € 3.177.000. De overschrijding wordt voor ruim € 50.000 veroorzaakt door extra inzet in de ontwikkelfase en rechtmatigheidsvraagstukken van het nieuwe deelprogramma Innocap. Daarnaast is op het reguliere NICHE programma circa € 100.000 op de apparaatskosten overschreden door hogere ontwikkelkosten van WIRE (voor niet begrote licentiekosten en eenmalig extra invoerwerk van data) en een enigszins hogere inzet op functioneel beheer van het programma dan was begroot.

In de programmamiddelen is een onderbesteding van de kasmiddelen opgetreden (planning € 36.640.000, realisatie € 28.210.000). Dit wordt veroorzaakt omdat de planning uit gaat van bevoorschotting op basis van de geplande voortgang van projecten. Als projecten minder snel worden uitgevoerd dan gepland, waar EP-Nuffic weinig invloed op heeft, wordt de bevoorschotting naar beneden aangepast. Tevens is € 4,2 mln vrijgevallen bij de vaststelling of intrekking van subsidies.

In het najaar van 2015 is een (interne) midterm review van het programma uitgevoerd. Deze was positief over onze rol als excellente programmabeheerder en over onze beheersprocessen. Verbeterpunten liggen in het beter zichtbaar maken van onze resultaten. Dat heeft betrekking op onze rapportage naar BZ maar ook op het verstrekken van informatie over de impact van capaciteitsversterkingsprojecten in het algemeen. De maatschappelijke discussie rond “publieke waarde” van ontwikkelingssamenwerkingsprojecten is ook voor het NICHE- en het NFP-programma van groot belang, ook gezien het feit dat er moet worden gewerkt aan het voortbestaan van NFP/NICHE na 2017. De midterm review ziet verder nog ruimte om synergie tussen NICHE en NFP beter te benutten. Alle aanbevelingen uit de midterm review zijn opgenomen in het jaarplan 2016 voor de afdeling en worden begin 2016 met het ministerie besproken.

In 2015 is het automatiseringssysteem WIRE ontwikkeld en geïmplementeerd. Dankzij WIRE is projectinformatie snel en overzichtelijk beschikbaar om onze opdrachtgever en andere belanghebbende partijen te informeren.

In 2015 hebben wij verder gewerkt aan vernieuwing en flexibilisering van het programma, met een focus op het bestendigen van belangstelling binnen de overheid en het verwerven van nieuwe partners uit het bedrijfsleven. Naar aanleiding van observaties tijdens een bezoek van de Nuffic en BZ aan Ethiopië, gesprekken met partners in Afrika, vertegenwoordigers vanuit het bedrijfsleven en Nederlandse kennisinstellingen, is in 2014 het initiatief ontstaan om innovatieruimte te creëren binnen de bestaande capaciteitsopbouwprogramma's NICHE en NFP. Deze innovatieruimte, inmiddels Innocap genoemd, wordt gekenmerkt door een hogere mate van beheersmatige flexibiliteit (zie hiervoor 2.4.5.)

Voor het internationale onderwijs betekent het OS-beleid 'Van hulp naar handel' dat via internationale samenwerking ook een bijdrage geleverd dient te worden aan andere doelstellingen van het buitenlandse beleid, zoals de opbouw van economische relaties. Duidelijk is dat het aanhouden van contacten met alumni een van de middelen is om dit beleid vorm te geven. Alumni uit capaciteitsopbouwprogramma's vervullen in hun thuisland vaak een belangrijke politieke en/of economische functie, waardoor zij als ambassadeurs voor de transfer van hulp naar handel kunnen worden ingezet. In 2015 is de afdeling capaciteitsopbouw aangehaakt bij het alumniprogramma van EP-Nuffic en kunnen NICHE-alumni geïdentificeerd worden die bij het Hollands Alumni Netwerk ingeschreven staan. Verder is er, vooral binnen het project Innocap, meer nadruk gelegd op gezamenlijke communicatieactiviteiten met het NFP-programma om de synergie tussen de beide programma's beter te benutten. Dit betrof bijvoorbeeld gezamenlijke uitvoerdersdagen of thematische bijeenkomsten met beide afdelingen samen.

Het proces van coördinatie en harmonisatie tussen vergelijkbare, door andere landen gefinancierde programma's werd verder uitgebouwd. Contacten met Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Edukans en Agri-profocus etc. hebben ook in 2015 ervoor gezorgd dat in actieve NICHE-landen afstemming plaatsvindt tussen

belanghebbenden. Daarnaast heeft de afdeling een actieve rol gespeeld in de bijeenkomst van de Donor Harmonisation Group die in oktober 2015 in Brussel plaatsvond.

Binnen de afdeling is er gewerkt aan een efficiëntere werkverdeling en betere communicatie. De afdeling heeft onder andere een pitch-training gevolgd in de zomer van 2015 om de aansluiting van capaciteitsopbouw op de strategische agenda van EP-Nuffic beter te kunnen neerzetten.

3.2.6 Erasmus+

Sinds 2014 is EP-Nuffic (in 2014: Nuffic, na fusie vanaf 2015: EP-Nuffic) door het Ministerie van OCW aangewezen als penvoerder van het Nationaal Agentschap (NA) Onderwijs & Training Erasmus+. De deelprogramma's worden door EP-Nuffic (ho en po/vo) en CINOP (ve en mbo) uitgevoerd. Het eerste jaar was gericht op de operationele opzet van het programma, inrichting van procedures en voorlichting aan het veld, zowel 'fysiek' als online. Ook in het tweede jaar hebben zowel de instellingen als het NA veel hinder ondervonden van de slecht werkende IT-tools. Het NA heeft het veld extra ondersteund door het aanbieden van extra voorlichting en een telefonische helpdesk. Het NA heeft de klachten doorgespeeld naar Brussel met suggesties voor verbetering.

In 2015 is begonnen met monitoring en wordt gestuurd naar een beleidsrijke invulling van het subsidieprogramma in samenwerking met OCW, de scholen, instellingen en organisaties. Ook is gestart met het opzetten van een systematiek waarmee de impact van het programma kan worden gemeten. In 2015 heeft het goed en zorgvuldig organiseren van de samenvoeging van de separate EPF- en Nuffic-teams als onderdeel van de fusie eveneens veel aandacht gekregen. Staf is getraind en nieuwe procedures zijn opgezet zodat de programma's van beide sectoren binnen één geïntegreerde afdeling goed functioneren. In het najaar heeft de Europese Commissie een zogenoemde supervisory visit uitgevoerd. In deze supervisory visit is vooral gekeken naar de wijze waarop het NA de administratie voert. Constatering was onder meer dat de fusie tussen EPF en de Nuffic voor het NA geleid heeft tot een betere administratie en beheer van het programma. In 2015 is er een nieuwe samenwerkingsovereenkomst afgesloten met CINOP die een verdergaande organisatorische integratie van het programma mogelijk maakt. Ook is hierin de aanstelling in 2016 van een fulltime integrale NA director opgenomen, waarmee Nederland de gangbare structuur binnen Europa volgt.

Het programma bestaat uit drie deelprogramma's:

Het deelprogramma KA1 is gericht op studie en stage in Europa voor studenten, docenten, leraren en stafmedewerkers. Uit de cijfers blijkt dat de in 2007 ingezette mobiliteitsgroei van circa 10% per jaar zich voortzet. Uit de cijfers blijkt dat het programma onverminderd populair is en dat het aantal deelnemers onder studenten en medewerkers van instellingen nog steeds toeneemt. Het budget voor het academisch jaar 2014-2015 was niet voldoende om te voorzien in de toegenomen vraag, en circa 30% van de aanvragen is afgewezen. In 2017 zal het budget voor Erasmus+ pas sterk stijgen.

Het programmaonderdeel KA2, 'Strategische partnerschappen', kende in 2015 voor het tweede jaar een vraag die vele malen groter was dan de beschikbare fondsen. Hierdoor kon wederom slechts ongeveer 15% van de aanvragen gehonoreerd worden.

In het programmaonderdeel KA3 vallen beleidsondersteunende projecten. In 2014 heeft EP-Nuffic weer één project ingediend om de ingezette activiteiten van het project FaBoTo (Facilitating Bologna Tools) uit te breiden met het thema joint programmes. Wederom is dit project een samenwerking van OCW, EP-Nuffic (NA Erasmus+) en de NVAO.

De aantallen en toekenningen in de tabel hieronder illustreren de sterke belangstelling voor het programma. De tabel laat ook zien dat de beschikbare fondsen tekortschieten. Het NA is met name oplettend op de deelname van po-scholen, die door de ingewikkelde administratieve procedures en de lage slagingskansen binnen deze sector buiten het programma lijken te vallen. In 2016 wordt extra ingezet op voorlichting en advies aan po-scholen.

Mobiliteit	po/vo	mbo	ho	ICM* (Hho)	ve
Aanvragen	93	47	54	27	10
Toekenningen	85	43	54	17	5
Strategische partnerschappen	po/vo	S2S* *(po/vo)	mbo	ho	ve
Aanvragen	21	68	43	45	30
Toekenningen	9	12	12	7	5

* International Credit Mobility, mobiliteitsprojecten buiten de EU

** School-to-School, kleinere partnerschappen tussen 2 landen

Kosten	2014: realisatie	2015: planning	2015: realisatie
Bedrag programamiddelen alle sectoren	€ 34.632.000	€ 40.825.000	€ 38.753.000
Apparaatskosten EP-Nuffic	€ 2.541.000	€ 2.371.000	€ 2.161.000

De programamiddelen zijn in 2015 niet 100% benut, maar in het calljaar 2014-2015 hebben we een mobiliteitspercentage van 94% gerealiseerd. Elk jaar schommelt dit percentage rond de 95%. Met name in de nieuwe actielijn International Credit Mobility die gericht is op mobiliteit met partnerlanden buiten de EU zijn niet van alle regio's aanvragen ontvangen, ondanks een extra aanvraagronde die daarvoor speciaal was georganiseerd. Met name in Centraal-Azië bleven daardoor programamiddelen ongebruikt.

Hieronder is de financiële verantwoording van het Erasmus + programma inclusief de kosten van CINOP. De kosten voor het EP-Nuffic zijn in de jaarrekening verwerkt. Het overschot bij EP-Nuffic wordt na belasting toegevoegd aan de bestemmingsreserve voor Erasmus+ activiteiten. CINOP voegt hun deel van het resultaat aan de egaliseringsreserve toe.

	EP-Nuffic	CINOP*	Totaal
Bijdrage EU	€ 1.436.498	€ 691.738	€ 2.128.236
Bijdrage OCW	€ 722.169	€ 1.056.831	€ 1.779.000
Interest	<u>€ 969</u>	<u>-</u>	<u>€ 969</u>
Totale bijdragen	€ 2.159.636	€ 1.748.569	€ 3.908.205
Personeel (incl overhead)	€ 1.779.826	€ 1.498.990	€ 3.278.816
Materieel	<u>€ 313.355</u>	<u>€ 207.615</u>	<u>€ 520.970</u>
Totale lasten	€ 2.093.181	€ 1.706.605	€ 3.799.786
Resultaat	<u>€ 66.455</u>	<u>€ 41.964</u>	<u>€ 108.419</u>

*: Inclusief het communicatiebudget van de penvoerder in beheer bij CINOP.

3.2.7 Overige beurzenprogramma's

Studeren in Nederland Scholarship Programme

Het Studeren in Nederland Scholarship Programme (StuNed) maakt deel uit van de bilaterale samenwerking tussen Nederland en Indonesië. In 2015 lag de focus op jonge professionals die werkzaam zijn op de bilaterale prioriteitsgebieden: watermanagement, voedselzekerheid, investeringsklimaat, en de juridische sector (incl. mensenrechten). Het programma wordt uitgevoerd in opdracht van BZ en lokaal geïmplementeerd door Neso Indonesië. In 2015 werden er beurzen toegekend in drie modaliteiten: masterprogramma's, korte cursussen en Tailor-Made Trainingen. In totaal werden 430 StuNed-beurzen toegekend, verspreid over de verschillende modaliteiten. Er werden 95 beurzen toegekend voor masters, 55 voor korte cursussen en 280 voor Tailor-Made Trainingen (14 trainingen).

Volumegegevens en kosten	2014: realisatie	2015: planning	2015: realisatie
Aantal aanvragen	416	300	571
Aantal toegekende beurzen	181	200	430
Bedrag programmamiddelen	€ 4.292.000	€ 4.000.000	€ 4.765.000
Apparaatskosten	€ 260.000	€ 216.000	€ 234.000

De afwijking tussen planning en realisatie wordt veroorzaakt doordat de opdrachtgever extra programmamiddelen beschikbaar heeft gesteld. Omdat het extra budget voor specifieke sectoren was bestemd, is er aanvullende promotie gedaan hetgeen leidde tot extra aanvragen, toekenningen en kasstroom.

Overige beurzen programma's

- In mei 2015 is het Liberation Scholarship Programma in Canada gelanceerd. Hunne Koninklijke Hoogheden koning Willem Alexander en koningin Maxima waren aanwezig bij de uitreiking van de eerste 6 studiebeurzen. In oktober 2015 zijn vervolgens 107 Canadese kandidaten door Nederlandse instellingen genomineerd voor een Liberation-beurs waarvan 28 een beurs toegekend hebben gekregen.
- In 2015 is een pilot voor een beurzenprogramma met Nationale Nederlanden (NN) gestart genaamd NN Future Matters. In 2015 stelde NN 7 beurzen ter beschikking. Eind vorig jaar heeft NN besloten om het beurzenprogramma te continueren en het aantal beschikbare beurzen te verdubbelen.
- In 2015 kwamen voor Science Without Borders 499 Braziliaanse bachelorstudenten voor één academisch jaar naar Nederland (dit waren er nog 170 in 2014) en Braziliaanse 35 PhD-studenten maakten gebruik van de mogelijkheid om een deel van hun onderzoek in Nederland uit te voeren.
- In 2015 zijn voor het Van Goghprogramma 33 nieuwe aanvragen en 10 verzoeken om verlenging ingediend. Hiervan zijn 13 nieuwe aanvragen en 10 verzoeken om verlenging goedgekeurd.
- In 2015 zijn voor VSBfonds 309 aanvragen voor het WO en 251 aanvragen voor het HBO (in totaal 560 aanvragen) van de 38 Nederlandse instellingen binnengekomen. In totaal zijn 159 voordrachten toegekend en 41 reservekandidaten aangewezen.
- In 2015 hebben de participerende instellingen voor het Wim Deetman Studiefonds (WDS) 6 kandidaten voorgedragen waarvan uiteindelijk 4 van de beurs gebruik hebben gemaakt.

Volumegegevens en kosten	2014: realisatie	2015: planning	2015: realisatie
VSBfonds: 560 Aantal aanvragen	SWB: 811 (241 + 570)	SWB: 510	Liberation: 113* NN Future Matters: 33 SWB: 1.408 Van Gogh: 43 (33 + 10)** VSBfonds: 560 WDS: 6*
Aantal toegekende beurzen	SWB: 666 (192 + 474)	SWB: 437	Liberation: 34 NN Future Matters: 7 SWB: 534 (499 + 35) Van Gogh: 23 (13 + 10)** VSBfonds: 159 WDS: 6
Bedrag programmamiddelen	€ 5.227.000 (€ 3.752.000 SwB)	€ 3.500.000	€ 5.360.000*** ****
Apparaatskosten	€ 260.000	€ 150.000	€ 322.000****

* Betreft een voordracht in plaats van een aanvraag

** Betreft nieuwe aanvragen en verzoeken om verlenging

*** Verdeling programmamiddelen over de programma's:

Liberation: €18.000, NN Future Matters: €35.000, SWB €3.888.690, Van Gogh: €37.495; VSBfonds: €1.231.000; WDS: €151.643

**** De planning 2015 voor programmamiddelen en apparaatskosten is gebaseerd op alleen Science without Borders. Hieraan zijn vijf programma's toegevoegd, waaronder Liberation en NN Future Matters die geacquireerd zijn in 2015.

3.3 Onderwijsvergelijking

Tot de kerntaken van EP-Nuffic behoort het volgen van relevante internationale ontwikkelingen in het hoger onderwijs. Deze kennis gebruiken we onder meer om belanghebbenden te informeren en adviseren over erkenning van buitenlandse kwalificaties in Nederland en over erkenning van Nederlandse kwalificaties in het buitenland. Deze kerntaak hangt direct samen met de aanwijzing door het Ministerie van OCW van EP-Nuffic als Nederlandse ENIC-NARIC en als Assistance Centre (AC) voor de Europese Richtlijn 2013/55/EU (beroepserkenningsrichtlijn).

3.3.1 Generieke diplomawaardering en informatie

Hogeronderwijsinstellingen kunnen via een digitale EP-Nuffic-adviseringsportal aanvragen indienen, de voortgang van de aanvragen monitoren en eerder uitgebrachte adviezen raadplegen. Daarnaast kunnen medewerkers van hogeronderwijsinstellingen sinds 2014 zelf eenvoudige adviezen downloaden via de adviezenwizard, waar ze in toenemende mate gebruik van maken. Eind 2015 stonden er ruim 9.000 diplomawaarderingen in de wizard.

De procedure voor de afgifte van het EP-Nuffic-certificaat is in 2015 herzien, zodat we beter in staat zijn de beoogde termijnen te halen. Het aantal afgegeven certificaten nam licht toe in vergelijking met 2014.

Als het gaat om het verbeteren van de transparantie van de erkenningsprocedure, blijft informatievoorziening over buitenlandse onderwijssystemen een speerpunt. Ook in 2015 werden de populaire tweetalige (Engels en Nederlands) beschrijvingen van onderwijssystemen op de website van EP-Nuffic geactualiseerd en uitgebreid. Vooral de nieuwe beschrijving van het Syrische onderwijssysteem bleek in een grote behoefte te voorzien.

EP-Nuffic werkte ook mee aan de nieuwe initiatieven voor de opvang van de grote stroom vluchtelingen in het Nederlandse hoger onderwijs, onder andere door deelname aan de Taskforce HO. Door diplomawaarderingen in een vroeg stadium aan te bieden en een simpele methodiek te bedenken voor het beoordelen van vluchtelingen zonder documenten kan de toelating tot studie en arbeidsmarkt worden bespoedigd.

3.3.2 Diplomawaardering in opdracht van derden

EP-Nuffic is samen met de stichting S-BB verantwoordelijk voor internationale diplomawaardering (IDW). Binnen dit samenwerkingsverband is in 2015 een nieuwe vorm van dienstverlening opgezet: de advisering ten behoeve van de Oriëntatie Nederlandse Arbeidsmarkt (ONA) voor inburgeraars. Na een aanlooperperiode van een half jaar werden er in 2015 door EP-Nuffic 500 ONA-waarderingen uitgebracht, met een duidelijk stijgende tendens. Daarnaast verstrekt EP-Nuffic diplomabeschrijvingen aan particulieren die met hun Nederlandse diploma in het buitenland willen werken of studeren. Aan DUO werd advies uitgebracht over de kwaliteit van buitenlandse hogeronderwijsopleidingen in verband met de meeneembaarheid van studiefinanciering.

3.3.3 Medegefinancierde projecten en netwerken

EP-Nuffic participeert actief in nationale erkenningsnetwerken (Landelijk Admissions Overleg [LAO] wo en hbo) en internationale netwerken (ENIC-NARIC en aan de EHEA gerelateerde werkgroepen), om good practices in erkenning te verspreiden en zelf aan expertiseopbouw te doen. In 2015 werd een beleidsmedewerker van EP-Nuffic gekozen in de *NARIC Advisory Board*, die een belangrijke rol speelt in het erkenningsbeleid van de EU.

In dit verband voert EP-Nuffic ook internationale projecten op het gebied van erkenning uit, en verzorgt zij cursussen en training op dit gebied. In 2015 werd (als uitvloeisel van een voorafgaande marktverkenning in Latijns-Amerika in 2014) een betaalde training in diplomawaardering aan het Ministerie van Onderwijs in Colombia gegeven, deels in het Spaans.

Onze jarenlange ervaring met projecten op het gebied van online training in erkenning heeft in 2015 geleid tot de ontwikkeling van een betaalde online cursus voor met name admissions officers. Met input van een consultant en onder begeleiding van de leverancier van het platform zijn 6 interactieve modules geproduceerd die de theorie en praktijk van diplomawaardering behandelen. In 2016 zal de online cursus worden aangeboden.

Drie in 2014 gestarte Europese Erasmus+-projecten werden het afgelopen jaar voortgezet. Zo werd er in het kwaliteitszorgproject een tiental onderlinge peerreviews van ENIC-NARIC-centra georganiseerd, gebaseerd op een set van normen en richtlijnen voor erkenning. En in het STREAM-project werd een online trainingsplatform voor admissions officers gelanceerd, waarop inmiddels meer dan 750 deelnemers uit heel Europa en ver daarbuiten actief zijn. Ook de jaarlijkse online cursus voor nieuwe medewerkers van ENIC-NARIC-centra werd succesvol uitgevoerd.

Een nieuw type Erasmus+-project (beleidsexperimenten) werd in 2015 gestart, met het Ministerie van OCW als formele coördinator en EP-Nuffic als grootste partner en projectmanager. Dit FAIR-project (Focus on Automatic Institutional Recognition) heeft tot doel om de erkenningsprocedures van Europese hogeronderwijsinstellingen te stroomlijnen. 22 instellingen uit 6 landen nemen hieraan deel, en ook hun ministeries van onderwijs en ENIC-NARIC-centra maken deel uit van het projectteam. In 2015 heeft de European University Association (EUA) de 22 basisbeoordelingen van de huidige procedures uitgevoerd, waaruit allerlei praktische aanbevelingen zijn voortgekomen.

Volumegegevens en kosten	2014 (realisatie)	2015 (planning)	2015 (realisatie)
Aantal adviezen generieke diplomawaardering	10.200	9.200	13.300
Aantal Nuffic-certificaten	4.900	4.100	5.000
Aantal betaalde diplomawaarderingen	6.100	6.200	6.800
Apparaatskosten	€ 2.577.000	€ 2.722.000	€ 2.815.000

De stijgende lijn in het aantal adviezen (veroorzaakt door een toename van het aantal buitenlandse studenten in Nederland en de populariteit van onze efficiënte dienstverlening) heeft zich in 2015 zodanig voortgezet dat de adviestermijnen in de piekperiode niet geheel volgens de planning zijn gehaald. Er is inmiddels een begin gemaakt met het werken aan een duurzame en toekomstbestendige vorm van dienstverlening.

3.4 Mobiliteit en Communicatie

De activiteiten in deze paragraaf betreffen de informatieverschaffing aan alle verschillende doelgroepen van EP-Nuffic. Daarbij is de profilering van de organisatie zelf ook een belangrijk aspect.

Het eerste EP-Nuffic Jaarcongres, op 12 maart 2015 in de Fokker Terminal in Den Haag, was een succes. Staatssecretaris Sander Dekker opende de dag met een keynote speech over het thema van de dag: Onderwijsbreed internationaliseren. Van de 450 deelnemers kwam het grootste deel uit het hogeronderwijsveld. Dat is logisch, gezien de lange traditie die het hoger onderwijs kent met het jaarlijkse Nuffic-congres. Het streven voor de komende jaren is om de jaarcongressen een goede afspiegeling te laten zijn van de verschillende onderwijsvelden.

Tijdens het congres werden ook de Orange Carpet Awards uitgereikt. De awards voor bijzondere initiatieven op het gebied van internationalisering waren er voor projecten uit het primair, het voortgezet, het beroeps- en het hoger onderwijs.

Voor de nieuwe afdeling Communicatie waren, naast de reguliere werkzaamheden, veel activiteiten intern gericht als gevolg van de fusie. Sindsdien bedient EP-Nuffic alle onderwijssectoren. We zijn begonnen de verschillende off- en online communicatie-activiteiten op elkaar af te stemmen en te integreren. Ook hebben we in onze nieuwe inrichting gezorgd voor vaste aanspreekpunten voor de (interne) klanten. Zo kunnen we hen beter adviseren en meer ondersteuning bieden.

Volumegegevens en kosten	2014 (realisatie)	2015 (planning)	2015 (realisatie)
Apparaatskosten	€ 3.716.000	€ 3.849.000	€ 3.502.000

3.4.1 Nieuws en informatievoorziening

Websites

In 2015 heeft EP-Nuffic haar palet aan websites en digitale tools in kaart gebracht. Door hier meer focus in aan te brengen (de juiste informatie voor de juiste persoon op het juiste moment) wordt de beheerorganisatie efficiënter en worden de klanten beter bediend.

EP-Nuffic werkt steeds meer vraaggestuurd. Klantbehoeften worden in kaart gebracht, waarna gericht actie wordt ondernomen. De manier waarop we onze websites beheren, sluit hier optimaal op aan. EP-Nuffic streeft ernaar een zo helder mogelijke digitale ervaring te bieden aan haar doelgroepen, waarbij de doelgroepen voor hen relevante informatie of diensten gemakkelijk en snel bereiken.

In 2015 zijn diverse corporate sites van voor de fusie samengevoegd. Nu is het voor websitebezoekers meteen duidelijk dat EP-Nuffic dé organisatie voor internationalisering in het (gehele) onderwijs is. De organisatie presenteert zich zo eenduidiger naar de buitenwereld.

Internationalisering in Beeld

Samen met de afdeling Kennis & Innovatie is de online tool Mobility Statistics ontwikkeld en gelanceerd. Cijfers en analyses over studenten- en stafmobiliteit ontsluiten we nu online: interactief, altijd actueel, en klantgericht. Dat sluit aan op de ambities om de kennispositie van EP-Nuffic te versterken (zie het onderdeel Kennis & Innovatie), de samenwerkingsmogelijkheden met stakeholders te vergroten en hen beter te bedienen met flexibele informatiediensten.

Nieuws en achtergrond

Het vergaren, bewerken en verspreiden van nieuws en achtergrondinformatie over internationalisering in het onderwijs behoort tot de kerntaken van verschillende activiteiten: EP-Nuffic News (corporate nieuwsbrief), diverse themanieuwsbrieven voor (netwerken in) het primair en voortgezet onderwijs, het vakblad IO – Internationaliseren in Onderwijs (voor het primair en voortgezet onderwijs) en het vakblad Transfer (voor het hoger onderwijs). In 2015 zijn de twee laatste nummers verschenen van de papieren krant Europa Expresse (informatie over Erasmus+ voor de sector hoger onderwijs). Het programma Erasmus+ wordt nu sectorbreed onder de aandacht gebracht via een maandelijkse digitale nieuwsbrief. Ook via de websites en het intranet hebben we onze doelgroepen van nieuws en achtergrondinformatie voorzien.

3.4.2 Bevordering inkomende mobiliteit

De internationale student draagt bij aan de kwaliteit van het Nederlandse onderwijs, de internationale classroom en aan de Nederlandse economie en arbeidsmarkt. In het contact met de internationale student lag in 2015 de nadruk niet alleen op werving maar ook op binding. Dit is een doorlopende verandering in onze “Study in Holland”-activiteiten: van werven naar werven-binden-behouden. Onderdeel hiervan is een verhoogde aandacht voor het leren van de Nederlandse taal. In mei 2015 lanceerden we, in het kader van het programma ‘Make it in the Netherlands!’ (zie 2.4.2) een zogeheten *serious game*: Hoi Holland! Hiermee maken studenten op een laagdrempelige manier kennis met de Nederlandse taal en cultuur. De app is in zes maanden tijd meer dan 15.000 keer gedownload.

Onze website www.studyinholland.nl biedt de internationale student een complete, betrouwbare en transparante studiekeuzeomgeving met informatie over Nederlandse hogeronderwijsinstellingen, Engelstalige studieprogramma’s, de Nederlandse taal en cultuur en beurzen. In 2015 is de tool Pathfinder (zie 3.4.5) in de website geïntegreerd. Daarmee wordt voor de studenten inzichtelijk welke procedures zij moeten doorlopen voordat zij in Nederland kunnen studeren.

Afgelopen jaar hebben de koepelverenigingen VSNU en VH drie unique sellingpoints geïntroduceerd: ‘Open-minded, International en Connected’. Mede op basis daarvan gaan we onze activiteiten beter inrichten en het merk Study in Holland verder aanscherpen. Op deze manier zorgen we ervoor dat het merk beter aansluit bij de ontwikkelingen en behoeften van zowel internationale studenten als de Nederlandse hogeronderwijsinstellingen.

3.4.3 Bevordering uitgaande mobiliteit

De activiteit ‘WilWeg’ heeft als hoofddoel de Nederlandse scholieren en studenten te informeren en te motiveren, om studie, stage of een deel van hun opleiding te volgen in het buitenland. Daarnaast is het leveren van informatie over het steeds populairder wordend tussenjaar een vast onderdeel van de WilWeg-promotie.

Via onze website www.wilweg.nl, social media en andere promotiematerialen ondersteunden we ook in 2015 studenten in hun weg naar het buitenland. Naast de online activiteiten was er ook direct contact met studenten. Tijdens nationale beurzen zoals de Buitenland Beurs en de onderwijsbeurzen West, Noordoost en Zuid hebben we vragen beantwoord van studenten die overwogen om naar het buitenland te gaan.

Om de decanen en docenten bekender te maken met het tussenjaar zijn er verschillende workshops en presentaties tijdens de grote decanencongressen gegeven: de Elos & tto-decanendag en het VvSL-congres.

Het derde kwartaal van 2015 stond in het teken van voorbereiding op de informatievoorziening voor onze nieuwe doelgroep: de mbo-studenten, -stagebegeleiders en -docenten. Vanaf februari 2016 ondersteunen we hen met online informatie, een handige tool WilWegWijzer en een aantal videotestimonials. Dit zijn enthousiasmerende filmpjes waarin studenten met buitenlandervaring andere studenten tips geven.

In 2015 zijn in vier Neso-landen, te weten India, Rusland, Brazilië en China, vier liaison officers begonnen. Zij hebben als taak de studie- en stagemogelijkheden in de desbetreffende landen inzichtelijk te maken voor Nederlandse studenten en instellingen.

3.4.4 Pers- en publieksvoorlichting

EP-Nuffic voerde in 2015 een actief persbeleid. Ook via de media hebben we zo het belang uitgedragen van internationalisering, voor de individuele deelnemers, voor de Nederlandse kenniseconomie en voor de positio-

nering van Nederland in de wereld. Met voorbeelden van internationalisering uit de hele onderwijskolom en de resultaten van capaciteitsopbouwprogramma's in de praktijk, gaven we een overzicht van het brede scala van onze activiteiten.

Op publicitair gebied werkten we, waar mogelijk, samen met andere partijen. Een voorbeeld hiervan was de bijeenkomst aan het begin van het nieuwe studiejaar waarbij de studenten met een Holland Scholarship in het zonnetje werden gezet. Op Schiphol ontbeten Minister Bussemaker en de voorzitters van VSNU en VH samen met Nederlandse studenten die op het punt stonden de wereld in te trekken en met internationale studenten die net in Nederland waren aangekomen. De foto's van een stralende minister en de enthousiaste studenten op het Panoramaterras, met de Hollandse luchten op de achtergrond, haalden de landelijke dagbladen.

EP-Nuffic laat ook haar verantwoordelijkheid zien ten aanzien van maatschappelijke ontwikkelingen die invloed hebben op het onderwijs. Zo hebben verschillende media bericht over de expertise van EP-Nuffic op het gebied van studentenvluchtelingen.

Sinds 2015 verspreidt EP-Nuffic informatie over internationalisering in het gehele onderwijs. Onze websites, online tools, social media, diverse doelgroepgerichte nieuwsbrieven en de tijdschriften IO en Transfer spelen hierin een belangrijke rol. Daarnaast beantwoordt het Informatiecentrum vragen uit het gehele onderwijsveld – ook die uit het primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs – via mail of telefoon. Complexere vragen worden uitgezet bij de diverse experts binnen de organisatie.

Daarnaast profileerde EP-Nuffic zich in 2015 actief door op een aantal beurzen, congressen en andere evenementen voorlichting te geven over internationalisering.

3.4.5 Pathfinder

Het gebrek aan Engelstalige informatie vanuit de Nederlandse overheid wordt dikwijls als obstakel benoemd. Pathfinder is een eerste aanzet tot het geven van doelgroepspecifieke overheidsinformatie in het Engels. Pathfinder geeft informatie aan internationale studenten, stagiairs en werknemers over voor hun specifieke situatie relevante wet- en regelgeving. In 2015 is Pathfinder uitgebreid met twee extra onderdelen, life events genoemd. Naast het bestaande 'Study in the Netherlands' zijn er nu twee aanvullende life events gebouwd, namelijk 'Internship in the Netherlands' en 'Working after graduation'. Ook is een promotiepagina gelanceerd. Inmiddels hebben 23 instellingen en partners Pathfinder geïmplementeerd in hun website of zijn daarmee bezig. Een tiental andere hebben al belangstelling getoond.

3.5 Netwerken & Relaties

3.5.1 Platforms en netwerken

Primair en voortgezet onderwijs

EP-Nuffic ondersteunt scholen in het po en vo bij het praktisch vormgeven en verankeren van internationalisering in een aantal netwerken en programma's. Binnen ieder netwerk en programma is een specifiek aanbod van diensten opgebouwd, dat aansluit op de behoeften van de scholen. Dit aanbod is dynamisch en draagt bij aan het steeds verder verdiepen en versterken van de onderwijsconcepten. Waar mogelijk is synergie gezocht tussen de programma's, bijvoorbeeld in kwaliteitszorg, professionalisering en internationale oriëntatie, aspecten die bij de meeste programma's in 2015 terugkomen. In 2015 is vanuit alle programma's een bijdrage geleverd aan de Onderwijs2032-discussie. De resultaten die dit proces tot nu toe heeft opgeleverd vormen een goede basis om internationalisering verder te verankeren in zowel het kerncurriculum als in door de scholen in te vullen specialisaties.

In het primair onderwijs ligt de nadruk op vroeg vreemdetalenonderwijs. Op basis van het plan van aanpak Engels in het primair onderwijs van OCW zijn door EP-Nuffic de volgende speerpunten geformuleerd: verhogen van de kwaliteit, professionalisering van leerkrachten en de definitie van eindtermen. In 2015 is het aantal gecertificeerde vvto-scholen gestegen van 25 naar 45. Met het in 2015 opgerichte netwerk vvto (67 leden), 3 modules voor po in de online leeromgeving LINE (over zowel vvto als internationalisering), het organiseren van

bijeenkomsten voor kennisdeling tussen pabo's en het beoordelen van aanbieders van nascholing vvtto levert EP-Nuffic een bijdrage aan professionalisering van docenten. In 2015 is een concessieovereenkomst gesloten met bureau ICE om in nauwe samenwerking met het veld een eindtoets Engels te ontwikkelen. Vanaf 2016 zullen toetsresultaten gebruikt worden bij het vaststellen van eindtermen Engels voor het po. Ook is een bijlage voor het onderwijskundig rapport ontwikkeld, om resultaten van leerlingen op het gebied van Engels door te kunnen geven aan het vo. Voor de pilot tweetalig onderwijs is een ondersteuningsstructuur voor scholen opgezet waarin externe ondersteuning wordt geboden, maar vooral ook in leernetwerken van elkaars ervaring wordt geleerd. Daarnaast zijn in samenwerking met SLO de leerlijn, observatielijsten en woordenlijsten t/m groep 4 ontwikkeld.

In het voortgezet onderwijs spelen vijf netwerken een hoofdrol:

Het netwerk tweetalig onderwijs bestaat eind 2015 uit 130 scholen met gezamenlijk 200 afdelingen: 120 vwo, 55 havo en 25 vmbo. In 2015 is gewerkt aan de uitbouw en de consolidatie van het kwaliteitstraject. Er hebben 27 (her)visitaties plaatsgevonden. In totaal zijn nu 102 scholen gecertificeerd als tto junior- of seniorschool. Het toetsingskader is in overleg met het Ministerie van OCW en de tto-scholen op een aantal punten verfijnd, waarmee meer recht gedaan wordt aan de door de scholen met hun specifieke leerlingpopulatie behaalde resultaten. In het kader van de professionalisering van tto-docenten vond in november de zevende landelijke tto-dag plaats. Ruim 700 docenten en schoolleiders vonden inspiratie en deelden good practices. Verder is gewerkt aan het vormgeven en professionaliseren van het tweetalig vmbo. In het najaar vond een bijeenkomst plaats van een expertgroep om scholen te ondersteunen met de specifieke en complexe uitdagingen van het tweetalig onderwijs op vmbo-basis en kaderniveau. In samenwerking met tto-hoogleraar Rick de Graaff werd een artikel gepubliceerd in het boek *Building Bilingual Education Systems: Forces, Mechanism and Counterweights* (Cambridge University Press, 2015), waarin het Nederlandse tto figureerde als het enige Europese voorbeeld van tweetalig onderwijs.

Het Elos-netwerk heeft op zijn 4 speerpunten de volgende resultaten bereikt: i) De Elos toolkit is gepresenteerd: een praktische gids met tips voor invoering van Elos op scholen. Daarnaast is de online tool EIOpener verder ontwikkeld. Hiermee kunnen scholen structuur aanbrengen in hun internationaliseringsprogramma. 51 scholen gebruiken deze tool nu (met name Elos en tto). ii) Met 5 Elos-scholen zijn adviesgesprekken gevoerd, om hen voor te bereiden op certificering in de komende 1 tot 2 jaar. Er zijn dit jaar geen nieuwe scholen gecertificeerd. iii) Het scholennetwerk is in omvang gelijk gebleven (39 scholen), er zijn 7 kandidaatscholen geworven voor lidmaatschap in 2016 of 2017. Scholen zijn ondersteund bij de promotie van Elos met persberichten voor lokale media. iv) Activiteiten uit het Elos-professionaliseringsprogramma zijn gevalideerd door het lerarenregister, waardoor docenten deze activiteiten gemakkelijk in hun professionaliseringsdossier op kunnen nemen.

Hoofdagendapunten van het landelijk **netwerk Chinese taal en cultuur** zijn de professionalisering van de docenten, het borgen van de kwaliteit van het examen Chinees en het faciliteren van contacten met scholen in China. Er werden voorbereidingen getroffen voor het aanvragen van een professionele leergemeenschap voor het schoolexamen Chinees en voor een conferentie voor docenten en schoolleiders. Beide zullen in 2016 gaan plaatsvinden. Met het faciliteren van schoolpartnerschappen met China werden in 2015 significante stappen gezet. In het voorjaar vond een bezoek plaats van een hoge delegatie van de provincie Jiangsu, uitmondend in het ondertekenen van een MoU met het Ministerie van OCW. In het najaar organiseerde EP-Nuffic het Jiangsu Forum: 12 Chinese schoolleiders uit de provincie Jiangsu kwamen naar Nederland om te kijken naar en leren van het Nederlandse onderwijssysteem. Ook werden ze gekoppeld aan Nederlandse scholen om mogelijke partnerschappen tot stand te brengen. Hiermee is Jiangsu de eerste regio buiten Europa waarmee sectoroverstijgende samenwerking plaatsvindt (vo, mbo en hbo).

Sinds september 2015 nemen 18 nieuwe vo-scholen actief deel aan het project **LinQ – versterking talenonderwijs Frans/Duits**, met 10 secties Frans en 13 secties Duits. Aan de vier LinQ-netwerk- en nascholingsbijeenkomsten nam een recordaantal van 234 docenten deel. Aan de nascholing in Frankrijk en Duitsland namen in totaal 27 docenten deel. In het kader van kwaliteitszorg is de eerste LinQ-school, het Cals College te Nieuwegein, gecertificeerd. Op basis hiervan is het kwaliteitskader verder ontwikkeld. Twee LinQ-expertisegroepen CLIL hebben lesmateriaal voor meer inhoudsgerichte schoolprojecten in het Duits en in het Frans ontwikkeld. In totaal hebben 6 docenten met Frans of Duits als moedertaal hun opleiding in 2015 afgerond en zullen 6 anderen de opleiding in 2016 met enige vertraging afronden. Er zijn 18 nieuwe deelnemers met de opleiding

gestart. Verder liepen in totaal 23 native speakers Frans en Duits als taalassistent stage in het Nederlandse voortgezet onderwijs en de lerarenopleidingen. 20 excellerende Nederlandse leerlingen Duits en 12 excellerende Duitse leerlingen Nederlands hebben deelgenomen aan een studieprogramma in respectievelijk Duitsland en Nederland.

In 2015 is het aantal **Nivo**-scholen uitgebreid van 30 naar 34 scholen. Professionalisering van docenten heeft plaatsgevonden via 3 netwerkbijeenkomsten en 15 adviesbezoeken aan scholen. Hierbij was specifiek aandacht voor de kwaliteit van internationalisering en de verankering ervan in het schoolbeleid en curriculum.

eTwinning, het online platform voor samenwerking tussen scholen in primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs, vierde in 2015 zijn 10-jarig bestaan. Er is dit jaar veel aandacht besteed aan online promotie, onder andere met eenvoudige les- en projectideeën (<https://vimeo.com/135860468>). Dit heeft geleid tot een toename van het aantal actieve docenten met 25% (van 1360 naar 1700) en zes projecten met een nationaal en 4 met een Europees kwaliteitslabel. Volgend jaar zal verder aandacht besteed worden aan toename van kwantiteit en kwaliteit van de eTwinning-projecten.

Middelbaar beroepsonderwijs

Ten behoeve van de ontwikkeling van het tweetalig mbo vond in mei een brainstormsessie plaats met vertegenwoordigers van 10 tweetalige mbo-opleidingen over mogelijke ingrediënten van een standaard tweetalig mbo. Hiermee werd vooruitgelopen op de uitrol van dienstverlening voor het mbo door EP-Nuffic, die in 2016 zijn beslag krijgt. Duidelijk werd dat er grote behoefte is aan ondersteuning bij de ontwikkeling van het t-mbo, waarbij de lessen uit het tweetalig-VO leidend zijn.

Hoger onderwijs

Binnen het hoger onderwijs bestaan meerdere netwerken op het gebied van internationalisering. De afdeling Netwerken & Relaties beheert onder andere Cospa, het netwerk voor stagecoördinatoren, dat in april 2015 een zeer succesvolle bijeenkomst hield met meer dan 100 deelnemers, en Cilo, het netwerk voor internationalisering in de lerarenopleiding, dat tweemaal bijeenkwam in 2015 om good practices uit te wisselen. Cilo heeft ook een conferentie georganiseerd voor 50 internationale studenten van de pabo in Zwolle over internationaliseringsmogelijkheden op de basisschool. Ook was er in 2015 weer een Study in Holland paviljoen op de internationale netwerkconferenties EAIE, NAFSA en APAIE, waaraan respectievelijk 20, 10 en 7 hogeronderwijsinstellingen deelnamen. Tot slot nam EP-Nuffic deel in NethER en ACA.

In het kader van actielijn 4 van het programma 'Make it in the Netherlands!' heeft het Mobstacles-team in 2015 bereikt dat de stageregelgeving voor internationale studenten en de regeling Zoekjaar voor hoogopgeleiden verruimd zijn. Het team werkt nauw samen met de IND in de promotie van deze nieuwe regelingen, die in 2016 van kracht zullen worden. Om de informatievoorziening aan het veld te verbeteren, is een toolkit ontwikkeld voor werkgevers om de regelgeving rondom het in dienst nemen van internationale werknemers zo inzichtelijk mogelijk te maken. Daarnaast is de verzekeringschecker ontwikkeld, een stroomschema om internationale studenten bewust te maken van hun verzekerings situatie en het belang om goed verzekerd te zijn. Tot slot heeft het team een faciliterende rol gespeeld in de deelname van hogeronderwijsinstellingen aan het project Digitale Verblijfsaanvragen Studie van de IND en Studielink, waarmee het voor hen eenvoudiger wordt om aanvragen in te dienen voor hun internationale studenten.

3.5.2 Relatiebeheer

EP-Nuffic zet gericht in op een versterking van het beheer van de relaties met de Nederlandse onderwijsinstellingen, hun koepels, de belangenorganisaties van studenten en leerlingen en verwante organisaties om internationalisering in het onderwijs voor iedere leerling en student bereikbaar te maken. Op het Jaarcongres 2015 heeft de nieuwe fusieorganisatie zich voor het eerst gezamenlijk naar buiten gepresenteerd, een zeer geslaagde dag met 460 deelnemers, die eenheid en energie uitstraalde. In het najaar vond de eerste EP-Nuffic NL4Talents voor 400 buitenlandse studenten plaats.

In 2015 is een eerste stap gezet in het verankeren van het corporate relatiebeheer in het beleid en de uitvoering van EP-Nuffic. Het relatiebeheer richt zich met name op feedback en informatie uit het onderwijsveld over

wensen en verwachtingen met betrekking tot de dienstverlening van EP-Nuffic. Daarvoor zijn door de directie en delegaties vanuit verschillende afdelingen een aantal onderwijsinstellingen bezocht en andersom hebben delegaties van instellingen, koepels en studentenorganisaties EP-Nuffic bezocht. Het in 2014 ingestelde klantenpanel ho is uitgebreid met vertegenwoordigers uit het po/vo tot 300 leden en diverse malen benaderd, onder andere om input te geven op onze Strategische Agenda en de corporate communicatie. Het klantfeedbacksysteem zal in 2016 verder ontwikkeld worden. Eind 2015 is de aanbesteding van een crm-systeem afgerond, dat in 2016 in gebruik genomen zal worden.

In 2015 lag de focus internationaal vooral op enkele in Europa gevestigde organisaties, waaronder Unesco-IIEP, de OESO, de IAU, de EAU en de Europese Commissie. In het kader van het Big Four-overleg (gezamenlijke Europese en nationale beleidsbeïnvloeding door de DAAD, de British Council, CampusFrance en EP-Nuffic) werd deelgenomen aan de viering van 90e verjaardag van de DAAD in Berlijn, die gekoppeld werd aan een bijeenkomst van de G7 (bestaande uit zusterorganisaties uit de grote economieën) waar EP-Nuffic voor het eerst inhoudelijk in participeerde. Centraal- en Oost-Europa worden politiek en economisch belangrijker. Er is geïnventariseerd hoe de tot nu toe weinig structurele onderwijsrelaties versterkt kunnen worden. In het kader van de Donor Harmonisation Group zijn de relaties met de Wereld Bank, Unesco en de OESO aangehaald met het doel te komen tot meer samenwerkingsprojecten.

Volumegegevens en kosten	2014 (realisatie)	2015 (planning)	2015 (realisatie)
Bedrag programmamiddelen	€ 626.000	€ 589.000	€ 544.000
Apparaatskosten	€ 3.977.000	€ 3.890.000	€ 4.146.000

3.6 Bureau Nationale Unesco Commissie

Unesco is de organisatie van de Verenigde Naties voor onderwijs, wetenschap, cultuur en communicatie. Ze stimuleert interculturele dialoog, draagt bij aan de bescherming van cultureel erfgoed en bevordert de inzet van wetenschap in (inter)nationaal beleid. Unesco zet zich in voor kwalitatief goed onderwijs voor iedereen en ondersteunt een vrije en pluriforme pers.

Elk land dat lid is van Unesco heeft een eigen Unesco Commissie. De Nederlandse commissie bevordert de bekendheid van Unesco in ons land, ze stimuleert de inbreng van het Nederlandse professionele veld in Unesco-programma's en adviseert de nationale overheid over Unesco-onderwerpen. In 2014 is het Koninklijk Besluit dat aan de basis van de commissie ligt, herzien. De minister van OCW benoemt de leden van de commissie. Het bureau van de commissie is als afdeling ondergebracht bij EP-Nuffic. EP-Nuffic stelt personeel, huisvesting en operationele middelen ter beschikking aan de commissie. De begroting van het Bureau maakt onderdeel uit van de begroting van EP-Nuffic.

De Nationale Unesco Commissie streeft ernaar de doelstellingen van Unesco zo breed mogelijk ingang te doen vinden in Nederland. Daartoe stelt zij tweejaarlijks een werkprogramma vast dat aansluit op zowel de internationale prioriteiten van Unesco als op de nationale prioriteiten van de Nederlandse overheid en het professionele veld. Daarbij vervult de commissie een onmisbare schakelfunctie tussen Unesco, overheid en maatschappelijk middenveld. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de Nederlandse culturele instellingen en wetenschappelijke instituten, Unesco-leerstoelen en het eigen Unesco-scholennetwerk. Daarnaast wordt een uitgebreid partner-netwerk onderhouden met internationale culturele en kennisinstellingen en met het wereldwijde netwerk van 196 Nationale Unesco Commissies.

2015 was het tweede en laatste jaar van het werkprogramma 2014-2015. Voor de uitvoering van het werkprogramma werkt het Bureau nauw samen met een uitgebreid netwerk van experts, die onder meer zitting hebben in themagroepen. Eind 2015 is het werkprogramma voor 2016-2017 door de commissie vastgesteld.

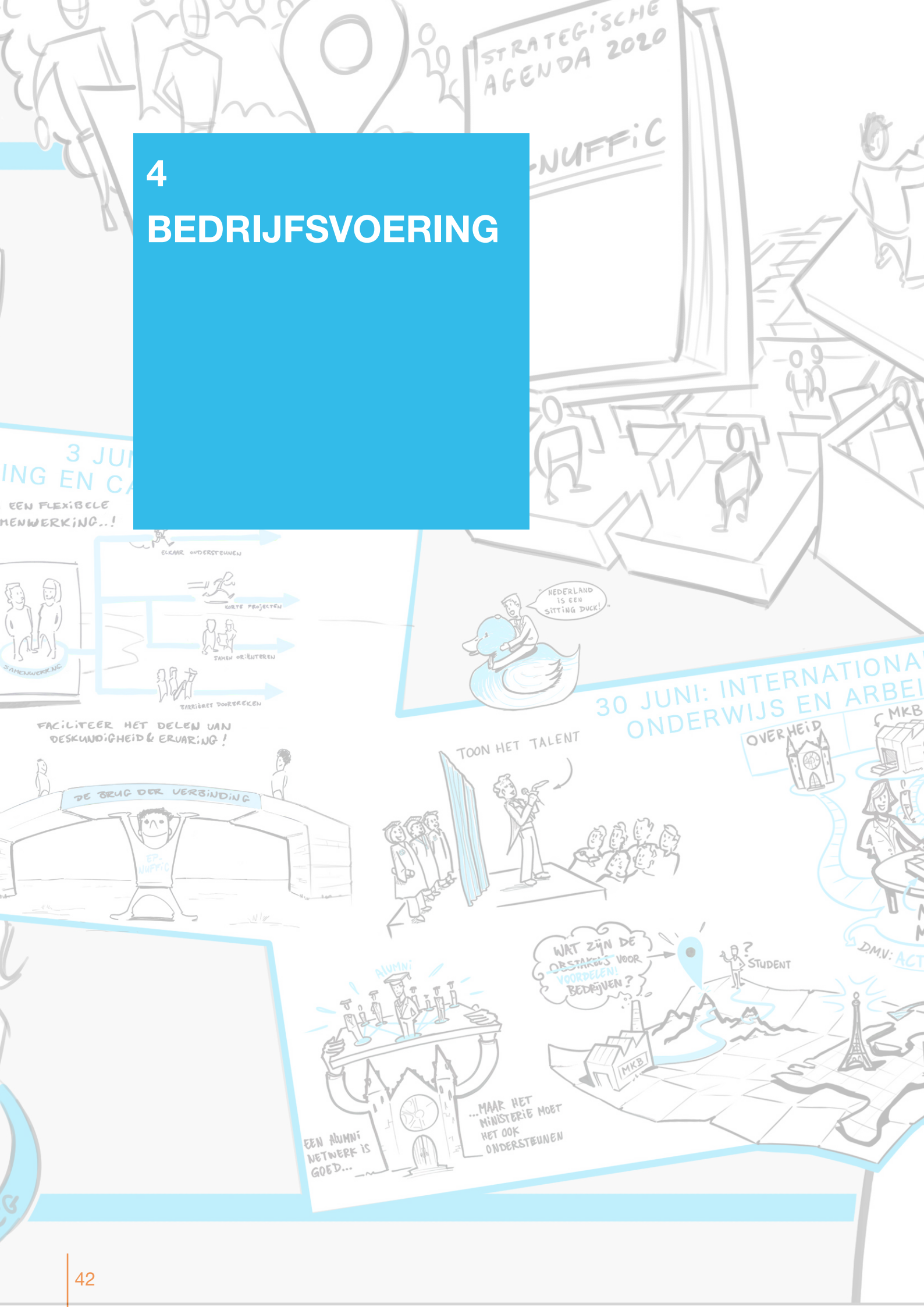
De Nederlandse Unesco Commissie maakt een eigen inhoudelijk verslag (te vinden op www.unesco.nl of op te vragen bij het Bureau). Daarin wordt uitgebreid verslag gedaan van de activiteiten en bereikte resultaten.

Enkele hoogtepunten van 2015:

- In april organiseerde de commissie de First Aid Course on Heritage in Times of Crisis, een zeer intensieve vierweekse training, waarbij de deelnemers leerden om in crisissituaties als rampen en conflicten, erfgoed 'eerste hulp' te bieden. Ze leerden erfgoed preventief te beschermen, te redden en/of te herstellen. Deze internationale training werd voor de vierde keer georganiseerd, en voor het eerst in Nederland. 20 museummedewerkers, archeologen en andere erfgoedprofessionals uit 20 landen namen deel. Veel van deze landen verkeren in conflictsituaties (Syrië en Irak) of hebben recent te maken gehad met een grote ramp (Filipijnen). De First Aid Course heeft veel belangstelling getrokken, zowel van de vakgemeenschap als (internationale) pers.
- De tweejaarlijkse Algemene Conferentie van Unesco vond in november in Parijs plaats. Een speciale bijeenkomst was gewijd aan het door de commissie gecoördineerde platform voor digitale duurzaamheid, PERSIST genaamd. Daarin werken overheden, bewaarinstellingen en de ICT-industrie samen om digitaal materiaal toegankelijk te maken en leesbaar te houden.
- De Algemene Vergadering van Unesco heeft in november 2015 besloten om de 120 Geoparken in de wereld een Unesco-status toe te kennen. De parken mogen zich vanaf 1 januari 2016 een Unesco Global Geopark noemen. De nieuwe Unesco-status is een bijzondere erkenning en zal, naar verwachting, een toeristische impuls en economische spin-off geven. Nederland telt op dit moment één Global Geopark, de Hondsrug in Drenthe, dat deze status sinds 2013 bezit.
- Het Unesco-scholennetwerk in Nederland bloeit. Vijf nieuwe scholen zijn toegetreden, en de jaarlijkse door de commissie georganiseerde scholendag (in oktober) was zowel inhoudelijk als qua opkomst een succes.

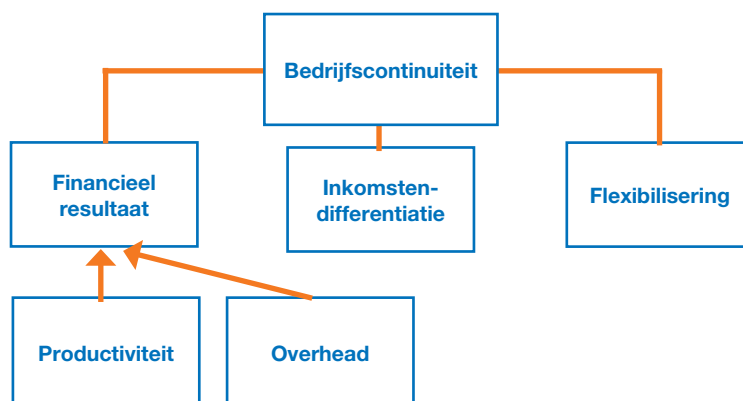
Volumegegevens en kosten	2014	2015: planning	2015: realisatie
Apparaatskosten	€ 1.162.000	€ 1.165.000	€ 1.091.000

BEDRIJFSVOERING

4.1 Algemeen

Voor de bedrijfsvoering is een aantal algemene prestatie-indicatoren opgenomen in het Activiteitenplan 2015-2020. Deze weerspiegelen de bedrijfseconomische positie van de organisatie (financiële gezondheid) en daarnaast aspecten van de bedrijfsstrategie, namelijk groeiende inkomsten uit ondernemerschap (inkomstendifferentiatie) en flexibilisering van de organisatie (onder andere het personeelsbestand).

Het weerstandsvermogen is toereikend. Het financieel resultaat op niet-gesubsidieerde activiteiten is dit jaar negatief, zie ook het hoofdstuk financieel beeld. De verwachte inkomstengroei uit ondernemerschap is iets lager dan begroot in 2015, wel is een aantal opdrachten binnengehaald waarvan de inkomsten in 2016 zullen worden gerealiseerd. De productiviteit van het personeelsbestand is gedaald. Dit komt grotendeels door een toename van het ziekteverzuim. De overhead was hoger dan de norm als gevolg van de fusie (overgangsjaar) en de extra kosten voor inkoopbegeleiding als gevolg van de nieuw gestelde rechtmatigheidseisen aan de verantwoording.

De mobiliteit van het personeelsbestand is gegroeid en hoger dan de streefwaarde; deze mutaties in uitstroom en instroom hebben ook geleid tot een toename van het flexibel personeel binnen EP-Nuffic ten opzichte van 2014, maar staat nog ver af van de benoemde streefwaarde van 20%.

Prestatie-indicatoren	Streefwaarde	Realisatie 2015
Omvang weerstandsvermogen (borging bedrijfscontinuïteit)	Binnen bandbreedte risicoprofiel	Binnen bandbreedte
Financieel resultaat (excl. subsidies OCW en Erasmus+)	€ 120.000	- € 226.000
Aandeel omzet naast inkomsten van OCW, BZ en EC/NA	13%	12%
Productiviteit (aandeel direct productieve, declarabele contracturen)	60%	57%
Aandeel overhead in de totale lasten	25%	26%
Aandeel flexibel personeel (fte andere aanstelling dan CAO NU)	20% (meerjarig)	12%
Personele mobiliteit (fte door- en uitstroom op de hele formatie)	10%	15%

HRM

Het eerste jaar na de fusie tussen EPF en de Nuffic stond voor HRM in het teken van twee belangrijke projecten: de harmonisatie van de arbeidsvoorwaarden en de start van de ontwikkeling van een HR-strategie.

Harmonisatie arbeidsvoorwaarden

In 2015 is onder andere geïnvesteerd in de harmonisatie van de arbeidsvoorwaarden van de medewerkers die voor de fusie in dienst waren van de Nuffic en het Europees Platform. Dit heeft geresulteerd in een sociaal convenant waarin deze harmonisatie met instemming van vakorganisaties en ondernemingsraad is geregeld. Daarmee is de fusie voor wat de betreft de arbeidsvoorwaardelijke aspecten afgerond.

HR-strategie

De in 2015 verschenen strategische agenda van EP-Nuffic is voor HRM een belangrijk baken. Wat voor organisatie willen wij zijn, welke competenties hebben we daarbij nodig en hoe verkrijgen we die? Wat is de betekenis van onze strategie voor het opleiden en ontwikkelen van onze mensen? Met een enthousiaste groep medewerkers is in 2015 een eerste stap gezet op weg naar een HR-strategie die deze vragen beantwoordt. Deze strategie zal in 2016 verder vorm krijgen en in beleid worden uitgewerkt. Naast bovengenoemde projecten is er 2% van de loonsom geïnvesteerd in de opleiding en training van medewerkers en heeft – door de instelling van een interne vertrouwenspersoon, een interne geschillencommissie en een extern meldpunt voor klokkenluiders – ons integriteitsbeleid een stevige impuls gekregen.

Juridische Zaken

In 2015 heeft het team Juridische Zaken zich gericht op de afwikkeling van de fusie, het ondersteunen van ondernemerschap (onder meer via de Tenderdesk) en implementatie van wetwijzigingen (waaronder de nieuwe Wet Werk en Zekerheid en Wet meldplicht datalekken). Specifieke zaken in 2015 die extra aandacht hebben gevergd, zijn de uitvoering van de regelgeving van het Nationaal Agentschap, vier stopzettingen van subsidieprojecten op verzoek van de minister, en een rechtszaak naar aanleiding van een diplomawaardering. Daarnaast is in 2015 gestart met de oprichting van twee nieuwe Neso's en de omvorming van één reeds bestaande Neso. In 2015 zijn tevens 35 bezwaarschriften ontvangen, tegenover 25 bezwaarschriften in 2014. Deze stijging is te verklaren door de fusie, waardoor EP-Nuffic gezamenlijk meer subsidieprogramma's uitvoert. Er zijn acht klachten tegen medewerkers ingediend, tegenover vier klachten in 2014. Er zijn twee aanbestedingsklachten ingediend, tegenover nul in 2014.

4.2 Inkoop

Sinds 2015 geeft de accountant een oordeel over de rechtmatigheid van de bestedingen. Er is een analyse uitgevoerd over het boekjaar 2015. In deze analyse is uitgegaan van de inkoop die, in overeenstemming met de Europese aanbestedingsrichtlijnen, al dan niet in het kader van aanbestedingen zijn gedaan. De analyse is uitgevoerd op basis van de indeling per inkooppakket, de contractduur (voor de bepaling van de totale contractwaarde) en homogeniteit (of alle inkoop binnen een inkooppakket bij elkaar opgeteld moet worden). De accountant heeft over 2015 een rechtmatigheidsverklaring afgegeven.

4.3 Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO)

Opdrachtgevers van EP-Nuffic vragen steeds meer om een maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering. In de primaire processen staat de 'Gedragscode internationale student in het Nederlandse hoger onderwijs' (Code of Conduct) al enige jaren centraal als randvoorwaarde voor onze dienstverlening. Deze gedragscode garandeert de kwaliteit van het hoger onderwijs aan buitenlandse studenten. Alleen instellingen die de gedragscode hebben getekend, kunnen gebruikmaken van de meeste EP-Nuffic-diensten. DUO treedt op als registerbeheerder van de gedragscode.

In het MVO-beleid van EP-Nuffic zijn normen en maatregelen vastgelegd met de OESO-richtlijnen als uitgangspunt. Dit beleid heeft als focus om MVO-risico's in de bedrijfsvoering te beheersen. Hierbij moet gedacht worden aan maatregelen om te voorkomen dat inkoopcontracten met toeleveranciers worden gesloten die basisrechten van hun (buitenlandse) personeel schenden, en om de milieu-impact van de bedrijfsvoering te verkleinen (onder andere door minder energie- en papierverbruik).

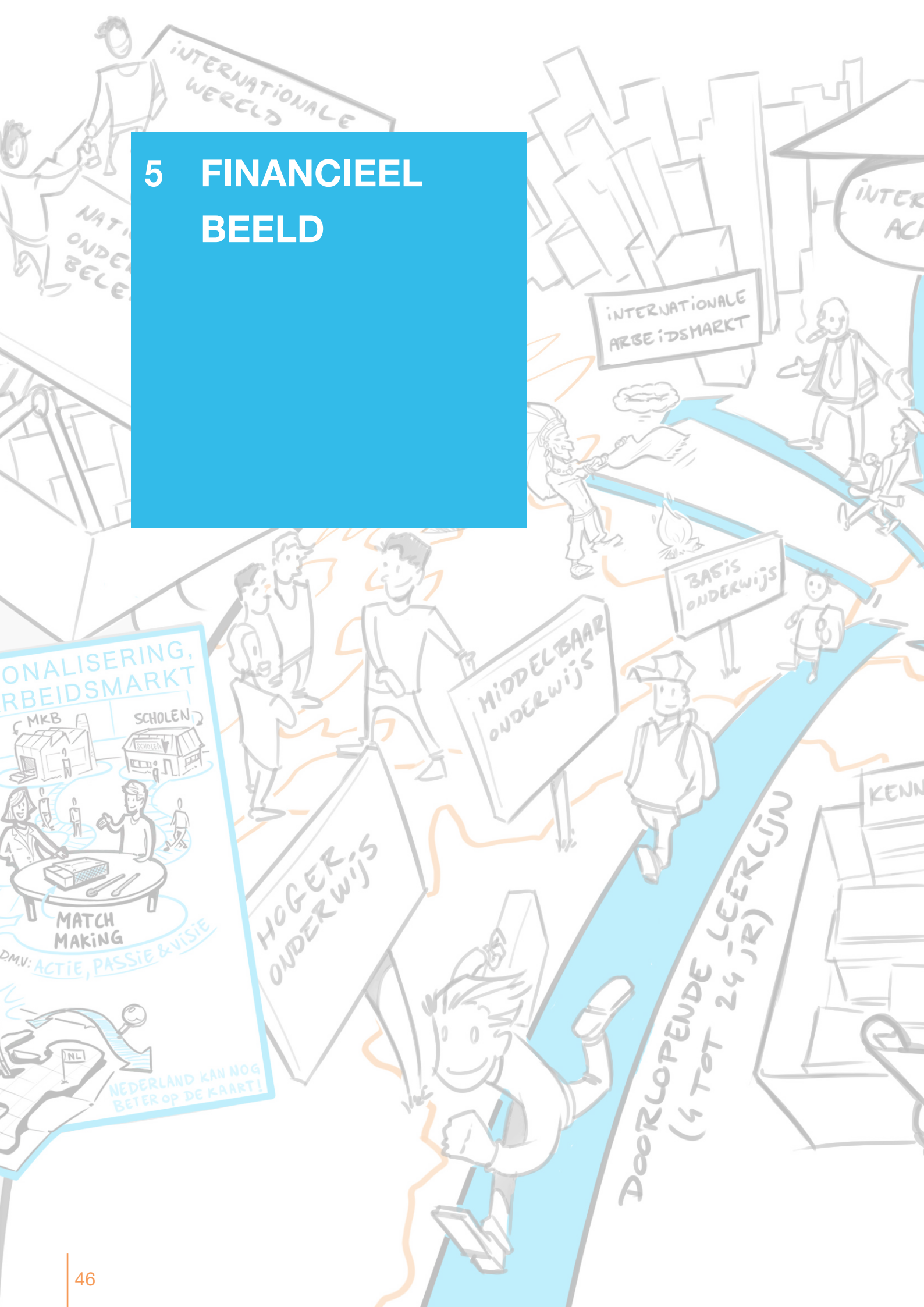
Hieronder wordt ingegaan op de naleving van fundamentele sociale normen en de milieu-impact van de organisatie.

4.3.1 Sociale normen

De mensenrechten uit de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens zijn vanzelfsprekend randvoorwaardelijke normen voor EP-Nuffic. Dit geldt ook voor de fundamentele arbeidsnormen uit de verdragen van de International Labour Organisation (ILO-conventies) tegen dwangarbeid en slavernij, kinderarbeid, discriminatie op het werk en in beroep, vrijheid van vakvereniging en het recht op collectief onderhandelen. Niet zozeer

binnen EP-Nuffic zelf, als wel binnen een aantal toeleverketens bestaat een risico dat deze normen niet worden nageleefd. Sommige van de toeleverketens bevinden zich in landen waar de normen niet vanzelfsprekend zijn. Uitgangspunt is dat EP-Nuffic alleen zaken doet met organisaties die geen fundamentele rechten schenden en voldoen aan onze MVO-normen. Leveranciers dienen zich in de aanbestedingstrajecten daaraan te conformeren. EP-Nuffic heeft geen aanwijzingen gevonden van mogelijke schendingen door dienstverleners en andere partners.

5 FINANCIËEL BEELD

In de jaarrekening leggen we verantwoording af over de financiële resultaten. Dit hoofdstuk bevat in aanvulling daarop een duiding en analyse van de financiële gegevens. Eerst presenteren we hier de financiële resultaten en belangrijke bedrijfseconomische kengetallen over 2015. Daarna gaan we in op de financiële ontwikkelingen die aan deze resultaten ten grondslag liggen. Tot slot beschrijft dit hoofdstuk de toekomstige ontwikkelingen en (financiële) risico's van EP-Nuffic.

5.1 Financiële resultaten

EP-Nuffic sloot het jaar 2015 af met een negatief financieel bedrijfsresultaat, als saldo van ontvangen baten en lasten. Op de door het Ministerie van OCW gesubsidieerde activiteiten was er echter ook een negatief resultaat begroot ten laste van eerder ontvangen transitiemiddelen van het ministerie waarmee destijds een bestemmingsreserve op de balans is gevormd.

In deze paragraaf worden de belangrijkste financiële cijfers van het afgelopen verslagjaar nader geanalyseerd.

Prestatie-indicatoren	2014: realisatie	2015: streefwaarde	2015: realisatie
Financieel resultaat (na belasting)	- € 478.000	- € 1.839.000	- € 784.000
Solvabiliteit (eigen vermogen/ totaal vermogen)	54,7%	>30%	60,7%
Liquiditeit (kortlopende activa/ kortlopende schulden)	212%	>130%	242%

Resultaat

De cijfers in bovenstaande tabel laten de realisatie zien in 2015 ten opzichte van de streefwaarden uit de begroting van dat jaar. EP-Nuffic kwam per saldo uit op een negatief resultaat voor belasting van € 1,0 miljoen. Dit resultaat is als volgt opgebouwd:

- Tekort op de generieke OCW-activiteiten - € 0,78 miljoen
- Resultaat op Erasmus+-activiteiten € 0,07 miljoen
- Resultaat op overige activiteiten - € 0,41 miljoen
- Rente € 0,11 miljoen

Het tekort op de activiteiten die OCW subsidieert ten behoeve van het onderwijs bedraagt € 0,78 miljoen. De activiteiten die door OCW worden gesubsidieerd ten behoeve van het primair en voortgezet onderwijs kennen in 2015 geen grote verschillen tussen de ontvangen subsidie en de gemaakte kosten (beperkte onderbesteding).

Het tekort op de OCW/ho-activiteiten (na verrekening van belasting) wordt gecompenseerd uit een bestemmingsreserve, waarin de financiële compensatie van OCW in 2013 is ondergebracht (middelen ter dekking van transitiekosten als gevolg van bezuinigingen). De betreffende onttrekking is echter kleiner dan voorzien was. Dit komt met name door een paar grote projecten die zijn vertraagd in 2015, waardoor de betreffende bestedingen later in de tijd alsnog plaats zullen vinden. Concreet gaat het hier vooral om de vernieuwingen in het Neso-programma (Vermeenen-gelden) en het mbo-project.

Op het Europese programma Erasmus+ is een (beperkt) overschot gerealiseerd. Dit zal worden ingezet om verwachte oplopende kosten aan het einde van de lopende contractperiode op te vangen (vanaf 2017).

Op de BZ-programma's (NFP/NICHE/MSP en StuNed) is dit jaar een verlies ontstaan van circa € 180.000. In het voorjaar van 2015 heeft EP-Nuffic ervoor gekozen om de marge op deze programma's in te zetten voor de projecten Innocap en Atlas2. Vervolgens bleken de personele lasten en de kosten van nieuwe ICT (WIRE) hoger dan begroot.

Ook de overige activiteiten waren per saldo verliesgevend. Alleen de betaalde diplomawaarderingen hebben een positief financieel resultaat behaald (€ 180.000). Dit resultaat is voor bijna de helft geïnvesteerd in nieuwe dienstverlening in het kader van onderwijsvergelijking (Online Course). De netwerken ten behoeve van het po/vo waren kostendekkend. De overige (ondernemerschaps)activiteiten, waaronder kleinere beurzenprogramma's, betaalde dienstverlening van de Neso-kantoren en de opzet van ondernemerschap vanuit het expertisecentrum waren niet kostendekkend en kenden bij elkaar een verlies van € 350.000.

Liquiditeit en solvabiliteit

Met een liquiditeitsratio van 242% (2014: 212%) en een solvabiliteitsratio van 60,7% (2014: 54,7%) worden de normen ruimschoots gehaald. Het is een solide basis om zowel op korte als langere termijn aan alle financiële verplichtingen te voldoen. De stijging in beide ratio's komt door de toename van het kort vreemd vermogen. Dit betreft ontvangen voorschotbedragen van subsidieverstrekkers/opdrachtgevers, die pas later tot uitgaven leiden.

Het bedrag aan gevormde bestemmingreserve voor transitie en afbouw van activiteiten (€ 1.674.000) is buiten beschouwing gelaten in de berekening. Omdat de reserve een specifiek doel heeft, beschouwen we de reserve niet als een toevoeging aan het vrij besteedbare eigen vermogen. Daarnaast zijn in deze verhoudingsgetallen de banksaldi van de programmamiddelen buiten beschouwing gelaten. Deze geldstromen zouden immers een vertekend beeld geven, omdat de banksaldi geen deel uitmaken van het vermogen van de organisatie.

De totale liquide middelen laten een toename zien van € 12,8 miljoen. Dit komt door een hogere bevoorschotting van BZ-programmamiddelen.

5.2 Terugblik op de financiële ontwikkelingen in 2015

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen in de financiering, kosten en programmamiddelen in 2014. Daarbij wordt de realisatie in het jaar 2015 afgezet tegen de begroting. Door de fusie en de bijbehorende reorganisatie zijn de activiteiten anders geclusterd. Realisatiecijfers per hoofdactiviteit in de periodes voor en na de fusie zijn daardoor niet goed vergelijkbaar.

Het onderstaande overzicht geeft inzicht in het totaal van baten en lasten. Het volgt de indeling naar hoofdactiviteiten uit de voorgaande hoofdstukken. In de volgende paragrafen worden de ontwikkelingen toegelicht.

Baten & lasten apparaat EP-Nuffic (x € 1.000)	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Begroot 2015	Begroot 2016
OCW: generieke subsidie	16.889	17.248	16.770	16.838
OCW: overige bijdragen	1.604	2.147	2.643	2.775
Buitenlandse Zaken	6.117	5.361	4.511	4.438
Europese Commissie	2.454	1.979	1.267	2.930
Overige inkomsten	1.931	2.057	2.292	2.390
Interestbaten	216	114	135	-
Totaal baten	29.211	28.906	27.618	29.371
Kennis- en expertisecentrum	2.036	2.741	3.139	2.720
Positionering	6.035	6.580	6.512	6.182
Beurzen en subsidieprogramma's	6.786	6.887	5.808	5.614
Nationaal Agentschap Erasmus+	2.541	2.161	2.371	4.079
Onderwijsvergelijking / erkenning	2.577	2.815	2.722	3.158
Informatiediensten	3.716	3.502	3.849	2.375
Netwerken en relatiebeheer	3.977	4.146	3.890	4.283
Bureau Nationale Unesco Commissie	1.162	1.091	1.165	960
Overige activiteiten	943	-	-	-
Totaal lasten	29.773	29.923	29.456	29.371
Resultaat voor belasting	-562	-1.017	-1.838	-
Belastingen	-84	-233	-	-
Resultaat na belasting	-478	-784	-1.838	-
Toegevoegd /onttrokken aan bestemmingsreserve OCW-activiteiten	-838	-518	-2.093	-

5.2.1 Ontwikkelingen in de baten en lasten

De grootste ontwikkeling in de OCW subsidie betreft de samenvoeging van de generieke subsidies van OCW voor po/vo-activiteiten enerzijds en ho/mbo-activiteiten anderzijds. Vanaf 1 januari 2015 is sprake van één algemene OCW-subsidie voor de internationalisering van het onderwijs. In de voorgaande hoofdstukken worden per activiteit meerjarig de begrote en gerealiseerde (apparaats-)kosten weergegeven en toegelicht. Hieronder worden de belangrijkste overkoepelende trends en verschillen toegelicht die de afzonderlijke activiteiten overstijgen.

In 2015 ontving EP-Nuffic van OCW ten opzichte van de realisatie in 2014 en (deels) ook de begroting 2015 extra middelen voor het Holland Scholarship-programma, de introductie van mbo-dienstverlening, het project 'Make it in the Netherlands!' en de vernieuwing van het Neso-programma (Vermeenen-gelden 2015 en 2016). De laatste twee betreffen tijdelijke subsidies, die na een paar jaar ook weer aflopen. Tegenover deze incidentele extra middelen staan (eerdere) structurele bezuinigingen. Vanuit meerjarig perspectief nemen de OCW-baten voor de ho-activiteiten alles bij elkaar af als gevolg van deze bezuinigingen.

De ingezette daling van de BZ-baten is in bovenstaande reeks zichtbaar onder 'Beurzen en subsidieprogramma's'. In 2015 zijn ten opzichte van de begroting wel extra (betaalde) incidentele activiteiten verricht in opdracht van BZ, waaronder het Innocap-project. De opdracht van de programma-uitvoering van NFP/MSP en NICHE krimpt meerjarig met circa 30% tot medio 2017 wanneer het huidige contract afloopt. Hierdoor ontstaat overcapaciteit in het huidige personeelsbestand, dat via natuurlijk verloop afvloeit.

Het nieuwe contract met de Europese Commissie voor Erasmus+ gaat gepaard met een meerjarige uitbreiding van zowel programmamiddelen als apparaatskosten. Daarnaast zijn in 2015 een aantal niet-begrote Europese projectsubsidies verworven.

De overige inkomsten (uit betaalde dienstverlening, ondernemerschap, netwerken) zijn niet noemenswaardig gestegen ten opzichte van 2014 en daarbij lager dan begroot was/is in 2015 en 2016.

In de kosten bestaat organisatiebreed een stijging van de personeelskosten. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door flexibilisering van het personeelsbestand. Door het gebruik van personeelsintermediairs en de (nieuw aanbestede) 'broker' kan sneller en makkelijk extern personeel worden ingezet op tijdelijke basis, bijvoorbeeld voor vervanging of ten behoeve van projecten. Dit gaat wel gepaard met stijgende personeelslasten. Naar verwachting zet deze trend zich ook door in 2016 en verder. De totale overheadkosten in 2015 waren aanzienlijk lager dan in 2014 (Nuffic en Europees Platform opgeteld). Dit is het gevolg van de fusie. Wel waren de overheadlasten in 2015 hoger dan begroot, maar dit heeft niet geleid tot stijging van de tarieven doordat de personeelslasten eveneens zijn gestegen.

Het aandeel materiële lasten in de totale kosten van EP-Nuffic daalt meerjarig en was bovendien ook lager dan begroot. Dit eerste komt grotendeels door de fusie (sterke reductie huisvestingskosten in 2015 ten opzichte van beide organisaties opgeteld), maar hangt ook samen met eerdere bezuinigingen. Het aandeel reis- en verblijfkosten in de totale lasten is gestegen als gevolg van een toegenomen internationale en externe oriëntatie van de organisatie waarbij een groeiend contact met (internationale) partners wordt gezocht.

5.2.2 Ontwikkelingen in de programmamiddelen

Nevenstaande tabel laat de omvang zien van de uitgaven per programma over de verschillende jaren heen. Daarnaast is per programmaonderdeel inzicht gegeven in de apparaatskosten. In eerdere paragrafen zijn de ontwikkelingen en afwijkingen reeds toegelicht.

Programma's (uitgaven) (x € 1.000)	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Begroot 2015	Begroot 2016
EUI	422	442	520	520
Huygens	87	-	-	-
Libertas	284	195	148	110
MoU China	474	470	478	478
Overig OCW	1	2	2	2
Totaal programmamiddelen OCW ho	1.268	1.109	1.148	1.110
Apparaatskosten programma's OCW ho	253	466	341	454
VIOS	1.263	1.527	1.678	1.578
VAD + TA	504	439	455	443
Overig OCW	122	105	134	52
Totaal programmamiddelen OCW po/vo	1.889	2.071	2.267	2.073
Apparaatskosten programma's OCW po/vo	1.483	1.321	1.257	1.392
Totaal programmamiddelen OCW	3.157	3.180	3.415	3.183
Apparaatskosten programma's OCW	1.736	1.788	1.598	1.846
NICHE	27.850	28.210	36.640	31.751
Totaal programmamiddelen OS Capaciteitsopbouw	27.850	28.210	36.640	31.751
Apparaatskosten OS Capaciteitsopbouw	2.545	3.177	2.212	2.764
NFP	30.484	32.378	30.220	34.527
MSP	840	995	950	900
StuNed	4.292	4.765	4.000	3.700
DUTEP	69	80	-	-
Totaal programmamiddelen OS Beurzen	35.685	38.218	35.170	39.127
Apparaatskosten OS Beurzen	3.209	2.283	2.060	1.774
Totaal programmamiddelen BUZA	63.535	66.428	71.810	70.878
Apparaatskosten programma's BUZA	5.754	5.460	4.272	4.538
VSU	1.188	1.232	1.350	1.350
Science without Borders	3.752	3.889	2.000	3.750
EU-SHARE	-	-	-	685
Overig	218	239	150	435
Totaal programmamiddelen andere onderwijsprogramma's	5.158	5.360	3.500	6.220
Apparaatskosten andere onderwijsprogramma's	173	322	150	317
EP-Nuffic Erasmus+	18.566	25.290	25.432	30.542
CINOP Erasmus+	16.066	13.463	15.393	14.707
Totaal programmamiddelen Erasmus+	34.632	38.753	40.825	45.249
Beheer CINOP	1.769	1.878	1.750	1.638
Apparaatskosten Erasmus+	2.379	2.094	2.346	2.246
TOTAAL PROGRAMMAMIDDELEN	108.251	115.599	121.300	127.168
TOTAAL APPARAATSKOSTEN PROGRAMMA'S	10.042	9.664	8.366	8.947

5.3 Vooruitblik: financiële ontwikkelingen in 2016 en daarna

Het vastgestelde activiteitenplan 2016-2020 bevat tevens een meerjarige begroting. Hierin worden de belangrijkste strategische, operationele en financiële ontwikkelingen in de komende jaren zichtbaar. In algemene zin kan gesteld worden dat sprake is van financiële afbouw. 'Make it in the Netherlands!' is na 2015 niet verlengd door OCW. In 2017 loopt de tijdelijke OCW-subsidie af waarmee een aantal gerichte intensiveringen in het Neso-programma wordt doorgevoerd, onder meer gericht op de promotie van het Nederlandse beroepsonderwijs en een paar nieuwe kantoren in Turkije en Zuid-Afrika. In 2017 wordt ook het tweede deel van de ODA-korting geëffectueerd door OCW.

De po/vo-activiteiten lijken financieel stabiel, maar zijn meerjarig voor een groot deel financieel onzeker, aangezien de financiële afspraken die daarover gemaakt zijn (in formele zin) een tijdelijk karakter hebben. Dit geldt zowel voor de OCW-(doel)subsidies als voor de inkomsten uit de po/vo-netwerken.

Het contract met BZ voor de OS-programma's NFP/MSP/NICHE loopt in 2017 ten einde. De gunning van een eventueel vervolgprogramma aan EP-Nuffic is onzeker. De kans is bovendien reëel dat de programma's zullen krimpen. Een beperkte maar stabiele en zekere groei tot in ieder geval 2020 is alleen zichtbaar in het Nationaal Agentschap Erasmus+. Door middel van ondernemerschap en betaalde dienstverlening streeft EP-Nuffic naar een grotere inkomstendifferentiatie. Deze strategie heeft in 2015 geleid tot de verwerving van verschillende nieuwe opdrachten, waaronder de EU-programma's EU-share en MADAD en de nieuwe dienst ONA-advisering (onderwijsvergelijking ten behoeve van vluchtelingen in opdracht van DUO).

De verwachting is dat het totale aandeel van dergelijke 'overige baten' de komende jaren verder zal groeien, maar niet snel een substantieel aandeel (>10%) in de totale inkomsten zal vormen. Door ondernemerschap neemt overigens ook het bedrijfsrisico toe (onzekere inkomsten), maar het beschikbare weerstandsvermogen lijkt toereikend voor het huidige en toekomstige risicoprofiel van EP-Nuffic.

Een financiële impact heeft ook het verlies van de sociaal-culturele vrijstelling voor de btw. Inmiddels heeft de Belastingdienst besloten dat omzetbelasting moet worden gerekend en afgedragen over alle activiteiten met uitzondering van de inkomsten die het karakter hebben van subsidie.

5.4 Risico's

In deze paragraaf worden de belangrijkste financiële risico's van EP-Nuffic samengevat. De risico's, die zijn vastgesteld aan de hand van een geactualiseerde risicoanalyse in het najaar van 2015, zijn geclusterd naar financieringsbronnen en kostencategorieën.

Subsidie ministerie van OCW

- Een aantal beleidsmatige vernieuwingen, waaronder nieuwe kantoren in Turkije en Zuid-Afrika, de buitenlandse positionering van het Nederlandse onderwijs en de dalende financiering, zijn gefinancierd met tijdelijk geld. In 2017 e.v. lopen deze middelen af, waarmee ook het voortbestaan van de opgebouwde kantoren en nieuwe activiteiten in gevaar komt.
- EP-Nuffic loopt door het groeiende aantal adviesaanvragen voor diplomawaarderingen aan tegen de grenzen van de huidige middelen (mensen en ICT). Voor de stijgende aantallen en de investeringen in ondersteunende applicaties zijn geen middelen ontvangen. Risico is dat de kwaliteit of doorlooptijden van de advisering worden geschaad.

Subsidie ministerie van Buitenlandse Zaken

- De grote OS-programma's NFP/MSP/NICHE zijn gecontracteerd tot medio 2017. De toekomst na deze datum is onzeker. De programma's kunnen worden gegund aan een andere partij of kunnen fors krimpen of zelfs beëindigd worden.

Subsidie Europese Commissie

- Het mogelijk wegvallen van activiteiten voor NA Erasmus+ na afloop van het huidige contract, EU SHARE en mogelijk nieuw op te zetten programma's zoals bijvoorbeeld het Syrië-programma.

Overige betaalde dienstverlening:

- Er bestaat onzekerheid over de realisatie van geprognoseerde inkomstengroei en behoud van het huidige inkomstenniveau voor de overige betaalde dienstverlening.
- De financiering van DUO voor verzoeken om toetsing van meeneembare studiefinanciering (MSF) kan uitvallen of krimpen.

Rechtmatigheid/juridische risico's

- De ontwikkeling van de organisatiecultuur naar meer ondernemerschap en vernieuwing van bijvoorbeeld capaciteitsopbouwprogramma's kan leiden tot nieuwe vormen van afspraken en samenwerking. Door deze vernieuwing kunnen rechtmatigheidsissues ontstaan omdat deze afspraken en samenwerkingsvormen mogelijk niet binnen de bestaande kaders passen. Als een grondslag niet aanwezig is, ontstaat het risico op onrechtmatigheid en claims door benadeelde partijen.

Oneigenlijk gebruik of misbruik van middelen

- Extern: teruglopende beheerskostenvergoedingen in combinatie met het Uniforme Subsidiekader zorgen ervoor dat binnen de vernieuwde OS-programma's NFP en NICHE meer wordt gestuurd en gemonitord op afstand (outputsturing), en meer vertrouwen wordt gegeven aan subsidieontvangers.
- Intern: interne frauderisico's (zowel financiële als imago- schade).

Druk op specialistische capaciteit voor interne vernieuwingstrajecten

- De benodigde vernieuwing van EP-Nuffic vindt plaats vanuit diverse projecten en vernieuwingstrajecten. Veel van deze trajecten zullen een beroep doen op steeds dezelfde, capaciteit van (project)managers, beleidsmedewerkers, ICT adviseurs en inkoopfunctionarissen. Door deze schaarste ontstaan mogelijk bottlenecks in de projectuitvoering, die leiden tot vertragingen en/of herprioritering.

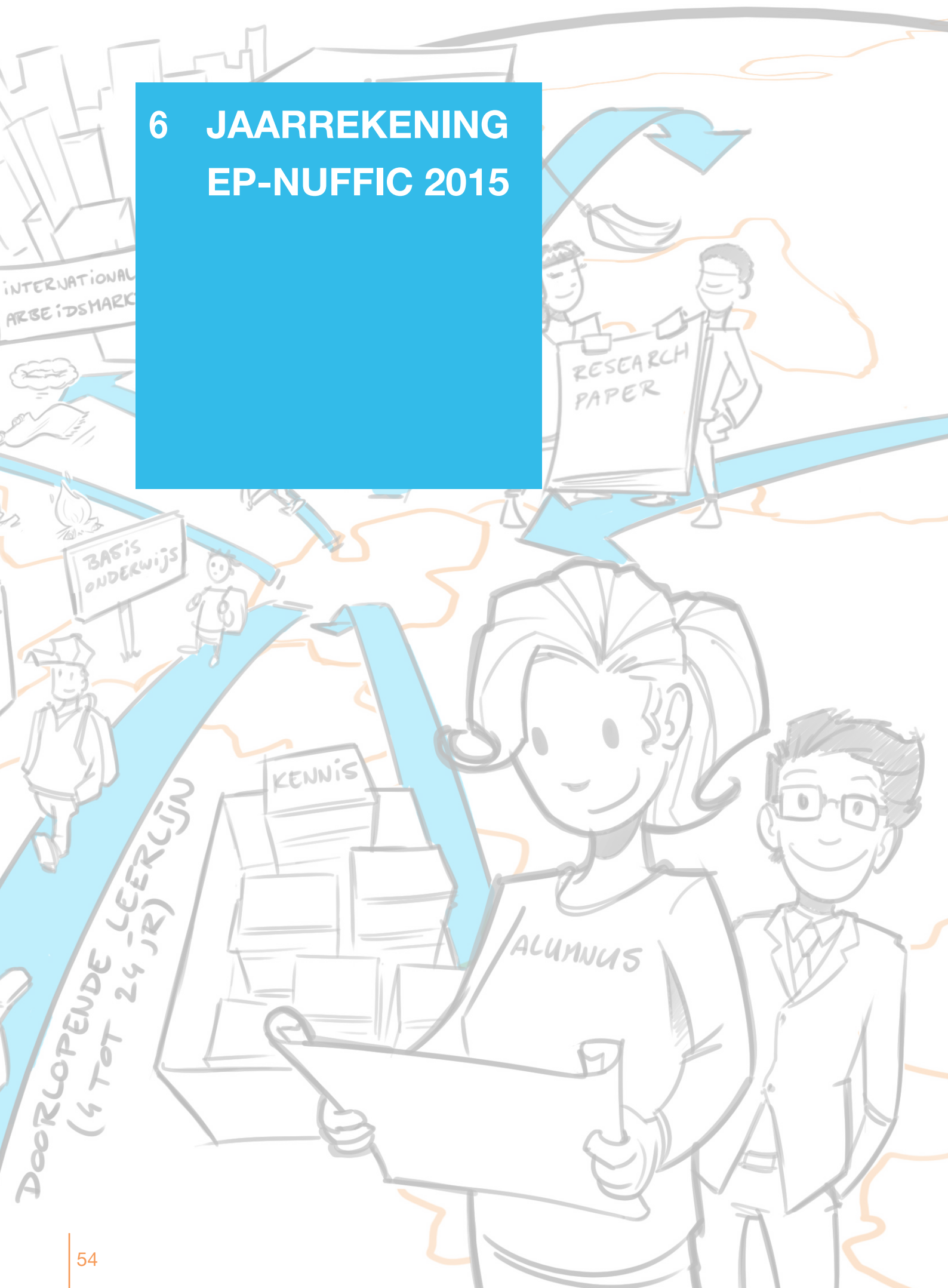
Fiscale risico's, waaronder:

- Wegvallen van sociaal-culturele vrijstelling. Het gevolg van het verliezen van de sociaal-culturele vrijstelling voor de omzetbelasting betekent een hogere prijs voor de activiteiten en diensten van EP-Nuffic. Als subsidieverstrekken en opdrachtgevers niet bereid zijn deze extra kosten te betalen, zal dit kunnen leiden tot noodzakelijke krimp van specifieke activiteiten/bezuinigingen.

Onderscheidend vermogen van EP-Nuffic in beheer van programmamiddelen neemt af

- Risico dat instellingen zelf beheerprogramma's op zich nemen (bijvoorbeeld het programma Holland Scholarship), toegevoegde waarde van huidige opzet programmabeheer van EP-Nuffic wordt mogelijk minder groot.

6 JAARREKENING EP-NUFFIC 2015

6.1 Balans

(vóór resultaatbestemming)

x € 1.000	Ref.	2015	2014	*
ACTIVA				
1. VASTE ACTIVA				
1.1 Immateriële vaste activa	6.5.1	61	150	
1.2 Materiële vaste activa	6.5.1	<u>4.277</u>	<u>4.456</u>	
		4.338	4.606	
2. PROGRAMMA-UITVOERING				
2.1 Te vorderen bij financiers	6.5.2	140.082	128.123	
2.2 Verstrekte voorschotten aan instellingen	6.5.2	<u>185.913</u>	<u>167.669</u>	
		325.995	295.792	
3. VLOTTENDE ACTIVA				
3.1 Debiteuren	6.5.3	1.199	2.795	
3.2 Programmagelden en apparaatskosten	6.5.3	1.545	1.479	
3.3 Overlopende activa	6.5.3	1.061	954	
3.4 Belastingen	6.5.3	354	86	
3.5 Liquide middelen	6.5.3	<u>69.379</u>	<u>56.532</u>	
		73.538	61.846	
TOTAAL		403.871	362.244	
PASSIVA				
4. EIGEN VERMOGEN				
4.1 Algemene reserve	6.5.4	16.953	17.179	
4.2 Bestemmingsreserve OCW-activiteiten	6.5.4	1.674	2.192	
4.3 Bestemmingsreserve Erasmus+	6.5.4	49	-	
4.4 Wettelijke reserve	6.5.4	<u>61</u>	<u>150</u>	
		18.737	19.521	**
5. VOORZIENINGEN				
5.1 Groot onderhoud gebouw	6.5.5	939	845	
5.2 Uitkeringen na ontslag	6.5.5	537	625	
5.3 Jubileumuitkering	6.5.5	53	56	
5.4 Fiscaliteiten	6.5.5	<u>-</u>	<u>50</u>	
		1.529	1.576	
6. PROGRAMMA-UITVOERING				
6.1 Te betalen aan instellingen	6.5.6	140.082	128.123	
6.2 Ontvangen voorschotten van financiers	6.5.6	<u>185.913</u>	<u>167.669</u>	
		325.995	295.792	
7. KORTLOPENDE SCHULDEN				
7.1 Crediteuren	6.5.7	1.743	1.537	
7.2 Programmagelden en apparaatskosten	6.5.7	51.895	38.931	
7.3 Verlof- en ZNU-rechten personeel	6.5.7	1.248	1.305	
7.4 Overlopende passiva	6.5.7	1.615	2.505	
7.5 Belastingen en sociale verzekeringen	6.5.7	<u>1.109</u>	<u>1.077</u>	
		57.610	45.355	
TOTAAL		403.871	362.244	

*: De cijfers 2014 zijn aangepast voor vergelijkingsdoeleinden.

** : Het eigen vermogen wordt anders gepresenteerd vanwege de vereiste om het OCW-deel apart te presenteren.

6.2 Staat van baten en lasten

x € 1.000	Ref.	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
1. PROGRAMMAMIDDELEN				
Ministerie van OCW	6.6.1	701	975	414
Ministerie van Buitenlandse Zaken	6.6.1	-	-	-
Europese Commissie	6.6.1	—	—	—
TOTAAL BATEN		701	975	414
Beurzen	6.6.1	439	520	414
Positionering	6.6.1	-	-	-
Netwerken & Relaties	6.6.1	<u>262</u>	<u>455</u>	—
TOTAAL LASTEN		701	975	414
Resultaat Programmabeheer		-	-	-
2. EP-NUFFIC APPARAAT				
Generieke subsidie ministerie van OCW	6.6.2	17.248	16.770	16.889
Overige subsidie Ministerie van OCW	6.6.2	2.147	2.643	1.604
Ministerie van Buitenlandse Zaken	6.6.2	5.361	4.511	6.117
Europese Commissie	6.6.2	1.979	1.267	2.454
Overige baten	6.6.2	2.010	2.292	1.931
Bijzondere baten	6.6.2	<u>47</u>	—	—
TOTAAL BATEN		28.792	27.483	28.995
Personeel	6.6.3	16.779	17.785	17.241
Uitzendkrachten en detacheringen	6.6.3	3.143	1.316	2.192
Huisvesting	6.6.3	824	1.105	1.160
Afschrijvingskosten	6.6.3	545	664	549
Kantoorkosten en inventaris	6.6.3	1.332	1.811	1.245
Publicaties en documentatie	6.6.3	925	1.201	947
Reizen en conferenties	6.6.3	3.047	2.285	2.618
Overige dienstverlening	6.6.3	3.328	3.290	3.262
Bijzondere last	6.6.3	—	—	<u>559</u>
TOTAAL LASTEN		29.923	29.457	29.773
Bedrijfsresultaat		1.131-	1.974-	-778
Interest	6.6.2	<u>114</u>	<u>135</u>	<u>216</u>
Resultaat voor belasting		1.017-	-1.839	-562
Belastingen	6.6.4	233	-	84
Resultaat na belastingen		784-	1.839-	-478
Toevoeging of onttrekking aan:				
Wettelijke reserve	6.5.4	89-	-	-32
Bestemmingsreserve EP-Nuffic-activiteiten	6.5.4	-518	-2.093	-838
Bestemmingsreserve Erasmus-activiteiten	6.5.4	49	-	-
Algemene reserve	6.5.4	<u>-226</u>	<u>254</u>	<u>392</u>
		-784	-1.839	-478

6.3 Kasstroomoverzicht

x € 1.000	Ref.	2015	2014
Bedrijfsresultaat 2015	6.2	-1.131	-778
AANPASSINGEN			
Afschrijving materiële vaste activa	6.5.1	455	446
Afschrijving immateriële vaste activa	6.5.1	89	75
Mutatie voorziening groot onderhoud	6.5.5	94	-69
Mutatie voorziening jubileumuitkering	6.5.5	-3	8
Mutatie voorziening uitkering na ontslag	6.5.5	-88	-135
Mutatie voorziening fiscale verplichting	6.5.5	<u>-50</u>	<u>-</u>
		497	325
VERANDERINGEN IN HET WERKKAPITAAL			
ACTIVA			
Mutatie debiteuren	6.5.3	1.596	1.493
Mutatie programmabeheer	6.5.3	-66	-163
Mutatie overlopende activa	6.5.3	-375	-219
PASSIVA			
Mutatie crediteuren	6.5.7	206	196
Mutatie programmabeheer	6.5.7	12.964	2.641
Mutatie overige te betalen belastingen en sociale verzekeringen	6.5.7	32	-56
Mutatie overlopende passiva	6.5.7	-947	1.083
Interest	6.6.2	114	216
Betaalde vennootschapsbelasting		<u>233</u>	<u>-1.205</u>
		13.757	3.986
Kasstroom uit operationele activiteiten		13.123	3.533
Investeringsactiviteiten			
Investeringsactiviteiten in immateriële vaste activa	6.5.1	-	-145
Investeringsactiviteiten in materiële vaste activa	6.5.1	-278	-173
Desinvesteringen in immateriële vaste activa		-	173
Desinvesteringen in materiële vaste activa	6.5.1	<u>2</u>	<u>46</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-276	-99
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-	-
Mutatie geldmiddelen		12.847	3.434
Saldo liquide middelen op 1 januari	6.5.3	56.532	53.098
Saldo liquide middelen op 31 december	6.5.3	69.379	56.532
Mutatie geldmiddelen		12.847	3.434

6.4 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Algemeen

EP-Nuffic is een stichting naar Nederlands recht met als statutaire naam 'Stichting EP-Nuffic', gevestigd aan de Kortenaerkade 11, 2518 AX Den Haag, ingeschreven bij de Kamer van Koophandel Haaglanden onder nummer 41150085. Stichting EP-Nuffic is ontstaan uit een fusie tussen het Europees Platform en de Nuffic per 1 januari 2015.

EP-Nuffic is de Nederlandse organisatie voor internationale samenwerking in het onderwijs. Zij bevordert de internationalisering van het Nederlandse onderwijs en wetenschappelijk onderzoek en helpt het onderwijs wereldwijd toegankelijk te maken. De belangrijkste taken zijn:

- beheren van programma's in opdracht van de Nederlandse overheid, de Europese Unie en derden;
- betrouwbare voorlichting geven over het Nederlandse en het buitenlandse onderwijs;
- versterken van de positie en bekendheid van het Nederlandse onderwijs en wetenschappelijk onderzoek;
- waarderen van diploma's en bevorderen van de transparantie van onderwijssystemen;
- bundelen en ter beschikking stellen van kennis en expertise;
- verrichten van activiteiten voor derden die niet publiekelijk bekostigd worden, voor zover ze passen binnen de kaders van het overheidsbeleid.

Ten behoeve van het positioneren van het Nederlandse hoger onderwijs in het buitenland beschikt EP-Nuffic over Netherlands Education Support Offices (EP-Nuffic Neso's) in het buitenland. In 2015 waren de volgende kantoren operationeel:

- Neso China in Beijing
- Neso Indonesië in Jakarta
- Neso Thailand in Bangkok
- Neso Mexico in Mexico City
- Neso Rusland in Moskou
- Neso Brazilië in Brasilia
- Neso Vietnam in Ho Chi Minh City
- Neso Zuid-Korea in Seoul
- Neso India (in oprichting) in Bangalore
- Neso Turkije (in oprichting) in Istanbul
- Neso Zuid-Afrika (in oprichting) in Pretoria

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft een jaarlijkse subsidie verleend voor de periode van 1 januari 2015 tot en met 31 december 2015 met het oog op de uitvoering van de taken zoals vastgelegd in het kaderstellende activiteitenplan EP-Nuffic 2015-2020. Op deze subsidie zijn de in 2014 voor EP-Nuffic vastgestelde subsidievoorwaarden zoals vastgelegd in de bestuurlijke overeenkomst 'OCW en EP-Nuffic 2015-2020' van toepassing. Aan doelsubsidies kunnen specifieke subsidievoorwaarden verbonden zijn. Hierover wordt vaak apart verantwoording afgelegd.

De jaarrekening is opgesteld op 1 juni 2016 en betreft het boekjaar van 1 januari 2015 tot en met 31 december 2015.

Als grondslag voor externe jaarverslaggeving worden Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) toegepast. Bovendien is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector van toepassing.

De activa en passiva zijn, voor zover niet anders vermeld, opgenomen tegen de nominale waarde.

EP-Nuffic past in het bijzonder RJ 640 Organisaties zonder winststreven toe. Om een goed inzicht te geven in de bijzondere karakteristiek van EP-Nuffic, zijn op basis van RJ 640.302 omschrijvingen van en indelingen in posten voor zover nodig aangepast aan de modellen voor balans en winst- en verliesrekening zoals opgenomen in het Besluit modellen jaarrekening.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar EP-Nuffic zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijgelegen duizendtal.

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten

De financiële instrumenten omvatten vorderingen, geldmiddelen, schulden, overige financieringsverplichtingen en overige te betalen posten. De financiële instrumenten maken deel uit van de activiteitenportefeuille en worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde.

Immateriële vaste activa

Ontwikkelingskosten worden geactiveerd voor zover daar een economisch voordeel tegenover staat, en ze worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs. De geactiveerde kosten worden afgeschreven over de verwachte economische levensduur vanaf het moment dat het actief in gebruik wordt genomen. De afschrijving vindt plaats volgens de lineaire methode, en de gehanteerde afschrijvingstermijn is drie jaar.

Voor het nog niet afgeschreven deel van de geactiveerde ontwikkelingskosten wordt een wettelijke reserve gevormd.

Materiële vaste activa

De waardering van de vaste activa vindt plaats op basis van historische kostprijs, onder aftrek van afschrijvingen. Kosten worden geactiveerd indien zij gemaakt zijn voor de aanschaf of vervanging van vaste activa of voor de verbouwing/renovatie van het gebouw. Afschrijvingen zijn berekend volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur, uitgaande van een restwaarde van 0. De gehanteerde afschrijvingstermijnen verschillen per soort activa en zijn in overeenstemming met de algemeen aanvaarde normen.

De afschrijving is in jaren voor:

computerapparatuur en software	3 jaar
overige apparatuur	5 jaar
meubilair	10 jaar
losse inrichting gebouw	5 jaar
installaties/inrichting gebouw	15 jaar
gebouw	40 jaar

Op de grond van het gebouw wordt niet afgeschreven.

Voor groot onderhoud aan het gebouw is een aparte voorziening getroffen.

Bijzondere waardeverminderingen

Vaste activa met een lange levensduur dienen te worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer zich wijzigingen of omstandigheden voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de geschatte contante waarde van de toekomstige nettokasstromen die het actief naar verwachting zal genereren.

Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

Verplichtingen programma-uitvoering

In de balans opgenomen programmaverplichtingen betreffen de korte- en langetermijnverplichtingen per balansdatum. De verplichtingen worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde. De verplichtingen opgenomen aan de debetzijde van de balans betreffen vorderingen op donoren. De verplichtingen opgenomen aan de creditzijde van de balans betreffen aan instellingen te betalen bedragen voor de uitvoering van programma's.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde, inclusief de transactiekosten. Na eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Aangezien geen sprake is van agio of disagio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs bij benadering gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Actieve belastinglatenties

Latente belastingvorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde, inclusief de transactiekosten. Na eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Aangezien geen sprake is van agio of disagio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs bij benadering gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen.

Eigen vermogen

Financiële instrumenten die de juridische vorm hebben van eigenvermogensinstrumenten worden gepresenteerd onder eigen vermogen. Financiële instrumenten die de juridische vorm hebben van een financiële verplichting worden gepresenteerd onder schulden. Rente, baten en lasten met betrekking tot deze financiële instrumenten worden in de winst- en verliesrekening verantwoord als opbrengsten of kosten.

Bestemmingsreserves worden gevormd om toekomstige uitgaven te financieren. Het gaat om bedragen die met een bepaald doel worden aangewend.

Voorzieningen

Op de balans worden voorzieningen opgenomen voor verplichtingen die op de balansdatum als waarschijnlijk of als vaststaand worden beschouwd, maar waarvan niet bekend is in welke omvang of wanneer zij zullen

ontstaan. Tevens kunnen voorzieningen worden opgenomen tegen uitgaven die in een volgend boekjaar zullen worden gedaan, voor zover het doen van die uitgaven zijn oorsprong mede vindt voor het einde van het boekjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal jaren.

Tenzij anders aangegeven worden voorzieningen opgenomen tegen de nominale waarde. Toevoegingen aan voorzieningen vinden plaats ten laste van de staat van baten en lasten. Uitgaven vinden rechtstreeks plaats ten laste van de voorzieningen.

Een voorziening in verband met verplichtingen als bedoeld in artikel 2:374 lid 1, eerste volzin BW, wordt uitsluitend opgenomen indien op de balansdatum aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- a. De rechtspersoon heeft een verplichting (in rechte afdwingbaar of feitelijk).
- b. Het is waarschijnlijk dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is.
- c. Er kan een betrouwbare schatting worden gemaakt van de omvang van de verplichting.

De voorziening groot onderhoud wordt in de jaarrekening opgenomen om de kosten van groot onderhoud gelijkmatig te verdelen over een periode van dertig jaar. De basis voor het bepalen van de voorziening groot onderhoud vormt het door een extern bouwkostenbureau opgestelde meerjarige onderhoudsplan. Dit onderhoudsplan is onderverdeeld in drie kostengroepen, namelijk reguliere jaarlijkse onderhoudskosten, verbouwwerkzaamheden en onderhoudswerkzaamheden. Alleen de laatste categorie wordt als groot onderhoud aangemerkt. De reguliere jaarlijkse onderhoudskosten komen direct ten laste van de staat van baten en lasten en de verbouwwerkzaamheden worden geactiveerd als materiële vaste activa. Als groot onderhoud worden daarom aangemerkt alle onderhoudswerkzaamheden aan de buitenkant van het pand en tevens de werkzaamheden om de binnenkant van het pand te onderhouden totdat een nieuwe renovatie over vijftien jaar zal plaatsvinden. Jaarlijks vindt aan de hand van de geschatte kosten in het plan voor groot onderhoud een toevoeging aan de voorziening groot onderhoud plaats. De dotatie aan de voorziening wordt verantwoord als kosten groot onderhoud. Indien de kosten groot onderhoud stijgen tot boven het bedrag dat voor de werkzaamheid in kwestie is voorzien, worden de meerkosten verwerkt in de staat van baten en lasten als kosten groot onderhoud.

Personeelsvoorzieningen worden gewaardeerd op basis van contante waarde.

Schulden

Schulden met een resterende looptijd van ten hoogste één jaar worden aangeduid als kortlopend. Schulden met een resterende looptijd van meer dan één jaar worden aangeduid als langlopend. Het aflossingsbedrag van het lopende jaar wordt onder de kortlopende schulden opgenomen. Schulden worden gewaardeerd tegen de reële waarde bij de eerste opname. Na de eerste opname worden schulden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode.

Overlopende passiva

Overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen en nog te betalen bedragen ter zake van lasten die aan een verstreken periode zijn toegekend. Van bedragen die voor meerdere jaren beschikbaar zijn gesteld, wordt het nog niet bestede gedeelte op deze post aangehouden. Vrijval ten gunste van de staat van baten en lasten geschiedt naar rato van de besteding.

Belastingen

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. Belastingen worden in de staat van baten en lasten opgenomen, behoudens voor zover zij betrekking hebben op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen, in welk geval de belasting in het eigen vermogen wordt verwerkt.

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting omvat de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Baten en lasten

In de staat van baten en lasten is een onderscheid gemaakt tussen enerzijds programmamiddelen en anderzijds het EP-Nuffic-apparaat.

Programmamiddelen

Om te voldoen aan de eisen van de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving worden programma's die niet voor rekening en risico van EP-Nuffic worden uitgevoerd niet verwerkt via de staat van baten en lasten, maar alleen via de balans. Het belangrijkste criterium om te bepalen of een programma wel of niet voor rekening en risico van EP-Nuffic wordt uitgevoerd, is de vraag of het economisch risico al dan niet aan EP-Nuffic is overgedragen. Contractuele afspraken tussen EP-Nuffic en financiers spelen bij de keuze een belangrijke rol, maar ook moet worden ingeschat bij welke partij de financiële risico's liggen, bijvoorbeeld bij de afhandeling van juridische kwesties of in geval van onregelmatigheden binnen de projectuitvoering. Programma's die EP-Nuffic uitvoert namens de minister of waarvoor EP-Nuffic fungeert als dienstverlener en waarbij het financieel risico verder als laag is ingeschat, zijn ingedeeld als programma's die niet voor rekening en risico van EP-Nuffic worden uitgevoerd.

Voor de programma's die wel voor rekening en risico van EP-Nuffic worden uitgevoerd, geldt dat die bedragen zijn opgenomen die ten laste van de programmaovereenkomsten met verschillende donoren tot afrekening hebben geleid. Onder de baten staan de bedragen die door de donor ter beschikking zijn gesteld. Onder de lasten staan de bedragen die met de instellingen c.q. bursalen zijn afgerekend. Baten en lasten zijn gelijk omdat EP-Nuffic op grond van de bepalingen in de overeenkomst op het moment van afrekening met de belanghebbende de baten van de donor activeert.

EP-Nuffic-apparaat

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Resultaten worden slechts genomen voor zover ze op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in aanmerking genomen indien ze vóór het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Resultaten op geoordeelde activiteiten die kunnen worden toegevoegd aan c.q. ten laste worden gebracht van de egaliseringsreserve OCW, komen niet tot uitdrukking in de staat van baten en lasten.

De baten zijn ingedeeld naar financieringsbron. Baten worden slechts genomen indien ze bij de financier in rekening gebracht kunnen worden. De contractueel vastgelegde afspraken zijn daarbij leidend.

Pensioenen

Uitgangspunt voor verwerking in de jaarrekening is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op de balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op de balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

EP-Nuffic neemt deel in een bedrijfstakpensioenfonds dat is ondergebracht bij Stichting Pensioenfonds ABP. EP-Nuffic heeft geen verplichting voor het eventueel financieren van tekorten anders dan via verrekening in hogere toekomstige premienota's.

De dekkingsgraad (na indexatie) bedroeg per 1 januari 2015 101,1%. Per ultimo 2015 staat de dekkingsgraad van Stichting Pensioenfonds ABP op 97,2%. Per 1 januari 2015 gelden nieuwe regels voor pensioenfonds. Daarbij hoort ook een nieuwe berekening van de dekkingsgraad. De 'nieuwe' dekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. Door een gemiddelde te gebruiken zal de dekkingsgraad nu minder sterk schommelen. De gemiddelde dekkingsgraad is per jaareinde 2015 98,7%. Naar verwachting zullen in 2017 de pensioenen worden gekort. EP-Nuffic heeft geen verplichting tot het storten van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds anders dan betaling van hogere toekomstige premies. Zij heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met einde boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Transacties in vreemde valuta's

Transacties luidend in vreemde valuta's worden in de betreffende functionele valuta van de Neso-kantoren omgerekend tegen de geldende wisselkoers (maandkoers, gebaseerd op de wisselkoers per eerste dag van de maand). In vreemde valuta's luidende monetaire activa en verplichtingen worden per balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de geldende wisselkoers. Niet-monetaire activa en passiva in vreemde valuta's die tegen historische kostprijs worden opgenomen, worden naar euro's omgerekend tegen de geldende wisselkoersen. De bij omrekening optredende valutakoersverschillen worden als last in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

Bedrijfsuitoefening in het buitenland

Activa en verplichtingen van bedrijfsuitoefening in het buitenland worden in euro's omgerekend tegen de geldende koers per balansdatum. Opbrengsten en kosten van buitenlandse activiteiten worden in euro's omgerekend tegen de wisselkoers (maandkoers, gebaseerd op de wisselkoers per eerste dag van de maand).

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

6.5 Toelichting op de balans

6.5.1 Vaste activa

Immateriële vaste activa

x € 1.000	Ontwikkelingskosten
Aanschafwaarde t/m 2014	480
Afschrijvingen t/m 2014	<u>-330</u>
Boekwaarde per 31-12-2014	150
Mutaties in de boekwaarde	
Investerings	-
Desinvesterings	-
Afschrijvingen	<u>-89</u>
	-89
Aanschafwaarde t/m 2015	480
Afschrijvingen t/m 2015	<u>-419</u>
Boekwaarde per 31-12-2015	61

De geactiveerde immateriële activa betreffen de ontwikkelingskosten van het relatiebeheersysteem XRM. Deze zijn volledig afgeschreven. Daarnaast zijn de ontwikkelingskosten van de applicaties Adviezenwizard en het EP-Nuffic-certificaat en de ontwikkelingskosten van de upgrade van het financieel systeem CODA geactiveerd. Voor het nog niet afgeschreven deel van de geactiveerde ontwikkelingskosten is een wettelijke reserve gevormd.

Schattingwijziging bij immateriële vaste activa

EP-Nuffic heeft per 1 januari 2015 op basis van de aanpassing van de economische levensduur van de door de fusie verkregen immateriële vaste activa van het Europees Platform een schattingswijziging verwerkt in de jaarrekening conform RJ 145.301. De financiële impact van de schattingswijziging bedraagt € 10.000 aan extra afschrijvingslasten.

Stelselwijziging bij immateriële vaste activa

EP-Nuffic heeft per 1 januari 2015 op basis van de wijziging in de grondslag van waardering van de door de fusie verkregen immateriële vaste activa (XRM-software) van het Europees Platform een stelselwijziging verwerkt in de jaarrekening. Het saldo van de vooruit ontvangen investeringssubsidie voor XRM is conform het systeem van RJ 274.112b direct in mindering gebracht op de boekwaarde van de XRM-software. Aangezien

het saldo van de subsidie gelijk is aan de boekwaarde van XRM leidt deze stelselwijziging niet tot een vermogensmutatie in de jaarrekening. De stelselwijziging is retrospectief conform RJ 140.208 in de jaarrekening van EP-Nuffic verwerkt. De vergelijkende cijfers over 2014 zijn aangepast conform RJ 140.211. De stelselwijziging heeft voor het overige geen impact op het bedrijfsresultaat en het eigen vermogen van EP-Nuffic.

Materiële vaste activa

x € 1.000	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Andere vaste bedrijfsmiddelen	Totaal
Aanschafwaarde t/m 31-12-2014	6.785	2.276	9.061
Afschrijvingen t/m 31-12-2014	<u>-2.786</u>	<u>-1.819</u>	<u>-4.605</u>
Boekwaarde per 31-12-2014	3.999	457	4.456
<i>Mutaties in de boekwaarde</i>			
Investerings	22	257	279
Desinvesteringen aanschafwaarde	-	-2	-2
Afschrijvingen	<u>-281</u>	<u>-175</u>	<u>-456</u>
	-259	80	-179
Aanschafwaarde t/m 31-12-2015	6.807	2.531	9.338
Afschrijvingen t/m 31-12-2015	<u>-3.067</u>	<u>-1.994</u>	<u>-5.061</u>
Boekwaarde per 31-12-2015	3.740	537	4.277

In 2015 zijn voornamelijk investeringen gedaan voor de aanschaf van apparatuur in het kader van Het Nieuwe Werken. Onderhoudswerkzaamheden verricht aan materiële vaste activa die zijn opgenomen in het plan voor groot onderhoud, zijn gefinancierd uit de voorziening groot onderhoud.

Op aanwijzing van het ministerie van OCW mag het onroerend goed niet zonder toestemming worden belast of vervreemd.

Er hebben zich geen bijzondere waardeverminderingen voorgedaan.

De reële waarde van het pand en onroerend goed van EP-Nuffic is hoger dan de boekwaarde per 31 december 2015. EP-Nuffic laat de waarde van het pand en het onroerend goed periodiek taxeren door een extern taxatiebureau.

6.5.2 Programma-uitvoering

In de jaarrekening 2015 zijn de toekomstige programmaverplichtingen opgenomen. Het volgende overzicht geeft het verloop weer van de verplichtingen per programma en de afrekeningen die in het boekjaar hebben plaatsgevonden.

Overzicht verloop programma-uitvoering

Programma	Restant Verplichting 01/01/15	Projectsom Mutatie	Totaal Afgerekend Mutatie	Restant Verplichting 31/12/15	Openstaand Voorschot 01/01/15	Totaal Betaald Mutatie	Openstaand Voorschot 31/12/15	Betalingsverplichting 31/12/15
x € 1.000	A	B	C	D=A+B-C	E	F	G=E+F-C	H=D-G
EUI	819	468	439	848	242	442	245	603
TAF	128	147	125	150	64	142	81	69
VADD	258	249	86	421	94	252	260	161
VVTOPR	52	39	51	40	41	42	32	8
Voor rekening en risico EP-Nuffic	1.257	903	701	1.459	441	878	618	841
CANADA	-	20		20	0	18	18	2
CHINA	494	472	16	950	491	470	945	5
CV	3	-	2	1	-	2	-	1
DUTEP	66	78	84	60	53	80	49	11
ERASMUS+	40.071	48.716	3.560	85.227	24.346	37.079	57.865	27.362
HSP	96	-	15	81	96	-	81	-
LIBERTAS	262	199	247	214	262	195	210	4
MSP	1.049	1.065	593	1.521	797	995	1.199	322
NA-LLL	24.369	-1.530	18.467	4.372	17.870	3.551	2.954	1.418
NFP	74.308	32.240	36.327	70.221	57.873	32.378	53.924	16.297
NICHE	144.269	36.928	34.561	146.636	62.038	28.210	55.687	90.949
NNFUTURE	-	35	32	3	-	32	-	3
STUNED IV	8.003	4.824	3.432	9.395	5.896	4.765	7.229	2.166
SWB	-	4.125	3.889	236	-	3.889	-	236
TAALEXP	60	-1	59	-	48	11	-	-
TAD	95	-4	80	11	45	45	10	1
UWC	-	52	52	-	-	52	-	-
VANGOGH	50	50	-	100	38	37	75	25
VIOS	1.396	1.545	197	2.744	1.328	1.527	2.658	86
VS	2.026	1.298	786	2.538	1.809	1.232	2.255	283
WDS	270	138	202	206	186	152	136	70
Niet voor rekening en risico EP-Nuffic	296.887	130.250	102.601	324.536	173.176	114.720	185.295	139.241
TOTAAL	298.144	131.153	103.302	325.995	173.617	115.598	185.913	140.082

Bovenstaand overzicht geeft inzicht in het verloop van de programmamiddelen in het afgelopen jaar. Uitgangspunt is de stand van de verplichtingen en het openstaande voorschot per 1 januari 2015. Mutaties in de verplichting ontstaan door de toekenning van beurzen en projecten. Afrekening van programmamiddelen vindt plaats als uitgaven door de instellingen/bursalen zijn verantwoord en door EP-Nuffic formeel zijn goedgekeurd. Indien een project is beëindigd en de definitieve uitgaven lager zijn dan de opgenomen verplichting, valt het resterende bedrag vrij. Deze vrijval komt tot uitdrukking in een negatief bedrag in de kolom 'Projectsom mutatie'. Het openstaande voorschot is het gedeelte van de uitstaande verplichting dat reeds als voorschot aan de instellingen/bursalen is verstrekt. Het saldo tussen de uitstaande verplichtingen en de openstaande voorschotten is de betalingsverplichting.

De programmamiddelen NA-LLL en Erasmus+ die in beheer zijn bij CINOP, lopen via de verantwoording van EP-Nuffic en worden afgerekend op basis van de goedgekeurde rapportages die zijn opgenomen in het Yearly NA Report.

Van de restantverplichting ad € 325.995.000 heeft € 223.957.000 een looptijd korter dan een jaar en € 102.038.000 een looptijd langer dan een jaar.

De verplichtingenstand per eind 2015 is gestegen ten opzichte van het vorige jaar door het programma Erasmus+. De toekenningjaren voor dit in 2014 gestarte programma worden pas na 2 jaar afgerond.

6.5.3 Vlottende activa

Debiteuren

x € 1.000	2015	2014
Debiteuren	1.283	2.879
Voorziening debiteuren	<u>-84</u>	<u>-84</u>
	1.199	2.795

In het voorgaande jaar was de post debiteuren hoger vanwege vorderingen in het kader van het programma NA-LLL. Verder omvatte het debiteurensaldo van vorig jaar vorderingen op het NICHE-programma in verband met afgesloten Oeganda-projecten waarvoor het ministerie van Buitenlandse Zaken (BuZa) naar aanleiding van de anti-homowetgeving opdracht had gegeven.

De voorziening heeft betrekking op een vordering inzake programmamiddelen in het kader van het NICHE-programma. Een door twee projectpartners terug te betalen voorschot wordt als oninbaar beschouwd.

De looptijd van de debiteuren bedraagt minder dan een jaar.

Programmamiddelen en apparaatskosten

Nog te ontvangen apparaatskosten

x € 1.000		2015	2014
BUZA	NICHE/NPT	959	699
	NFP	418	744
	MSP	48	5
Overig	EU-Share	90	-
	VSB	<u>30</u>	<u>31</u>
		1.545	1.479

De bevoorschottingssystematiek is in het nieuwe BuZa-contract gewijzigd. EP-Nuffic declareert de apparaatskosten per kwartaal achteraf. Dit leidt tot een vordering nog te ontvangen apparaatskosten.

Overlopende activa

x € 1.000	2015	2014
Nog te ontvangen rente	45	76
Depotbedragen	115	70
Vooruitbetaalde huur	56	53
Vooruitbetaalde abonnementen en lidmaatschappen	309	253
Nog te factureren bedragen	147	217
EAEHE project	66	-
Overig	<u>323</u>	<u>285</u>
	1.061	954

Van een aantal spaarrekeningen wordt de interest van het laatste kwartaal 2015 bijgeschreven in 2016. In één geval betreft het de interest van het gehele jaar.

Depotbedragen betreft voornamelijk de borg die is betaald voor de huur van de Neso-kantoren en woningen van Neso-directeuren. Tevens is inbegrepen de borg die is betaald aan de leverancier van hotelreserveringen. Dit verklaart ook de toename ten opzichte van vorig jaar.

De vooruitbetaalde huur betreft de huur van de woningen van de Neso-directeuren.

De nog te factureren bedragen betreffen posten die in 2016 zijn gefactureerd over 2015.

Het bedrag voor het project EAEHE betreft een vordering op basis van verrichte activiteiten.

De overige vorderingen bestaan onder andere uit te declareren bestedingen voor activiteiten die een externe financiering kennen en nog niet per balansdatum konden worden afgerekend. Vooruitbetaalde facturen en nog te declareren activiteiten in 2015 leiden tot hoge vorderingen in dit jaar.

Van de overlopende activa heeft € 1.000.000 een looptijd korter dan een jaar.

Te vorderen belastingen

x € 1.000	2015	2014
Te vorderen loonbelasting	28	-
Te vorderen omzetbelasting	7	-
Te vorderen vennootschapsbelasting	<u>319</u>	<u>86</u>
	354	86

Wegens het verlies in zowel 2014 als 2015 is er sprake van een te vorderen bedrag aan vennootschapsbelasting. Het verlies zal verrekend worden met toekomstige positieve resultaten. Van de te vorderen belastingen heeft € 319.000 een looptijd van langer dan een jaar.

Liquide middelen

x € 1.000	2015	2014
Kas	8	6
Banksaldi programmamiddelen	47.581	32.606
Banksaldi algemeen	21.790	23.914
Kruisposten	<u>-</u>	<u>6</u>
	69.379	56.532

De banksaldi programmamiddelen bedragen in totaal € 47.581.000. Hieronder volgt een specificatie per programma.

x € 1.000	2015	2014
Erasmus	12.186	2.703
DUTEP	36	12
NA-LLL	5.913	8.199
NFP	11.218	5.676
NICHE/NPT	14.833	12.578
StuNed IV	3.178	3.438
EU-SHARE	<u>217</u>	<u>-</u>
	47.581	32.606

In de banksaldi programmamiddelen en banksaldi algemeen zijn zakelijke spaarrekeningen opgenomen die direct opneembaar zijn en niet meerjarig zijn vastgelegd.

De banksaldi programmamiddelen zijn alleen direct opneembaar binnen het daarvoor bestemde programma.

Het saldo liquide middelen is in 2015 toegenomen ten opzichte van 2014 doordat bij Erasmus+ en bij NFP minder aan programmamiddelen is betaald dan aan voorschot is ontvangen.

6.5.4 Eigen vermogen

Onderstaande verloopstaat geeft de mutaties in het eigen vermogen weer:

x € 1.000	Algemene reserve	Wettelijke reserve	Bestemmings-reserve OCW-activiteiten	Bestemmings-reserve Erasmus+	Onverdeeld resultaat boekjaar	Totaal
Vermogen per 1-1-2015	16.608	150	2.192	-	571	19.521
Mutatie 2015	571	-	-	-	-571	0
Resultaat 2015	—	-89	-518	49	-226	-784
Vermogen per 31-12-2015	17.179	61	1.674	49	-226	18.737

De algemene reserve bedraagt € 17.179.000. Van dit bedrag is € 2.179.000 vastgelegd in onroerend goed (EP-Nuffic-pand inclusief grond), dat op aanwijzing van het ministerie van OCW niet zonder toestemming mag worden belast of vervreemd. Het negatieve resultaat van de overige activiteiten wordt ten laste gebracht van de algemene reserve. Voor een bedrag van € 61.000 is een wettelijke reserve gevormd.

Sinds 2014 wordt het OCW-deel van het eigen vermogen apart weergegeven. Het OCW-deel van het eigen vermogen is de bestemmingsreserve ter dekking van eventuele tijdelijke kosten van de afbouw en transitie van EP-Nuffic-activiteiten. Het verlies voor OCW-activiteiten dit jaar wordt ten laste gebracht van de bestemmings-reserve OCW.

Tevens wordt vanaf 2015 een bestemmingsreserve voor activiteiten van Erasmus+ gevormd. Het positieve resultaat voor Erasmus+ is toegevoegd aan de reserve.

6.5.5 Voorzieningen

Groot onderhoud gebouw

Uitvoering van het groot onderhoud van het gebouw vindt plaats op basis van een onderhoudsplan dat een periode van dertig jaar beslaat. Via dotaties ten laste van de exploitatie wordt de voorziening over die dertig jaar voldoende op peil gehouden. In dit onderhoudsplan zijn als groot onderhoud aangemerkt de onderhoudswerkzaamheden aan de buitenkant van het pand, en tevens de werkzaamheden om de binnenkant van het pand te onderhouden totdat na vijftien jaar een nieuwe renovatie plaatsvindt. De dotatie heeft plaatsgevonden op basis van een aangepast onderhoudsplan. Het geplande onderhoud voor 2015 is grotendeels naar 2017 verschoven. Van de voorziening groot onderhoud gebouw heeft € 3.000 een looptijd korter dan een jaar.

x € 1.000	2015	2014
Stand per 1 januari	845	914
Dotaties	100	107
Vrijval	-6	-72
Onttrekkingen	—	-104
Stand per 31 december	939	845

Uitkeringen na ontslag

Uitkeringen na ontslag worden zowel wat het wettelijke als wat het bovenwettelijke deel betreft betaald uit de daartoe getroffen voorziening. De contante waarde is bepaald op basis van een indexeringspercentage van 1,6% (CBS-index cao-lonen gesubsidieerde sector) en een disconteringspercentage van 0,83% (overeenkomstig IAS 19 afgeleid van het rendement op hoogwaardige ondernemingsobligaties met een looptijd van 5 jaar).

In 2015 is een bedrag van € 291.000 aan de voorziening onttrokken. Bovendien zijn dotaties gedaan voor vijf nieuwe aanspraken. Bij het bepalen van de voorziening wordt rekening gehouden met de kans dat medewerkers aanspraak zullen maken op een uitkering na ontslag aan de hand van criteria als leeftijd, werkervaring en branche. Daarnaast wordt de hoogte van de voorziening voor reeds bestaande aanspraken getoetst aan de werkelijke uitkeringen en zo nodig bijgesteld. Van de voorziening 'uitkeringen na ontslag' heeft € 231.000 een looptijd korter dan een jaar.

x € 1.000	2015	2014
Stand per 1 januari	625	781
Dotaties	284	217
Vrijval	-81	-119
Onttrekkingen	<u>-291</u>	<u>-254</u>
Stand per 31 december	537	625

Jubileumuitkering

Bij de berekening van de benodigde voorziening is rekening gehouden met de blijfkans van werknemers en een jaarlijkse loonstijging van 1,6%. De voorziening wordt aan de hand van een disconteringsrente van 0,8% contant gemaakt. Van de voorziening 'jubileumuitkering' heeft € 5.000 een looptijd korter dan een jaar.

x € 1.000	2015	2014
Stand per 1 januari	56	48
Dotaties	-	8
Vrijval	-3	-
Onttrekkingen	<u>-</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	53	56

Fiscale verplichting

De fiscale verplichting betreft de voorziening voor naheffing omzetbelasting voor de jaren 2009 tot en met 2014. In 2015 zijn de naheffingsaanslagen ontvangen, wat heeft geleid tot een vrijval in de voorziening.

x € 1.000	2015	2014
Stand per 1 januari	50	29
Dotaties	8	21
Vrijval	-71	-
Onttrekkingen	6	-
Overheveling naar vorderingen	<u>7</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	-	50

6.5.6 Programma-uitvoering

In de jaarrekening 2015 zijn de toekomstige programmaverplichtingen opgenomen. Het overzicht in paragraaf 6.5.2 geeft het verloop weer van de verplichtingen per programma en de afrekeningen die in het boekjaar hebben plaatsgevonden.

6.5.7 Kortlopende schulden

Crediteuren

x € 1.000	2015	2014
Crediteuren programma-uitvoering	598	294
Overige crediteuren	<u>1.145</u>	<u>1.243</u>
	1.743	1.537

De hogere crediteurenstand is met name toe te schrijven aan een toename in het crediteurensaldo bij de programma's Erasmus+ en NA-LLL.

Programmamiddelen en apparaatskosten

Om een beeld te geven van de stand van de programma's is onderscheid gemaakt tussen vooruit ontvangen programmamiddelen/apparaatskosten en te betalen programmamiddelen/apparaatskosten.

Vooruit ontvangen apparaatskosten

x € 1.000		2015	2014
BuZa	DUTEP	14	27
	StuNed IV	27	-
EC	Erasmus+	-	196
		41	223

Vooruit ontvangen programmamiddelen

x € 1.000		2015	2014
OCW	CHINA	385	377
	CV	4	3
	EUI	692	615
	HSP	31	31
	Libertas	239	287
	TAALEXP	-	12
	TAD	56	46
	VIOS	987	981
	Overig	175	175
BuZa	Canada	36	-
	DUTEP	24	-
	NFP	11.324	5.785
	NICHE/NPT	14.876	13.138
	MSP	211	455
	StuNed IV	3.175	3.448
EC	Erasmus+	11.958	2.716
	NA-LLL	6.179	9.646
Overig	EU-SHARE	284	-
	HEC	2	2
	NN Future	4	-
	Van Gogh	15	8
	VS	138	238
	WDS	35	20
	SWB	445	8
		51.275	37.991

Vooruit ontvangen programmamiddelen en apparaatskosten

x € 1.000		2015	2014
OCW	Internationalisering	8	8
	Certilingua	12	12
	EXTTO	-	14
	LINQ	188	139
	TAF	19	181
	VADD1	28	76
	VADD2	299	263
	VVTO	<u>25</u>	<u>24</u>
		579	717
Totaal programmamiddelen en apparaatskosten		51.895	38.931

Het vooruit ontvangen bedrag aan programmamiddelen en apparaatskosten per balansdatum is hoger dan vorig jaar. Deze stijging wordt met name veroorzaakt door programma's NFP en Erasmus+. Bij deze programma's zijn er meer programmamiddelen ontvangen dan aan voorschotten voor projecten betaald zijn.

Verlofrechten personeel en vakantietoelage

De per balansdatum opgebouwde rechten van personeel in verband met bestaande verlofuren en vakantie-uitkering (juni t/m december) zijn als kortlopende schuld opgenomen.

x € 1.000	2015	2014
Reservering vakantie-uitkering	491	453
Reservering verlofuren	<u>757</u>	<u>852</u>
	1.248	1.305

Vanaf 2015 wordt het aan de medewerker te betalen uurtarief als uitgangspunt voor de berekening van de waarde van de verlofuren gehanteerd.

Overlopende passiva

x € 1.000	2015	2014
NARIC	75	124
UNESCO	52	171
FAIR	104	-
Accountantscontrole	131	115
Te betalen ontslagvergoeding	85	348
Nog te betalen fusiekosten	-	591
Reservering wvv EPF'ers	62	131
Nog te ontvangen facturen	775	436
Netwerkgelden	192	80
Vooruitontvangen subsidie OCW po/vo	-	127
Overig	<u>139</u>	<u>382</u>
	1.615	2.505

Het totaalbedrag voor overlopende passiva neemt af. In 2014 was een reservering verantwoord voor nog te betalen kosten in verband met de fusie. Tevens was de reservering voor afkoopsommen in dat jaar hoger. Zowel Unesco als NARIC neemt af door gemaakte kosten voor deze projecten. Het vooruit ontvangen bedrag aan subsidie OCW po/vo is dit jaar uitgeput.

De post 'Overig' bestaat voornamelijk uit overige vooruit ontvangen bedragen en overige nog te betalen bedragen.

Te betalen belastingen en sociale premies

x € 1.000	2015	2014
Te betalen omzetbelasting	55	78
Te betalen loonheffing	870	756
Te betalen loonheffing personeel in buitenland	-	69
Te betalen pensioenpremies	<u>184</u>	<u>174</u>
	1.109	1.077

De loonheffing voor personeel in het buitenland is deels vooruitbetaald in 2015 en is als vordering opgenomen.

6.5.8 Financiële instrumenten

EP-Nuffic maakt bij de uitvoering van haar activiteiten gebruik van rekeningen-courant en spaarrekeningen die haar in beperkte mate blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. EP-Nuffic wordt gefinancierd met publiek geld en hanteert in haar treasurybeleid dan ook publieke normen, in lijn met de verwachtingen van opdrachtgevers.

Overtollige liquide middelen zijn geplaatst op zakelijke spaarrekeningen. EP-Nuffic handelt niet in aandelen, buitenlandse obligaties en derivaten. Evenmin maakt EP-Nuffic gebruik van financiering door leningen. Op de balans staat alleen kort vreemd vermogen inzake programmabeheer. Dit betreft financiële instrumenten zoals debiteuren, overige vorderingen, liquide middelen, crediteuren en overige schulden.

Bankrisico

Volgens Beleidskader Treasury d.d. 25-8-2015, onderdeel 2, Algemene uitgangspunten, volgt EP-Nuffic de regeling uitzetting en derivaten decentrale overheden (Ruddo). In dat beleidskader staat dat de middelen van EP-Nuffic met het oog op de beheersing van het bankrisico alleen mogen worden beheerd door financiële instellingen die beschikken over minimaal een A-rating. Het bankrisico betreft het risico dat de financiële partners van EP-Nuffic (banken) niet aan hun verplichtingen kunnen voldoen c.q. failliet gaan. Ten tijde van het opstellen van de jaarrekening voldeed onze huidige huisbankier, Deutsche Bank, niet aan de in het Beleidskader Treasury voorgeschreven rating. Daarom is EP-Nuffic eind 2015 gestart met een onderzoek om weer in lijn te komen met de vereisten van dat beleidskader.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van debiteuren zijn voornamelijk verspreid over Nederlandse onderwijsinstellingen. Deze worden gefinancierd door het ministerie van OCW. De vorderingen uit hoofde van programmamiddelen en apparaatskosten zijn geconcentreerd bij het ministerie van Buitenlandse Zaken. Het risico dat deze partijen niet aan hun verplichtingen kunnen voldoen, is laag. EP-Nuffic hanteert procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico te beperken.

Renterisico

EP-Nuffic heeft geen leningen opgenomen of uitgegeven en loopt wat dat betreft geen risico's. Wel houdt EP-Nuffic een groot deel van haar vermogen aan in liquide middelen, op bankrekeningen in rekening-courant en op zakelijke spaarrekeningen. De rentepercentages op deze banktegoeden zijn het afgelopen jaar gedaald.

Marktwaaarde

De marktwaaarde van de in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan. De financiële instrumenten (zowel financieel actief als financieel passief) worden gewaardeerd volgens de historische waarde.

Kasstroomrisico en liquiditeitsrisico

EP-Nuffic ontvangt periodiek voorschotten van haar financiers. Het kasstroomrisico en het liquiditeitsrisico worden beperkt door de spreiding van betalingen. Overigens zijn de banktegoeden direct opneembaar.

6.5.9 Niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa

Bankgaranties

In 2015 zijn geen bankgaranties afgegeven of openstaand.

Huur-/leaseverplichtingen

Huur Neso-kantoren

De totale huurverplichting van de Neso-kantoren bedraagt € 283.000, waarvan € 228.000 korter dan een jaar en € 55.000 langer dan een jaar.

Huur woonruimte Neso-directeuren

De totale huurverplichting bedraagt € 267.000. Hiervan is € 56.000 vooruitbetaald en in de balans verwerkt. De resterende verplichting bedraagt € 211.000, waarvan € 135.000 korter dan een jaar en € 76.000 langer dan een jaar.

Lease kopieerapparaten en uitbesteding drukwerk

Er is een leasecontract met Xtandit voor de huur van kopieerapparaten tot 1 oktober 2017. De verplichting op korte termijn bedraagt € 19.000, voor de periode langer dan een jaar € 15.000.

Overige verplichtingen

In 2015 is met cateraar V'Business een tweejarige verplichting aangegaan die loopt tot 1 november 2017. De verplichting voor een periode korter dan een jaar bedraagt € 55.000, voor een periode langer dan een jaar € 50.000.

De receptiediensten zijn uitbesteed aan Receptel tot 1 januari 2017. De verplichting voor een periode korter dan een jaar bedraagt € 135.000.

Voor de schoonmaak is eind 2012 een contract voor drie jaar aangegaan met Asito. Dit contract is in 2015 verlengd tot maart 2017. De verplichting bedraagt € 87.000, waarvan € 74.000 voor een periode korter dan een jaar en € 12.000 voor een periode langer dan een jaar.

Voor de bewakingsdiensten is in 2014 een contract voor drie jaar aangegaan dat loopt tot 1 februari 2017. De verwachte verplichting voor bewakingskosten voor een periode korter dan een jaar bedraagt € 18.000, voor een periode langer dan een jaar € 1.500.

In 2015 is met Officious een tweejarige verplichting voor de kantoorinrichting aangegaan die loopt tot 1 december 2017. De verplichting voor een periode korter dan een jaar bedraagt € 180.000.

6.6 Toelichting op de staat van baten en lasten*

6.6.1 EP-Nuffic-programmamiddelen

Hieronder volgt een specificatie van de baten die voor rekening en risico van EP-Nuffic zijn.

Specificatie programmamiddelen

x € 1.000	Realisatie 2015					Realisatie 2014				
	OCW	BuZa	EU	Overig	Totaal	OCW	BuZa	EU	Overig	Totaal
EUI	439	-	-	-	439	414	-	-	-	414
Beurzen	439	-	-	-	439	414	-	-	-	414
LINQ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TAF	125	-	-	-	125	-	-	-	-	-
VADD	86	-	-	-	86	-	-	-	-	-
VVTOPR	51	-	-	-	51	-	-	-	-	-
Netwerk en relaties	262	-	-	-	262	-	-	-	-	-
Totaal	701	-	-	-	701	414	-	-	-	414

In de jaarrekening zijn baten programmamiddelen opgenomen voor de programma's EUI, LINQ, TAF, VADD en VVTOPR. Het criterium voor het verwerken van baten in de jaarrekening is dat de programmamiddelen in economische zin voor risico zijn van de stichting.

6.6.2 Baten EP-Nuffic-organisatie

Generieke subsidie ministerie van OCW

De generieke subsidie 2015 van het ministerie van OCW, die deel uitmaakt van de bestuurlijke overeenkomst tussen OCW en EP-Nuffic 2012-2015, werd toegekend bij brief van 20 februari 2015, referentie OND/ODB-15/4050 U. Het totale subsidiebedrag voor HO en po/vo bedraagt € 20.847.000, voor enerzijds programmamiddelen en anderzijds het apparaat. Bij brief van 26 november 2015, referentie OND/ODB-2015/19894 U 836415, is de subsidie verhoogd met € 226.000. Dit bedrag betreft een extra subsidie van € 60.000 voor het project SPIN en € 166.000 voor loon- en prijsbijstelling en voor de loonruimteovereenkomst publieke sector voor het HO-deel. Bij brief van 18 november, referentie 846233, is aanvullend € 20.000 voor de loonruimteovereenkomst publieke sector toegekend voor het po/vo-deel. Van het totale bedrag van € 21.093.000 is € 17.121.000 toegerekend aan het apparaat en € 3.972.000 aan de programmamiddelen. Van het aan het apparaat toegerekende bedrag betreft € 15.223.000 ho en € 1.898.000 po/vo.

Verder is het saldo van vooruit ontvangen bedragen aan po/vo-subsidie van € 127.472 dit jaar uitgeput.

Het verschil tussen het toegekende bedrag en de uitgaven aan programmamiddelen is als schuld opgenomen in de balans.

Overige subsidie ministerie van OCW

De overige doelsubsidies van het ministerie van OCW bestaan voornamelijk uit netwerkgelden voor LINQ en VADD en TAF. Daarnaast is subsidie ontvangen in het kader van de meeneembaarheid studiefinanciering en ONA. Verder werden voor overige (ad-hoc)activiteiten door het ministerie van OCW gelden beschikbaar gesteld, zoals voor Erasmus+ en het project Digital Roadmap van de Nationale UNESCO Commissie.

* In de toelichting zijn de begrotinggegevens op totaalniveau opgenomen. De reden hiervan is dat de begroting 2015 op een hoger niveau is opgesteld.

Subsidies ministerie van Buitenlandse Zaken

x € 1.000	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Beheer programma NICHE	2.592	2.299	2.714
Beheer programma NFP	2.045	1.927	3.062
Beheer programma STUNED IV	216	217	267
Beheer programma MSP	97	68	63
Beheer programma DUTEP	25	-	11
Beheer programma Liberation Scholarship Canada	11	-	-
Project Innocap	375	-	-
	5.361	4.511	6.117

De programma's van het ministerie van Buitenlandse Zaken hebben geen structureel karakter, maar zijn wel meerjarig. NICHE en NFP lopen tot 30 juni 2017. MSP zou tot 31 december 2015 lopen maar is verlengd tot 30 juni 2017. StuNed-IV loopt tot 31 december 2017. Het DUTEP-programma is in 2014 gestart en loopt tot 31 december 2016.

Voor het project Innocap zijn incidenteel middelen door BuZa beschikbaar gesteld. Het project loopt tot en met 2017.

De realisatie voor NICHE en NFP is hoger begroot doordat BuZa de begrotingen later in het jaar naar boven heeft bijgesteld.

Europese Commissie

Het programma Erasmus+ wordt voor een belangrijk deel gefinancierd door de Europese Commissie (EC). De baten zijn hoger dan begroot. Dit komt doordat de budgetafspraken met de EC ten tijde van het opstellen van de begroting nog niet rond waren en een lagere bijdrage werd verwacht. Het contract voor Erasmus+ is een jaarcontract. Daarnaast zijn er door andere afdelingen diverse projecten uitgevoerd, zoals Etwinning, die gefinancierd zijn door de EC.

Overige baten

De overige baten betreffen inkomsten uit het beheer van programma's en activiteiten anders dan die van het ministerie van OCW, het ministerie van Buitenlandse Zaken en de Europese Commissie. De overige baten bestaan onder andere uit netwerkactiviteiten van TTO en ELOS, verkoop van Cambridge-examens, in rekening gebrachte diplomawaarderingen en IDW-adviezen en vergoedingen van deelnemers aan fairs en conferenties. De overige baten hebben geen structureel karakter.

Bijzondere baten

De bijzondere baten betreffen de vrijval in de gereserveerde outplacementkosten in verband met de fusie.

Interest

De hoogte van de baten uit interest is afhankelijk van een aantal externe factoren. Eén daarvan is de markt-rente. Het treasurybeleid van EP-Nuffic houdt in dat de gelden niet worden belegd. De interestbaten die hier zijn verantwoord, betreffen de interest op alle activiteiten, met uitzondering van de interest die is ontvangen voor specifieke programmarekeningen, die aan het betreffende programma wordt toegerekend.

6.6.3 Lasten EP-Nuffic-organisatie*

Personeel

De personele lasten bestaan uit verschillende componenten: personeel met een contract naar Nederlands recht, lokaal personeel Neso Indonesië, Vietnam en Zuid-Korea, en personeelsbeheer.

* In de toelichting zijn de begrotinggegevens op totaalniveau opgenomen. De reden hiervan is dat de begroting 2015 op een hoger niveau is opgesteld.

x € 1.000	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Lonen en salarissen	11.789		11.750
Pensioenlasten	1.563		1.795
Sociale lasten	1.458		1.509
Subtotaal salarislasten incl. pensioen- en sociale lasten	14.810		15.054
Uitkeringen na ontslag	164		443
Lokaal personeel Neso Indonesië, Vietnam en Zuid-Korea	295		172
Personeelsbeheer	<u>1.510</u>		<u>1.572</u>
	16.779	17.785	17.241

De personele lasten zijn begroot op basis van de cao-afspraken die tot 2015 van kracht waren. Voor de voormalige medewerkers van het Europees Platform is de personeelsregeling EPF van kracht. De begrote personele sterkte is voor een deel ingevuld met gedetacheerden en uitzendkrachten.

Het gemiddelde aantal fte's contractpersoneel van EP-Nuffic bedraagt:

	2015	2014
Nederland (incl. Nuffic Neso-directeuren)	213	217
Buitenland	<u>17</u>	<u>14</u>
	230	231

De kosten voor lonen en salarissen zijn in lijn met vorig jaar. Het personeelsvolume was begroot op 229 fte's, inclusief door tijdelijk personeel ingevulde capaciteit (uitzendkrachten en gedetacheerden).

De pensioenlasten zijn lager door daling van de premies. De pensioenafspraken zijn in overeenstemming met de CAO VSNU bij Stichting Pensioenfonds ABP. De gemiddelde dekkingsgraad bij de ABP is per jaareinde 98,7%. EP-Nuffic heeft geen verplichting tot het storten van aanvullende bedragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds anders dan betaling van hogere toekomstige premies.

De kosten voor uitkeringen na ontslag zijn dit jaar lager door een daling van het aantal nieuwe aanspraken.

Het bedrag voor de kosten van lokaal personeel is hoger doordat het aantal medewerkers bij kantoor Neso Indonesië is toegenomen.

De post 'personeelsbeheer' omvat voornamelijk werving en selectie, kosten die samenhangen met de uitzending van Neso-directeuren, woon-werkverkeer en stafontwikkeling.

Bezoldiging bestuur en raad van toezicht

De bezoldigingen van de bestuurders worden conform Titel 2 BW artikel 383 als volgt toegelicht:

Functie	Naam	Ingangsdatum	Einddatum	Omvang dienstverband (in FTE)	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	Voorzieningen beloning betaalbaar op termijn	Uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband	Totaal WNT bezoldiging
Bestuurder	Weima, F.K.	01/01/2015	31/12/2015	1	125.977	-	15.373	-	141.350
Directeur	Divis J.	01/01/2015	31/12/2015	1	116.732	-	14.018	-	130.750
Directeur	Biemans, A.	01/01/2015	31/12/2015	1	104.260	-	14.491	-	118.751
Directeur	Hooghiemstra, H.	01/01/2015	31/12/2015	1	104.528	-	14.739	-	119.268
Voorzitter raad van toezicht	Nieuwenhuijzen Kruseman, A.C.	01/01/2015	31/12/2015	nvt	7.500	-	-	-	7.500
Lid raad van toezicht	Dongen, M.R. van	01/01/2015	08/12/2015	nvt	5.613	-	-	-	5.613
Lid raad van toezicht	Berg, G. H. van den	01/01/2015	31/12/2015	nvt	6.000	-	-	-	6.000
Lid raad van toezicht	Flierman, A.	01/01/2015	31/12/2015	nvt	6.000	-	-	-	6.000
Lid raad van toezicht	Spierenburg C.	01/01/2015	31/12/2015	nvt	6.000	-	-	-	6.000
Lid raad van toezicht	Meijerink, H.P.	01/01/2015	31/12/2015	nvt	6.000	-	-	-	6.000
Lid raad van toezicht	Bormans, M.J.G.	01/01/2015	31/12/2015	nvt	0	-	-	-	0
Lid raad van toezicht	Wallast A.C.	01/01/2015	31/03/2015	nvt	1.500	-	-	-	1.500

De bezoldiging van de bestuursleden en de leden van de raad van toezicht ligt onder de norm van de Wet normering topinkomens (WNT). De WNT-norm bedraagt € 178.000, geldend voor een fulltime dienstverband. De beloning van de leden van de raad van toezicht is exclusief btw en reiskostenvergoeding.

Uitzendkrachten

x € 1.000	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Uitzendkrachten en detacheringen Nederland	2.242		1.432
Uitzendkrachten en detacheringen Neso-kantoren	<u>901</u>		<u>760</u>
	3.143	1.316	2.192

Vacatures worden voornamelijk ingevuld door het inhuren van tijdelijk personeel, met als doel de flexibele schil te vergroten. Inhuren is ook duurder dan een werkverband in loondienst.

Met uitzondering van het personeel in Indonesië, Vietnam en een medewerker van Zuid-Korea is het personeel dat voor de Neso-kantoren wordt ingehuurd niet in dienst van EP-Nuffic. De toename is te wijten aan drie nieuwe kantoren die in oprichting zijn, in India, Turkije en Zuid-Afrika.

Huisvesting

x € 1.000	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Groot onderhoud	93		51
Energie en water	88		92
Schoonmaakkosten	120		139
Onderhoud en overige kosten	233		295
Huur gebouwen	<u>290</u>		<u>583</u>
	824	1.105	1.160

De huisvestingskosten nemen af doordat ze vorig jaar twee panden betroffen. De huurkosten van het pand in Haarlem waarin het voormalige EPF was gehuisvest, zijn inbegrepen in de kosten voor de huur van gebouwen van vorig jaar.

Afschrijvingskosten

x € 1.000	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Afschrijving gebouwen	281		299
Afschrijving andere vaste bedrijfsmiddelen	175		175
Afschrijving immateriële vaste activa	<u>89</u>		<u>75</u>
	545	664	549

Bij de opstelling van de begroting was de verwachting dat Het Nieuwe Werken halverwege het jaar ingevoerd zou worden. Invoering heeft pas per jaareinde plaatsgevonden.

Kantoorkosten en inventaris

x € 1.000	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Computerkosten	743		683
Telefoonkosten	88		97
Fotokopieer- / verzendkosten	192		191
Overige kantoorkosten	<u>309</u>		<u>274</u>
	1.332	1.811	1.245

De kantoorkosten vertonen onderuitputting door vertraging bij de mbo-activiteiten en bij de geplande oprichting van Neso-kantoren.

Publicaties en documentatie

x € 1.000	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Documentatie en lidmaatschappen	160		249
Publiciteit en communicatie	<u>765</u>		<u>698</u>
	925	1.201	947

De kosten voor publiciteit en communicatie zijn in 2015 hoger door de toename van promotieactiviteiten voor o.a. LINE, de arbeidsmarktcampagne en de nieuwe werknaam EP-Nuffic. Ten opzichte van de begroting vallen de kosten lager uit doordat de MBO-activiteiten en de oprichting van Neso-kantoren in het buitenland pas later in het jaar zijn gestart.

Reizen en conferenties

x € 1.000	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Reiskosten en DSA	1.114		895
Evenementen en conferenties	1.710		1.530
Representatie	<u>223</u>		<u>193</u>
	3.047	2.285	2.618

De toename van reis- en conferentiekosten houdt verband met het beleid voor nauwer contact met het onderwijsveld. Verder zijn de kosten toegenomen door de HO-missie naar Canada en incidentele, door het secretariaat van UNESCO georganiseerde evenementen.

Overige dienstverlening

x € 1.000	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Financiële en juridische adviezen	449		701
Organisatieadviezen	<u>2.879</u>		<u>2.561</u>
	3.328	3.290	3.262

De kosten voor financiële en juridische adviezen waren vorig jaar hoger door de inzet van financiële, juridische en fiscale adviseurs tijdens het fusietraject.

Overige dienstverlening betreft voornamelijk consultancyopdrachten en diensten voor ICT en automatisering. De kosten vallen dit jaar hoger uit als gevolg van kosten voor Innocap, het WIN-project in het kader van NICHE, het Miint-project, LINE en Internationaliseren in beeld en veldverkenning MBO.

Bijzondere lasten

x € 1.000	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Kosten uit hoofde van vertrekregeling	-	-	432
Doorlopende en afkoop van contracten	-	-	108
Afwaardering vaste activa	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>19</u>
	-	-	559

Deze kosten zijn gemaakt als gevolg van de fusie. Andere kosten uit hoofde van de fusie zijn verantwoord bij de kostensoort waarop ze betrekking hebben. In 2015 is het niet aangesproken deel van outplacement vrijgevallen. Dit is onder bijzondere baten opgenomen.

Honoraria van de accountant

Hieronder volgt een overzicht van de honoraria inclusief BTW voor controle en overige dienstverlening. De honoraria zijn uitgesplitst naar categorieën van dienstverlening per kalenderjaar. In de kosten van 'andere controleopdrachten' zijn onder andere begrepen de controle van de programma's NFP, NICHE en StuNed-IV.

x € 1.000	2015 KPMG Accountants NV	2015 Overig KPMG-Netwerk	2015 Totaal
Onderzoek van de jaarrekening	146	-	146
Andere controleopdrachten	50	-	50
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	39	39
Andere niet-controlediensten	<u>-</u>	<u>26</u>	<u>26</u>
Totaal	196	65	261

6.6.4 Belastingen

Vennootschapsbelasting

De stichting EP-Nuffic voert een aantal activiteiten uit die te kwalificeren zijn als ondernemingsactiviteiten. EP-Nuffic heeft sinds 2008 overschotten behaald op haar ondernemingsactiviteiten. Op basis hiervan is de stichting EP-Nuffic belastingplichtig in de zin van de vennootschapsbelasting.

Het gewogen gemiddelde toepasselijke belastingtarief bedraagt 22,9% (2014: 21,9%). De te verrekenen belasting in de staat van baten en lasten over 2015 bedraagt € 233.000, ofwel 24% van het resultaat vóór belastingen, en bestaat uit de volgende componenten:

x € 1.000	2015	2014
Belasting huidig boekjaar	-244	-86
Belastingbesparing in verband met investeringsaftrek	-	-
Belastingen over niet-aftrekbare kosten	-	-
Uitgestelde belasting	-	-
Aanpassing waardering compensabele verliezen	-	-
Correctie voorgaande perioden	<u>11</u>	<u>2</u>
Belasting	-233	-84

De correctie voorgaande perioden betreft de correctie op de belastinglast van voorgaande jaren op basis van berekeningen van Meijburg & Co.

6.7 Toelichting op het kasstroomoverzicht

In het kasstroomoverzicht, paragraaf 6.3 op pagina 57, is de interest (zoals opgenomen in de staat van baten en lasten) afzonderlijk weergegeven. De totale interestkastroom bedroeg in 2015 € 176.000. Dit is inclusief de ontvangen interest die (conform de afspraken met de opdrachtgevers) is toegevoegd aan de programmamiddelen. In de balans zijn de verplichtingen uit hoofde van de programma-uitvoering aan de debet- en de creditzijde voor hetzelfde bedrag opgenomen, omdat het aangaan van een verplichting jegens de uitvoerende instellingen automatisch leidt tot een vordering op de donor. Dit resulteert per saldo dus niet in een mutatie in geldmiddelen. Toelichting 6.3 op pagina 57 bevat een overzicht van het verloop van de verplichtingen jegens en betalingen aan de instellingen in het kader van de programma-uitvoering.

De toename van liquide middelen houdt met name verband met vooruit ontvangen programmamiddelen.

Den Haag, 17 juni 2016

Voorzitter raad van toezicht

A.C. Nieuwenhuijzen Kruseman

Voorzitter bestuur

F.K. Weima

Leden raad van toezicht

G.H. van den Berg

A.H. Flierman

J. Leenhouts

H.P. Meijerink

C. Spierenburg-Nederpelt

7 OVERIGE GEGEVENS

INTERNATIONALE
TEITSOPBOUW

ERSTE WEN

KORTE PROJECTEN

TALEN ORIENTEEREN

ET DOORREKEN

VAN
NG!

INDING

30 JUNI: INTERNATIONALISERING,
ONDERWIJS EN ARBEIDSMARKT

OVERHEID

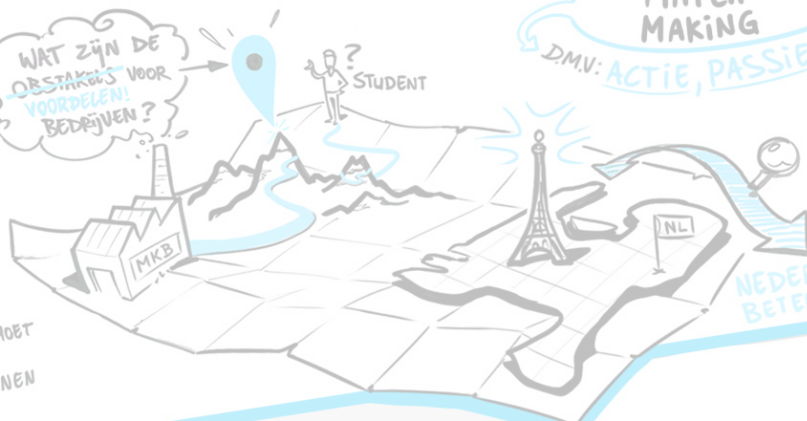
DMV: ACTIE, PASSIE & VISIE

TOON HET TALENT

WAT ZIJN DE
OBSTAKELS VOOR
VOORDELEN?
BEDRIJVEN?

STUDENT

EEN ALUMNI
NETWERK IS
GOED...

...MAAR HET
MINISTERIE MOET
HET OOK
ONDERSTEUNEN

NEDERLAND KAN NOG
BETER OP DE KAART!

7.1 Bestemming resultaat

Het negatieve resultaat van € 518.000 voor OCW-activiteiten in 2015 wordt gefinancierd uit de bestemmingsreserve EP-Nuffic-activiteiten. Het negatieve resultaat van € 226.000 uit niet-OCW-activiteiten wordt in mindering gebracht op de algemene reserve. Voor Erasmus+ wordt vanaf 2015 een bestemmingsreserve gevormd. Het positieve resultaat van € 49.000 wordt toegevoegd aan deze reserve.

7.2 Controleverklaring

Aan: Raad van Toezicht van Stichting EP-Nuffic

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening over 2015 van Stichting EP-Nuffic te Den Haag gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015 en de staat van baten en lasten over 2015 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW), de Regeling OCW-subsidies aan niet-onderwijsinstellingen en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT), alsmede voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met Titel 9 BW Boek 2. Het Bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Verder is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, de subsidiebeschikking, het in paragraaf 1.2 opgenomen wettelijk kader van het Controleprotocol subsidies aan niet-onderwijsinstellingen, en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan alsmede, in het kader van de financiële rechtmatigheid, voor de naleving van die relevante wet- en regelgeving, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting EP-Nuffic per 31 december 2015 en van het resultaat over 2015 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW, de Regeling OCW subsidies aan niet- onderwijsinstellingen en de bepalingen van en krachtens de WNT.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2015 in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat de bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals die in de subsidiebeschikking en in de paragraaf 1.2 wettelijk kader van het Controleprotocol subsidies aan niet- onderwijsinstellingen zijn vermeld.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Den Haag, 23 juni 2016
KPMG Accountants N.V.

J.G.A. Bruinsma RA

BIJLAGE 1

LIJST MET AFKORTINGEN EN VERKLARINGEN VAN GEBRUIKTE TERMEN

ACA	Academic Cooperation Association
BRIC	Brazilië, Rusland, India, China
BZ	Ministerie van Buitenlandse Zaken
CINOP	Centrum voor Innovatie en Opleiding
CLIL	Content and Language Integrated Learning
Cospa	Coordinating Office for Student Placement Abroad
DAAD	Deutscher Akademischer Austauschdienst
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
DUTEP	Dutch Training & Exposure Program Rotterdam – DKI Jakarta
EAIE	European Association for International Education
EAU	European Association of Universities
EC	Europese Commissie
EHEA	European Higher Education Area
ENIC	European National Information Centre on academic recognition and mobility
ENQA	European Association for Quality Assurance in Higher Education
EPF	Europees Platform – internationaliseren in onderwijs
Erasmus+	Europees subsidieprogramma voor onderwijs, jeugd en sport

EUI	European University Institute
EU SHARE	European Union Support to Higher education in the Asean REgion
HSP	Huygens Scholarship Programme
Huygens	High-level University Year to Gain Excellence in the Netherlands
IAU	Internationale Association of Universities
IDW	Internationale diplomawaardering
JDAZ	Joint degrees from A to Z
LAO	Landelijk Admissions Overleg
MENA	Middle East and North Africa Scholarships Programme
MINT	Mapping Internationalisation
MiitN	Make it in the Netherlands
Mobstacles	Mobiliteitsobstakels
MoU	Memorandum of Understanding
MSP	MENA Scholarship Programme
MSF	Meeneembare studiefinanciering
NA	Nationaal Agentschap
NAFSA	National Association of Foreign Student Advisers
NARIC	National Academic Recognition Information Centre
Neso	Netherlands Education Support Office
Neth-ER	Netherlands House for Education and Research
NICHE	Netherlands Initiative for Capacity development in Higher Education
NFP	Netherlands Fellowship Programmes
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OCW-OWB	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, directie Onderzoek en Wetenschapsbeleid
ODA	Official Development Assistance (uitgaven die voldoen aan internationale criteria voor officiële ontwikkelingshulp)
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling

PhD	Doctor of Philosophy
StuNed	Studeren in Nederland
SwB	Science Without Borders
Unesco	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation
VH	Vereniging Hogescholen
VSNU	Vereniging van Nederlandse Universiteiten